THE ANDHRA LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Friday, the 19th March 1954.

The House met in the Assembly Hall, Kurnool, at half past eight of the clock, Mr. Speaker (The hon. Sir N. Venkatramaiya in the Chair.)

STARRED QUESTIONS.

QUESTIONS AND ANSWERS.

Controller's training on Estate Duty Act

* 429 Q:—SRI S. VEMAIAH:— Will the Hon. the Minister for Land Revenue be pleased to state the persons that have been deputed for Controller's training on Estate Duty Act in the State in this year?

The Hon. Sri K. KOTI REDDI:—No one was deputed for Controller's training on Estate Duty Act by this Government.

Sri S. VEMAIAH:— Whether any proposals are called for by the Government of India in this respect?

The Hon. Sri K. KOTI REDDI:— They have not called for any proposals so for as this Govt. are concerned.

మరా కేటువంటి ప్రపోజలు పంపలేదు.

Applications for house sites from Kovvur and Polavaram Taluks.

* 585 Q:— SRI P. S. RAMACHANDRA RAO:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) the number of applications for house sites received from Kovvur and Polavaram taluks;

(b) How long they have been pending with the Government;

[19th March 1954

(c) why they have been kept pending;

(d) whether the staff is responsible for the delay;

(e) the number of applicants who have made part or full payment in advance; and

(f) when the sites will be granted to Harijans?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

(a) Kovvur taluk - 52
Polavaram - 3

(b) and (c). A statement is placed on the table of the House.

(d) No Sir.

(e) 221

(f) The sites will be granted as early as possible.

Sri P. S. RAMACHANDRA RAO:-కొన్ని draft notification అయినవని మరికొన్ని draft declaration అయినవని వుంది. Draft notification అయిన తరువాత ఎన్నాళ్ళకు draft-declaration అవుతుంది? ఈ draft notification అయిన తరువాత ఎన్నాళ్ళకు యిళ్ళస్థలాలు యివ్వడము జరుగుతుంది?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—దీనికి ప్రత్యేకంగా Land Acquisition Act వుంది. Draft not fication అయిన తరువాత 1 మాసంలోగా పిటీషన్ రావాలని వుంది. ఆ Act బాగా చదువుకుంటే అన్నీ తెలుస్తాయి. అదంతా ఇక్కడ చెప్పడం ఎట్లా సాధ్యపడుతుంది?

Sri P. S. RAMACHANDRA RAO:-కొన్ని గ్రామాలలో ప్రజలు ఇండ్ల స్థలాల కోసం డబ్బు డిపాజిట్ చేశారు. ఏ ఏ గ్రామాల్లో ఎంత సొమ్ము డిపాజిట్ చేశారు? ఆడబ్బును share capital గా తీసుకొని గ్రామీణ గృహ నిర్మాణ సహకారసంఘాలను స్థాపించి గ్రామాలలో యిళ్ళు కట్టించే యేర్పాట్లు చేయిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—ఆ విధంగా ఈ క్రింది గ్రామాలలో డిపాజిట్లు చేశారు:—

(1) కుంకుడుమిల్లు	50 మంది	రు.	5,032–12–0
(2) D. ముప్పవరం	50 మంది		
(3) కొవ్వూరు టౌను	41 మంది		1,230–0–0
(4) చిన్నాయగూడెం	80 మంది		1,600–0–0

ఈడబ్బు కేవలం యిండ్ల స్థలాలకు చెల్లించారు. వాళ్ళకు కావాలంటే వాటిని share capital గా ఉపయోగించేనిమిత్తం ఆలోచిస్తాము.

Sri S. VEMAIAH:—ఇక్కడ మీరిచ్చిన రిపోర్టులో 18-వ itemలో కొవ్వూరు తాలూకా చిత్యాల గ్రామంవారు 22—12—45 నుంచి దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటున్నారు. ఇన్ని సంవత్సరాలుగా కూడా వారికి 'not yet taken up for want of funds' అని చెప్పు తున్నారు. ఈలాగా ఎన్నో బడ్జెట్లు గడిచిపోయినా వారికింతవరకు ఎందుచేత యివ్వలేదో తెలవిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Funds లేకుండా పోయాయి కాబట్టి తీసుకోలేదు. ఎందుకు యింత ఆలశ్యం జరిగిందంటే ఆలశ్యం నిజంగానే జరిగింది. సాధ్యమైనంత త్వరగానే చెయ్యాలను కుంటాము. కొన్ని అనివార్య కారణాలు అడ్డువస్తూవుండవచ్చు.

Sri PILLAMARRI VENKATESWARLU:— 'Not taken up for want of funds' అన్నది చాలా అయిటములకు 1948-వ సం॥ నుంచి ఆవిధంగా వున్నాయి. ఈ స్కీములకు ity లు యేర్పాటుచేసి యీ సంవత్సరం ఏమైనా కొన్ని స్కీములు డానికి ఆలోచిస్తారా?

Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఈ సంవత్సరం నెలలకు అక్టోబరు 1 వరకు యిచ్చిన మొత్తము ఖర్చయి రెండవ అర్ధ సంవత్సరానికిచ్చిందికూడా పూర్తిగా ఖర్చయి litional funds కు కలెక్టరుగారు వ్రాశారు. వాటి విష

యం ఆలోచనలో వుంది. చాలాకాలంనుంచి pending గా వున్న కేసులు urgency ని బట్టి అయినా తీసుకోమని చెపుతున్నాము.

Sri M. HANUMANTHA RAO:—1948, 1949 లో వున్న కేసులు 1950లో తీసుకున్నారు. 1945 సం॥లో పెట్టుకున్న అప్లికేషన్లను "for want of funds" abeyance లోపెట్టి వెనుకకు నెట్టారు. దీనికి కారణం ఏమిటి? Priority పద్ధతి పెట్టకపోతే వీటికి చాలా అన్యాయం జరుగుతుంది. ఎవరైతే మంత్రులను influnce చెయ్య గలుగుతారో వారికే ముందుయిచ్చి, మిగతా వారికి అన్యాయం చెయ్యటం జరుగుతోంది. లేకపోతే ఆవిధంగా యివ్వడానికి కారణంఏమిటి?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Funds విషయమే కాకుండా urgency ని బట్టికూడా తీసుకుంటున్నారు. Welfare Officers ఒక గ్రామానికి పోయి ఆ గ్రామంలో చాలా యిబ్బందిగా వుందనివ్రాస్తే అక్కడ ముందుగా చేస్తారు. మరొక గ్రామంలో వున్న వాళ్ళకు నివాసయోగ్యమైన పరిస్థితులువుంటే వాటిని అట్టేపెట్టి ముందుగా అప్లికేషన్లుపెట్టినా పెట్టకపోయినా చాలా ముఖ్యమైనవని అనుకుంటే వాటిని ముందు తీసుకుంటారు. ఇవన్నికూడా పూర్తి చెయ్యడానికి five year plan వేసి 1950-51 నుంచి 1955-56 వరకు వాటిని తీసుకుని పూర్తి చేస్తున్నాము.

Sri R. SIDDANNA GOWD:— అధ్యక్షా, యింటి దరఖాస్తులు ఫైసలాచేసే విషయంలో విపరీతమైన ఆలస్యం జరుగుతున్న సంగతి అందరికి తెలిసినదే. సామాన్యముగా ప్రతిదినము ఈ విషయంలో ప్రశ్న పరంపరలు వస్తున్నాయి. Inordinate delays జరగడంవల్ల హరిజనులకు చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. కాబట్టి యీ దరఖాస్తులు అతి శీఘ్రంగా dispose of చెయ్యడానికేదైనా ఒక ఉపాయాన్ని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ప్రతిదినము ఏదో

19th March 1954]

గ్రామాన్ని గురించి ఒక తాలూకాను గురించి అడగడము వాటికి కారణము మేము చెప్పడము జరుగుతోంది. వాటిని వెంటనే పరిష్కరించడానికి Land Acquisition Act ను amend చేయాలని చూస్తున్నాము. వచ్చే session లో బిల్లు తీసుకువద్దామని చూస్తున్నాము.

Sri C. SUBBARAYUDU:— ఒక్కొక్క ఇంటికిచ్చే స్థలము ఒక plan ప్రకారం, hygienic principles ప్రకారం చాలినంత యిస్తున్నారా? Designs వేసి ఆప్రదేశాన్ని develop చేయటానికి వీలుగా వుండేటట్లు చూచి స్థలాలు యిస్తున్నారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఒక స్థలాన్ని select చేసినప్పుడు దానినిగురించి Health Departmentకు పంపించి, దానిని యివ్వవచ్చునా యివ్వకూడదా అని అడుగుతారు. వారు మంచిది కాదని చెపితే యివ్వరు. ఇంకా town planning programme ప్రకారం Director of Town planningకు కూడా పంపించి వారు ఆమోదించిన ప్రకారమే యిస్తారు. కనీసం ఒక్కొక్క యింటికి 5 సెంట్లు అయినా యిస్తారను కుంటాను.

Sri V. RAMARAO:— గౌ॥ మంత్రిగారు సమాధానంచెపుతూ urgencyని బట్టి చేస్తారన్నారు. ఇళ్ళ స్థలాలు తమకు అవసరం లేక పోయినా కొందరు దరఖాస్తులు పెట్టుకొంటున్నారని మంత్రిగారి అభిప్రాయమా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— అవసరము, అత్యవసరము యింకా అవసరమునే విచక్షణ చెయ్యాలి. ఈ క్రమాన్ని బట్టి మొదటిది, రెండవది, మూడవది, ఈవిధంగా తీసుకుంటారు.

Sri G. RAMARAO:— మొదటి సంవత్సరం యిచ్చిన ప్రోగ్రాములో "award passed and sites granted to the Harijans" అని వుంది. Awardsను పాస్ చేసినతర్వాతనే స్థలాలు grant చేశారా లేక పూర్వమే యిచ్చారా? కొన్నికొన్ని వూళ్ళలో award పాసయి 5 సంవత్సరాలు గడచిన తర్వాతకూడా actual గా భూములు Hand over చెయ్యలేదు.

The Hon: Sri D. SANJIVAYYA:—Award ప్యాసవగానే సామాన్యముగా భూములు hand over చేస్తారు. ఒకవేళ అభ్యంతరాలుండి అవతలిపార్టి హైకోర్టువరకు పోయిన సందర్భాలలో మాత్రం యివ్వడానికి వీలుండదు.

Sri T. POTHARAJU:— అధ్యక్షా, అవార్డుప్యాసైన తర్వాత కూడా యిళ్ళ స్థలాలు యివ్వడంలో చాలాచిక్కులు కలుగుతున్నాయి. సంవత్సరాల తరబడి ఆఫీసర్లదగ్గరకు తిరగవలసి వస్తున్నది. 1948 సంవత్సరంలో విజయవాడ తాలూకా పైడూరుపాడు హరిజనులకు గ్రామంలో యిచ్చిన స్థలాలకు యింతవరకు పట్టాలివ్వలేదు. వారికి వెంటనే పట్టాలిచ్చే యేర్పాట్లు చేస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— స్థలాలు యిచ్చిన తర్వాత పట్టాలు యివ్వకుండా వున్న కేసులు నానోటీసుకు రాలేదు. మీరు చెపుతున్నారు కాబట్టి విచారించి తగిన ఏర్పాట్లుచేస్తాను.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:— కొన్ని చోట్ల యిండ్ల స్థలాలు ఏలాగో సంపాదించుకొన్న హరిజనులకు యిండ్లు కట్టుకోటానికి ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తామనికూడ చెప్పి సహాయం చేయుటలేదు. అందువల్ల వారికి యిబ్బందిగావున్నది. మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో గుళ్ళ సీతారాంపురంలో హరిజనులు స్థలాలను సంపాదించుకున్నారు. కాని వారు డబ్బులేక యిళ్ళు కట్టుకోవడంలేదు. అందుచేత వారికి ఇళ్లు కట్టుకోడానికి తగు సహాయం చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తారా ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ప్రభుత్వం, వారికి ఇండ్ల స్థలాలను యివ్వటానికి సహాయం చేస్తుంది కాని, గృహ నిర్మాణానికి కూడా సహాయం చేయడం కష్టం. కాని ప్రభుత్వ ఆర్థికస్తోమత సరిగా లేదని తెలుసుననుకుంటాను. ఆర్థిక స్తోమత పెరిగిన తరువాత యిండ్లు కట్టించి యివ్వడానికికూడా ప్రయత్నం చేస్తాము.

Sri P. VENKATASUBBAIAH:— G.O. 1957 ప్రకారము స్థలాలను హరిజనులు ఆక్రమించడానికి మార్కెటువిలువ కట్టవల

యున్నందున చాలా యిబ్బందులు కల్గుతున్నాయి. ఆ G. O. ను రద్దు చేయటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—ఆలోచిస్తాం. దానిని amend చేస్తే బాగుంటుందను కుంటాను.

Sri C. V. K. RAO:— ఇపుడు ప్రభుత్వం యిచ్చినటువంటి స్థలములు కొన్నిమాత్రమే ఉన్నాయి. ఆ స్థలాలలో యింతవరకు యిళ్లు కట్టుకోవడమనేది జరుగలేదు. కొంతమంది వాటికోసమై దరఖాస్తులు పెట్టుకొని 1, 2, 3, 4, 5 సంవత్సరములు అయిపోయింది. వారు ఇంకా యిళ్లు కట్టించలేదు. కొంతమందికి స్థలాలను యివ్వలేదు. ఇదంతా ఎందు వలన జరుగుతుందో అర్థంకాకుండా ఉంది. తరువాత ఇది five year plan లో చేర్చబడిందన్నారు. 1946 నుంచి 5 సంవత్సరాలు దాటి పోయాయి. ఈ హరిజనుల ఇండ్లవిషయమై మళ్ళీ సమావేశం జరిగే లోపల ఏమైనా చర్య తీసుకుంటారా అని అడుగుతున్నాను.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:ఈ five year plan 1951 నుంచి 1956వ సంవత్సరం వరకు జరుగుతుందని నేను యింతకు ముందే చెప్పాను. ఈ plan లోనే ఈ సమస్యలన్నీ పరిష్కరించటానికి ప్రయత్నిస్తాము. ఈ విషయాలన్నీ ఒక సంవత్సరంలోనే పూర్తి చేయుటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఒకవేళ ఒక సంవత్సరంలో ఏ కారణంవల్లనైనా పూర్తికాకపోతే వీటిని తరువాత సంవత్సరం పూర్తిచేయడానికి ప్రయత్నిస్తాము.

Sri G. SIVASANKARA REDDI:— ఈ హరిజనులు ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు roofing purposes కు, roofing కు పనికివచ్చే material ను, ప్రక్కనున్న reserve forest లో నుంచి తెచ్చుకోడానికి ప్రభుత్వం హరిజనులకు permission యిస్తారా ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:-ఇదిForest Department కి సంబంధించినది. అయినా ఆ department వారికి తెలిపి, ఈ విషయమై ఆలోచించుతాము.

19th March 1954

Sri P. GUNNAYYA:—అధ్యక్షా! శ్రీ మంత్రిగారు, హరిజనులకు స్థలాలను యిస్తున్నామని చెప్పారు. ప్రభుత్వంవారు జిల్లా కలెక్టరుల ద్వారా స్థలాలను యిప్పించిన తరువాత, ఇండ్లు కట్టుకోటానికి హరిజనులు ఆ స్థలములలో ప్రవేశించునపుడు కొంతమంది, రైతులు ఆ స్థలములు వారికే ఉండాలి అని చెప్పి హరిజనులను ఆ స్థలములనుంచి తొలగమని నిర్బంధించడం జరుగుతోంది. మా పార్వతీపురం తాలూకాలో నరిశిపురం గ్రామంలోను, బొబ్బిలిలో ఆరమంగి గ్రామంలోను, పాలకొండ తాలూకా కంచిర గ్రామములోను, గవర్నమెంటు ఇచ్చిన స్థలాలలో హరిజనులను రైతులు ఉండకూడదని చెప్పి వారిని యిబ్బందిపెట్టి వారిపై కోర్టులో దావా వేశారు. ఆ దావా సందర్భంలో ఆ హరిజనులకు చాల ఖర్చులు అవుతున్నాయి. వారు బీదవారు కనుక ఆ ఖర్చులను భరించలేక పోతున్నారు. అందువల్ల కోర్టు ఖర్చులను ప్రభుత్వంవారు భరించడానికి ఏమైనా ప్రయత్నిస్తారేమో గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు తెలవిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— దాని విషయమై యింతకుముందు న్యాయశాఖా మంత్రిగారితో ఆలోచించాము. వారు కూడా ఈ విషయంలో హరిజనులకు సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నామని చెప్పారు. తప్పకుండా ఈ విషయంలో హరిజనులకు సహాయం చేస్తాము.

Sri K. VARADACHARY:—అయ్యా! ఇది పెద్దవిషయమౌతున్నది. కోస్తా జిల్లాల్లో ఇది చాలా పెద్దసమస్య అయినట్లు ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో వస్తున్న ప్రశ్నలనుబట్టి తెలుస్తోంది. అందుచేత ఈ సమస్య తిరిగి తల ఎత్తకుండా ప్రభుత్వం ఒకేసారి 10 సంవత్సరాలకు కొంత మొత్తాన్ని హరిజనులకు యిళ్ళ స్థలాలకై, హరిజనుల సంక్షేమానికి కేటాయించేస్తే ఈ సమస్యను పరిష్కరించినట్లవుతుంది. అందుచేత ప్రభుత్వం ఈ విధంగా ఏర్పాటుచేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—వారు చెప్పిన సలహాను గురించి ఆలోచిస్తామండీ.

19th March 1954]

Sri G. JOSEPH:— అయ్యా! యిళ్ళస్థలాలు యిచ్చే సందర్భంలో మాగాణి అయితే 3 సెంట్లు, మెట్టప్రాంతంలో అయితే 5 సెంటు యిస్తున్నారు. దానికి కారణం ఏమిటో తెలియచేస్తారా? తరువాత అందరికి ఎక్కడైనా సరే, ఏ భూమైనా సరే 5 సెంట్లు యిచ్చే పద్ధతిని ప్రవేశ పెడతారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— అది ఎందువల్లనంటే మాగాణిభూముల ఖరీదు ఎక్కువ గనుక 3 సెంట్లుమాత్రమే యివ్వడం జరుగుతోంది. మనం అధికాహారోత్పత్తికై పాటుపడుతున్న ఈకాలంలో మాగాణి భూములను పంట భూములగానే వినియోగించాలి. అందుచేత మాగాణి భూమిని తక్కువగా 3 సెంట్లే యివ్వడం జరుగుతోంది.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:— ప్రభుత్వాన్ని నేను అడిగినది పూర్తిగా హరిజనులకు ఇండ్లు కట్టమని కాదండీ, యిళ్ళు కట్టుకొనే సందర్భములో వాళ్లు reserved forests లో నుంచి కొన్ని అవసరమైన materials తెచ్చుకోడానికి వారికిpermission యిప్పించాలి అని అడిగాను. ప్రభుత్వం వారికి ధనరూపంలో సహాయం చేస్తారా? అని నేను అడుగలేదు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఇంతకుముందే యీ విషయం గురించి చెప్పాను. ఈ విషయమై Forest Department తో ఆలోచించి తగు సహాయం చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తామని చెప్పాను. Forest మంత్రిగారుకూడా యిక్కడే వున్నారు.

Sri G. ANJANEYULU:— Forest లో వున్నటువంటి కట్టె, కంప బీద ప్రజానీకం, హరిజనులు తెచ్చుకొనే టప్పుడు అధికార్లు వారిని చాలా యిబ్బంది పెడుతున్నారు. అందుచేత వారిని యిబ్బంది పెట్టకుండా తొందరలో యీ విషయమై ప్రభుత్వం తగు యేర్పాట్లు చేస్తారా? దీనిగురించి తొందరలో జాగ్రత్త తీసుకొంటారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— దీనికీ, దానికీ, సంబంధం లేదండి.

Sri A. VENKATARAMA RAJU:— అధ్యక్షా! మంత్రి గారు చెప్పినదాంట్లో కొంత తేడావుంది. మాగాణి భూములలోఅయితే 3 సెంట్లు, మెట్ట భూములలో అయితే 5 సెంట్లు, యిండ్లకు స్థలాలను యిస్తున్నామన్నారు. పల్లపు ప్రాంతములు grow more food కు గాను వుపయోగించబడుతాయి అని మంత్రి గారు చెప్పారు. కాని అక్కడున్న అధికారులు మాత్రం యీ విషయం చెప్పకుండా మాగాణీ భూములు ధర ఎక్కువగా వుందన్న కారణం చెపుతున్నారు. అసలు ఇంటికి కావలసిన 5 సెంట్లు భూమి ధర ఎక్కువైనాసరే యివ్వవలసివుంది అందుచేత ఆలా 5 సెంట్లు భూమిని ఏ ప్రాంతములోనైనాసరే యివ్వటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఇది నేను ఇందాకా చెప్పాను కదండీ, ఆలోచిస్తామని.

Sri T. LAKSHMINARAYANA REEDI:— ఈ ఇండ్ల స్థలాలను యిచ్చేటప్పుడు హరిజనులకే యిస్తారా? లేక అక్కడవుండే పేదప్రజలకు కూడా యీ పద్ధతి వర్తిస్తుందేమో తెలియజేస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— హరిజనులకు మాత్రమే ఉచితముగా ఇండ్లస్థలాలను యిస్తున్నాము. ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితి బాగావుంటే పేదలకు అందరికీ యిండ్లస్థలాలను యివ్వవచ్చు.

Bore wells in the State.

*303. Q.– SRI S. VEMAIAH:— Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state:

(a) the number of bore-wells in the State District-war;

(b) the number of them out of use; and

(c) the steps taken to repair them?

19th March 1954]

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

(a) and (b) Statement is placed on the table of the House.

(c) Spare parts required for the Rural Welfare Scheme, pumps fitted over the bore-wells, were being formerly supplied from the Government Industrial Engineering Workshop, Madras. But this facility is not available now to the Andhra State, as the Workshop is retained in the Residuary Madras State. The Director of Industries and Commerce has, therefore, issued instructions to the Assistant Director of Industries and Commerce to obtain local quotations for the spare parts required, prepare estimates and, after getting them duly sanctioned, carry out the repairs expeditiously.

ప్రశ్నలో మొదటి రెండు భాగాలుకు సమాధానం:- స్టేటుమెంటు బల్లమీద వున్నది. మూడవ భాగానికి సమాధానం:- spare parts ఇదివరకు ఐక్య మద్రాసు రాష్ట్రంలో వున్నపుడు Government Industrial Engineering Workshopలో నుంచి supply అయ్యేవి. ఇపుడు ఆ అవకాశంపోయింది. ఆ workshop మద్రాసు రాష్ట్రంలోనికి వెళ్ళిపోయింది. అందుచేత Director of Industries and Commerce, Assistant Directors కు local గా spare parts చూసి, estimates తెప్పించి పరీక్షచేసి sanction రాగానే repairs త్వరగాచేయుమని ఉత్తర్వులిచ్చారు.

Sri M. VEERABHADRAM:—ఆంధ్రరాష్ట్రంలో వుండే బోరింగు పంపులలో 168 పాడైపోయినాయి అని అన్నారు: ఎంతకాలం నుంచి అవి పనిచేయడంలేదో చెప్పగలరా ?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—ఎంతకాలంనుంచి అనేది ఇప్పుడు చెప్పడానికి వివరాలులేవు. ఏవైనా spare parts విరిగిపోతే repairs కు వస్తాయి. ఏ ఏ జిల్లాలో ఏయే spare parts విరిగిపోవడంవల్ల పనిచేయడం లేదంటే, వేరేప్రశ్న వేయించండి వివరాలు తెప్పించి చెబుతాము.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— ఇవి పెట్టినప్పటి నుంచి పనిచేయడంలేదు. అనే అనుమానం ఉన్నది. అసలు సప్లయిచేసిన wellsకు అటువంటివే సప్లయిచేసారా? దానిమీద investigation చేయించి ఎందువల్ల పాడై పోయినారో తెలియ చేస్తారా? మన హాస్టల్సులో వుండే మంచాలు అప్పుడే విరిగి పోయాయి. అట్లాగే bore-wells కు machinery supply చేయడంలో కూడా లోపం జరిగిందా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— వెంకటేశ్వర్లుగారు అనుమానాలతోనే మొదలుపెట్టారు. Supply చేసింది, bore-wells sets, bore wells కాదు. Bore-wells గురించి వారు అడిగారు. మధ్య మధ్య సూటిగా జవాబు చెప్పమని అంటుంటారు. మొట్టమొదట రిపేర్లుతోనే మొదలు పెట్టారంటే, అసలు పనిచేయాలికదా. 45 sets అవసరంలేకుండా వుండడంచేత withdraw చేసారు. ఇంక హాస్టలలో సప్లయిచేసిన మంచాలు విరిగిపోయినాయంటే ఎందుకు విరిగిపోయినారో తెలియదు. మంచాలు విరిగిపోవడానికి అనేక కారణాలుంటాయి. మొత్తానికి bore-wells sets కు హాస్టలు మంచాలకు ఏ లాంటి సంబంధం వున్నదో వెంకటేశ్వర్లుగారు చెప్పలేరు.

Sri G. NAGABHUSHANAM:-Are the Govt. aware that the three bore wells situated within the limits of Rayadrug Panchayat Board, and which have been completed in 1928, have not been functioning even to day?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— విచారిస్తాను. 1928 నుంచి ఎందుకు పూడుకున్నారో నాకు తెలియడం లేదు.

Sri A. NILADRIRAO REDDI:— శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 7 బోరింగుపంపులు వున్నాయి అన్నారు అవి పూర్తిగా చెడిపోయినట్లు కన్పిస్తుంది. అవి ఎప్పటినుండి చెడిపోయినవి? ఎంతకాలంలో మరమ్మత్తు చేస్తారు?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— వివరాలు తెప్పించి మనవిచేస్తాను. రిపేర్లు తొందరలో చేయడానికి ప్రయ

త్నిస్తాము. మనం విడిపోయిన తరువాత మద్రాసు రాష్ట్రంవారిని అడిగాము. కొంతకాలంపాటు నష్టం లాభం లేని పద్ధతిలో ఈ సదుపాయం ఇచ్చే అవకాశం ఇమ్మని వారు ఆలోచించి చెబుతాం అన్నారు ఈ లోపులోనే కొందర అవడమువల్ల పైనచెప్పిన విధంగా instructions పంపించాము.

Imposition of tax on nets,

*341 Q.- Sri P. SYAMASUNDAR RAO:—Will the Hon. the Minister for Local Administration and Agriculture be pleased to state :

(a) whether representations have been received by the Government against the imposition of tax on nets; and

(b) If so, the action the Government propose to take thereon?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:—

(a) No such representations have been received by the Government. It is reported that two representations were received in the office of the Director of Agriculture and Fisheries, one regarding taxation of fishing tackle in Collair and Upputeru lakes and the other regarding collection of taxes by the Revenue authorities at Uppalam, Sompeta taluk, Srikakulam District.

(b) In Collair and Upputeru lakes licensing system for fishing is in vogue. Under this system a fee varying from Re. 0-1-0 to Rs. 15 per annum on the fishing gear and tackle used by the fishermen is being collected. This was fixed in consultation with the entire fisherfolk of the Collair area to suit their convenience. The Collair lake with its fishery is the state property and its annual fishery is worth over Rs. 5,00,000. The fisherfolk pay only Rs. 19,154 by way of taxation to Government:

[19th March 1954

Regarding collection of taxes by the Revenue Authorities at Uppalam, Sompeta taluk (Srikakulam District) it is reported that in the Mandasa estate of Sompeta taluk ground rent for spreading fishing nets on the sea shore is collected as a miscellaneous item of Revenue and that this was vogue even before the Estate was taken over by the Government.

The Hon. Sri P. THIMMAREDDI:— చేపలుపట్టే సాధనాలమీద వేసే పన్నుల విషయమై రెండు అర్జీలు Directer of Agriculture కు వచ్చినాయి. గవర్నమెంటుకు ఏమీరాలేదు. ఈ సాధనాలమీద కొల్లేరులోను ఉప్పుటేరులోను ఉప్పాలం సోంపేటలోను పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు.

Sri G. BAPANAIAH:— పన్నులు వసూలు చేయడంలో ఒక్కొక్కసారి 4, 5 వలలు కలిగివున్నవారికి ప్రతి వలకుకూడా వసూలు చేస్తున్నారు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలుసునా? దానిని నివారణ చేస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMAREDDI:-అలాయివ్వడం జరుగుతోంది. అణానుంచి రు 15 లు వరకు వారువుపయోగించే సాధనాలబట్టి నిర్ణయం అవుతుంది.

Sri C. V. K. RAO:—ఈ పన్నును చాలా పేదవారగు చేపలుపట్టేవారిమీద విధిస్తారు. ప్రస్తుతంవున్న ఆర్థిక దుస్థితిని గమనించి దానిని రద్దుచేస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— దేశంలో ఆర్థిక దుస్థితి కలిగినా చేపలదుస్థితి యింకా రాలేదు. చేపలు దొరకడంలేదని పౌను 0–12 0 ల వరకుకూడా కొంటున్నారు. ఒక విధానాన్ని అనుసరించి పన్నులు వసూలుచేస్తారు. మీరు చెప్పినదాన్నిబట్టిచూస్తే దేశములో పన్నులు కట్టడానికి మనుష్యులే వుండరు.

Sri V. SRIKRISHNA:— వచ్చిన రెండు మహాజర్ల విషయంలో ఏమిచేశారనే ప్రశ్న రెండవ భాగానికి సమాధానం రాలేదు. చెపుతారా?

The Hon. Sri P. THIMMAREDDY:— వచ్చిన అర్జీలు అన్నింటిమీద చర్యలుతీసుకొంటే ప్రభుత్వం పనిచేయటానికి అవకాశం వుండదు. వాటిని యోచన చేస్తారు, అవసరమని తోచినచోట, చర్య తీసుకుంటారు.

Sri R. SIDDANNA GOWD:— ఏ provisions క్రింద nets మీద పన్నులు వసూలుచేస్తారు?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— మామూలు provisions క్రిందనే.

Sri R. SIDDANNA GOWD:— ఏ provisons క్రింద? Local Boards Act క్రిందనా, Panchayat Board Act క్రిందనా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— చేపలుపట్టేదానికి కొన్ని provisions వున్నాయి, వాటిక్రింద.

Sri G. ANJANEYULU:— మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ అణా నుంచి రు. 15 ల వరకు వసూలు చేస్తున్నామన్నారు. రు 200 లు వరకు వసూలు చేయడంకూడా వున్నది. వీటి మొత్తం వసూలు ఎంతో చెబుతారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— రు. 19,154 లు వస్తోంది.

Sri P. SYAMASUNDARA RAO— 6, 7 సంవత్సరాల వయస్సుగల కుర్రవాళ్ళు సరదాగా నేర్చుకోవడం కోసం చిన్నచిన్న గుంటలలో, చిన్నచిన్న వలలతో ప్రాక్టీసు చేస్తుంటే, వాళ్ళ వలల మీద పన్నులు విధించడం జరుగుతుంది. బంట్రోతులు చాలా నిరంకుశంగా వాళ్ళ యిష్టంవచ్చినట్లుగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. చేపలు పట్టుకెళ్ళే స్త్రీల మొతారి దగ్గర తమకిష్టమొచ్చిన చేపలు తీసుకోనివ్వకపోతే కేసులు పెడుతున్నారు. వాళ్ళకు వచ్చే ఆదాయంకన్న పన్నుల భారం ఎక్కువగా పడుతోంది. అక్కడ ఒక చిన్నరాజ్యం నడుస్తోంది. అటువంటిది జరుగకుండా తగిన జాగ్రత్త తీసుకుంటారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:- 7, 8 ఏళ్ళ కుర్ర వాళ్ళు నీళ్ళల్లోకి వెడితే ప్రమాదం వుంటుంది, కనుక వాళ్ళ తండ్రికాని, అన్నకాని వుంటాడు. ఆడవాళ్ళు, మొగవాళ్లు త్రోవలో కలిస్తే జరిగే పనులు జరుగుతూనే వుంటాయి. Controlచేసే ఉద్యోగస్తుల అత్యాచారం కనిపిస్తోందిఅంటే, అటువంటివి రిపోర్టుచేస్తే చర్యతీసుకొంటాము.

Sri. B. LAKSHMINARSARAJU:— మంత్రిగారు జవాబు చెపుతూ, రకరకాలైన వలలు. ఒక season లో ఉపయోగించేవి మరొక season లో ఉపయోగించవు. ఉపయోగిస్తుంటే వాటన్నింటి మీద రకరకాలైన పన్నులు విధిస్తున్నారు కనుక ఆ విషయమై విచారిస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— విచారించాలిసిందే, ఒక్కొక్క-చోట చేపలు ఎక్కువగా పట్టే సాధనాలు ఉపయోగిస్తారు. ఒక్కొక్కపుడు చిన్నచేపలు పట్టేవి ఉపయోగిస్తారు.

Sri P. SYAMASUNDARA RAO:— అధ్యక్షా! జూన్, జులై మాసములలో చాలా చోట్ల, చేపలు పట్టరాదని నిషేధించారు. చీకలు, రొయ్యలు, ఆ రోజులలోనే దొరుకుతవి. అవి 3, 4 అంగుళముల కంటే పెరగవు. అందుచేత ఆ రోజులలో చేపలు పట్టరాదని నిషేధించడం ద్వారా వారికి తిండికి ఏమీ దొరకక ఇబ్బంది పడుతూ అడవులలోని ఆకులు, దుంపలు తిని కలరావ్యాధికి గురి అగుచున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వంవారు ఈ నిషేధాన్ని తొలగిస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— ఆ రోజులలో చిన్నచిన్నవి ఉన్నవి వదలివేస్తే అవి పెరిగి పెద్దవి అగుతవి కాబట్టి చిన్నప్పుడే వాటిని చంపకుండా నిషేధాన్ని పెట్టడం జరిగింది.

Sri G. NAGESWARA RAO:— అధ్యక్షా! యిప్పుడు తూ. గోదావరి జిల్లా బొబ్బర్లంకలో అక్విడెక్టుకు దిగువున చేపలు పట్టుకుని తరతరాలనుండి జీవిస్తున్నటువంటి 500 కుటుంబాలమీద ఈరోజున జరిమానాలు విధించి కేసులుపెట్టి ప్రభుత్వము అనేకబాధలు పెడుతుంది. అందుచేత జరిమానాలు వేయడము రద్దుచేసి ఆ 500 కుటుంబాలకు చేపలు పట్టుకునే అవకాశము కలుగజేస్తారా?

19th March 1954]

The Hon. Sri P. TAIMMA REDDI:— చేపల వృద్ధి కోసమే కొన్ని నిబంధనలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. చెయ్యకూడదన్నపని చేస్తే చర్యలు తీసుకోనడం జరుగుతూ ఉంటుంది. దానిలో విపరీతం ఏమీ లేదు.

Sri M. KUNNE RAO:— కొన్ని చేపలు రెండు అంగుళాలు కొన్ని చేపలు 4 అంగుళాలకన్న పెరగవు. వాటిమీద పన్నులు వెయ్యడము అన్యాయం. పిత్తి చందమామ పరిగెలు పెరగవన్న సంగతి మంత్రి గారికి తెలిసిన విషయమే. అక్కడి ఉద్యోగులు లంచములు తీసుకొని చేపలవారిని బాధపెడుతున్నారు. కాబట్టి ఈ చిన్న చేపల మీదనైనా పన్నులు లేకుండా మినహాయించి చట్టము తయారు చేస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:—గౌరవనీయులైన సభ్యులకు తెలిసిన విషయము నాకు కూడా తెలుసును. 4, 6 అంగుళముల చేపలే వదలివేస్తే పెద్దవి కావచ్చును.

Sri PRAGADA KOTAIAH:— అధ్యక్షా! చేపలుపట్టే వారిమీదనే పన్నులు వేస్తున్నారని మంత్రిగారు చెప్పారు. చేపలు పట్టే వారిని మినహాయించి తినేవారిమీద పన్నులు వేస్తే బాగుండదా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:—చేపల అమ్మకం మీద పన్నువుంది. అవి తినేవారు భరించుతారు. కాబట్టి వేరే పన్ను అవసరంలేదు.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:— యీ పన్నుల రూపేణా ప్రభుత్వానికి 19 వేల చిల్లర వస్తుందని చెప్పారు. ఈ పన్ను వసూలుచెయ్యడానికి ప్రత్యేక సిబ్బంది ఏమైనా ఉందా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— దీనికి ప్రత్యేక సిబ్బంది ఉండదు. కొన్నిచోట్ల రివెన్యూడిపార్టుమెంటువారు, కొన్నిచోట్ల ఫిషరీసు డిపార్టుమెంటువారు వసూలు చేస్తారు. ప్రత్యేక ఖర్చు ఏమీ లేదు.

[19th March 1954

Sri R. SIDDANNA GOWD:— Nots పైన విధించే పన్నును తీసివెయ్యడానికి ప్రభుత్వం సుముఖంగా లేదు. కిన్నెరి, కున్నెరి మీద కూడా పన్నులు వేస్తారా?

No answer.

Promotions to Assistant Civil Surgeons.

* 342 Q.—Sri M. VEERABHADRAM:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) the number of Assistant Civil Surgeons who are promoted as Civil Surgeons and posted as District Medical Officers since 1-10-1953;

(b) whether there are any seniors to those who have been posted as District Medical Officers who are not either promoted or posted as District Medical Officers; and

(c) Whether the principle of seniority was observed in these cases?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

(a) Since 1—10—53, four Assistant Surgeons were posted *to act temporarily*, as District Medical Officers under emergency provisions pending approval of panel to Civil Surgeons by Government.

(b) Yes. There are two seniors.

(c) The posts of Civil Surgeons belong to selection category. Appointments thereto are made on the basis of merit and ability, seniority being considered only when merit and ability are approximately equal.

అయ్యా, మొదటి భాగానికి జవాబు 1953 నుంచి నలుగురి అసిస్టెంటు సర్జనుల సీనియారిటీతో నిమిత్తంలేకుండా సివిలు సర్జనులుగా ప్రొమోటు చెయ్యబడ్డారు. వారుగాక ఇద్దరు సీనియర్లు ఉన్నారు.

సివిలు సర్జనుల category ఉద్యోగస్తులు సెలక్షనుగ్రేడు ఉద్యోగస్తులు మెరిటుమీద ఎబిలిటీమీద ఆధారపడి ఈ ప్రమోషన్లు చేస్తూ ఉంటారు. గాని సీనియారిటికూడా మెరిటు, ఎబిలిటీ ఉన్న సందర్భములో చూస్తూవుంటారు.

Sri M. VEERABHADRAM:— ప్రామోటుచేసిన నలుగురు కాకుండా ఇద్దరు సీనియర్లువున్నారు. మొత్తం ఆరుగురి పేర్లూ సెలవిస్తారా ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—పేర్లు వెతికిచెబుతాను Read names (1) K. Chandra Rao, (2) H. M. Rao.

Sri M. VEERABHADRAM:— 1949 డిశంబరు 20 తేదీన అసిస్టెంటు సర్జనుల రిజల్ట్సు మద్రాసు ప్రభుత్వం పబ్లిషు చేసింది రెండు కాదు ఇంకా దాదాపు ఆరుపేర్లు ఉన్నవి. ఈవిషయం ప్రభుత్వం గుర్తిస్తుందా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఈయిద్దరిని overlook చేసినందువల్ల వారికి ఏమీ నష్టములేదు. వారికి ప్రొబెషనరీరేటు అందులోనూ తాత్కాలిక పోస్టులుఇవి. తరువాత seniority list తయారు చేసినప్పుడు వారికి హెచ్చుస్థానము రావచ్చును.

Sri V. SRI KRISHNA:—ప్రమోషను ఇచ్చేదానికి మెరిటు, ఎబిలిటీ అనేవి approximateగా ఉండవలెనన్నారు. ఈ approximate అనే పదం వుండటంవల్ల మంత్రులు, అధికార్లు దారి తప్పడానికి అవకాశం కలిగిస్తుంది, కాబట్టి ఆ నిబంధన తొలగిస్తారా ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— దారి తప్పడానికి అవకాశము వుండదు. తప్పుదారి తొక్కడానికి అవకాశం లేదని చెబుతున్నాను.

Sri M. HANUMANTHA RAO:—సీనియారిటీ లిస్టులో మొదటవున్న వారికి నష్టములేదనీ ఇవి టెంపరరీ ప్రమోషన్లేననీ చెప్పారు.

[19th March 1954

ఆ ప్రమోషనులకు మాత్రము recognise చేసిన seniority list వుండగా, ఇష్టం వచ్చిన వారికి యివ్వట మెందుకు?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— లిస్టు తయారు చేయడములో వారివారి కాన్ఫిడెన్సు షీట్లను పరిశీలించి చేస్తారు. at a glantte చూసివ్రాయడం జరుగుతుంది.

Sri M VEERABHADRAM:— పేర్లు కనిపించడంలేదని అంటూ వున్నారు. నేను పేర్లు చదువుతాను. అవి అవునా, కాదా చెప్పండి.

1. Dr. S. S. Hussain.
2. ,, P. Jagannatham.
3. ,, J. W. Samuel.
4. ,, P. Seetharamaraju.
5. ,, K. Chandra Rao.
6. ,, H. M. Rao.
7. ,, B. Sundararamamurthy.
8. ,, C. T. Hemachandran.
9. ,, M. Muniswami.
10. ,, R. Rajagopala Reddi.

ఈ లిస్టు క్రమముగా ఉందా లేదా చెప్పండి.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— మీరు లిస్టు చూపించారు కదా, అది సరిగా ఉందా లేదా చెప్పడానికి అవసరం ఏమిఉంది?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ప్రొవిన్ష సమయమున అక్కడవున్న సీనియారిటీ లిస్టు ప్రకారం తయారు చేయబడింది. అందులో వ్యత్యాసము ఉంటే, వాండ్లు అప్పీలు చేయడానికి అర్గరులో ప్రొవిషన్ వుంది. అందుచేత అందులో అన్యాయము జరిగింది అంటే కంప్లెయింటు చేయడానికి దానిని సెట్ రైటు చేయడానికి అవకాశము ఉంది. నాలుగుపేర్లు లేవు. గనుక మీరు అన్యాయం జరిగింది అని అనుకొంటూ ఉన్నారు. ఎబిలిటీ డిస్క్రిషన్‌నుబట్టి ప్రమోషనులు నిర్ణయించడం జరుగుతుంది. అందులో వున్నటువంటిది పార్టిషన్

సమయమున డెంటటిన లిస్టు వేశారు. వ్యత్యాసముఉంటే గవర్నమెంటు దృష్టిలోకి తీసుకొని రావచ్చును. తరచు ఈ ఉద్యోగస్తుని ఆ ఉద్యోగస్తుని ఎందుకు సూపర్‌సీడు చేశారు అనడంవల్ల ఆ ఉద్యోగస్తులకు ఏమిలాభిస్తుంది? అని నేను మనవిచేస్తూ ఉన్నాను.

Sri M. VEERABHADRAM:— సీనియారిటీలిస్టు ఉపయోగము లేదని మంత్రిగారు చెప్పారు. దానికి అర్థం ఏమైనా ఉంటుందా?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ఇది ప్రశ్న కాదు. శస్త్రైర్ వ్యధికరణగ ఉంది. ప్రశ్నలు అన్నింటికి అలా జవాబులు యిస్తున్నారు కదా అని అడుగుతూ ఉన్నారు. దీనివల్ల ప్రశ్నలు అడిగిన వారికి లాభంలేదు.

Sri C. V. K. RAO:— ప్లానింగు మంత్రిగారి చేతిలోనుంచి ఈ ప్రశ్నపైనాన్ను మంత్రిచేతిలోకి ఎలా జరిగిందో సెలవు ఇస్తారా?

No answer.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH:—నన్ను పిలుస్తానన్నారు. చేతులు ఎత్తినా లాభంలేకపోయింది చేతులకు నొప్పి పట్టింది. నన్ను మాట్లాడనిస్తారా?

Mr. SPEAKER :— Please take your seat. Please take your seat.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNIAH:— I will walk out. (అని హాలు వదలిపెట్టి బయటికి వెళ్ళారు.)

Andhra Physical Education Training College, Vijayawada

* 343. Q.- Sri M. LAKSHMANASWAMY:- Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state whether there is a proposal to take over the management of the Andhra Physical Education Training College at Vijayawada?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— No. జవాబు ఏమీలేదండి.

Sri T. POTHARAJU:— ఆంధ్ర ఫిజికల్ ఎడుకేషన్ ట్రైనింగ్ కాలేజి విషయంలో ఆర్థిక సహాయం కోరారు. ప్రభుత్వం ఏ రకమైన సహాయం చేయకపోవడం శోచనీయం. రెండవ విషయం,. గత మాసములోనే ఒలింపిక్ పోటీలు జరిగినాయి. ఈ పోటీలసందర్భములో దండమూడి రాజగోపాలరావుగారికి ఆరువేల రూపాయలు ఇచ్చినట్లు, దానిని వారు ఉపయోగపరచలేదని తెలుస్తున్నది. ఆ మొత్తమును తిరిగి స్వాధీన పరచుకొనుటకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— దీనిలో రెండు ప్రత్యేక ప్రశ్నలు ఉన్నాయి. ఒక దానికి ఒకటి సంబంధం కూడ లేదు. ఆంధ్ర ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషనల్ కాలేజికి ప్రభుత్వం ఏమి సహాయం చేయలేదు, అని అనడం నిజం కాదు. కాలేజి ప్రభుత్వదృష్టిలోకి వచ్చి ఆర్థిక బలము ఉంటేనేగాని అడ్మినిస్ట్రేషన్ తీసుకొనడానికి వీలులేదు. ఇటువంటి కాలేజీలు చాలావున్నాయి. ప్రభుత్వం ఆలోచించి ఎంతవరకు సహాయము చేయడానికి సాధ్యం అవుతుందో అంతవరకు సహాయం చేస్తుంది. గతసంవత్సరం ప్రభుత్వం ఆ కాలేజీకి రు. 2,500 ఇచ్చారు. ఇప్పటి బడ్జెటులో వచ్చే సంవత్సరానికి ఇరువైవేల రూపాయల టీచింగు గ్రాంటును ప్రత్యేకించారు. రాజగోపాలరావుగారికి ఆరువేల రూపాయలు ఇచ్చినారని చెప్పడం నిజంకాదు. అథలెటిక్ అసోసియేషన్ వారు అడిగితే రెండువేల రూపాయలు డొనేటుచేసింది వాస్తవం. దీనికి వాళ్లు లెఖ్ఖలు కూడా చెప్పాలి.

Sri M. R. APPARAO BAHADUR— దీనిని గురించి ప్రశ్నలు వేశారు. దీనికిగాను నేనే రెండువేల రూపాయలు అడిగాను. ఈ పోటీల విషయంలో ఢిల్లీకి వెళ్ళారు. మనవాళ్ళు గెల్చారు కూడాను ఆసియా పోటీలకు వెళ్ళబోతూ ఉన్నారు,

Sri T. NAGI REDDI:— Is there a proposal to take over the administration of the Physical Education Training College by the Government? ఆంధ్రదేశంలో ఫిజికల్ ఎడుకేషన్ కాలేజి ఒకటేకదా. దీనిని ప్రభుత్వం తీసుకొనవలెను. ఎంత త్వరగా తీసుకుంటే అంత మంచిదని ప్రభుత్వం తలస్తుందా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— ఉద్యమం మంచిదే కే గ్రాంటు ఇచ్చాము. దానియొక్క ఫైనాన్షియల్ కమిట్‌మెంట్సును ఆలోచించకముందు తీసుకొనుటకు వీలు వుండదు. ప్రభుత్వం ఈవిషయమై దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నది.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— ఈ ఇన్‌స్టిట్యూషన్ తీసుకుంటే వచ్చే చిక్కులు ఏమిటి? ఎంత డబ్బు ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ అవుతుంది? దీనిని ప్రభుత్వం తీసుకోటానికి కొన్ని యిబ్బందులు, మేనేజిమెంట్‌లో కొన్ని చిక్కులు వున్నాయన్నారు. అవి ఏమిటి?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— Management తీసుకోదలచుకుంటే, చాలా పరిశీలన చేయాలి. ఇది అంతా పరీక్ష చేయవలసిన విషయం. ప్రభుత్వంతీసుకుంటే, చాలాయిబ్బందులు వున్నాయి. Financial స్తోమతు ఎంతవుంటుందో పరీక్షించాలి. యాభయివేలు పైచిలుకు grant అడిగారు. కారణాలు ఇప్పుడే అడిగితే మనవిచేయటం కష్టం ప్రత్యేకంగా ప్రశ్న వేస్తే చెప్పుతాను.

Sri M. HANUMANTHA RAO:— మనకున్నదే ఒక వ్యాయామ కళాశాల. మద్రాసు కాలేజిలో ప్రవేశించటం అసాధ్యం. అశ్రద్ధచేస్తే మన High Schools లో Physical Training Instructors తక్కువ అవుతారు. కనుక financial లోటుతో సంబంధం లేకుండా, అత్యవసరంగా నెరవేర్చవలసిన బాధ్యత యిది. ఈ విషయం గురించి. వెంటనే యీ కళాశాలను ప్రభుత్వము నిర్వహించే బాధ్యత తీసుకుంటుందా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— ఈ Physical education, అ వ స ర మే అన్నమాటకు, వివాదం అక్కరలేదు. దేశములో ఈ Physical Education College లు ఎక్కువగా లేవు. ఆంధ్రకు ఆర్థిక పరిస్థితులు తక్కువ. Financial stability ని బట్టి వసతులు వుంటాయి. అవసరం లేదని చెప్పటానికి వీలులేదు. అంతేగాని, వీటి విషయములో neglect చేస్తున్నామని చెప్పటం సరికాదు. అవసరంవున్న అన్నిరాష్ట్రాలలో Physical Edu-

cation కాలేజీలు లేవు. Teaching grants కు గాను రు. 2000 లు అంగాను, యిచ్చాము. అవి సరిగా ఉపయోగ పడటం లేదని తెలిస్తే ప్రభుత్వమే ప్రత్యేకంగా కాలేజీని పెట్టుతుంది.

Sri T. NAGI REDDI:— యిప్పుడు run చేస్తున్నటువంటి institutions వాటి అవసరాలనుబట్టి, డబ్బు తక్కువగా వున్నప్పటికీ run చేస్తున్నాము. అలాగే ప్రభుత్వంకూడా వీటిని (physical training colleges)కూడ తీసుకుని run చేయటానికి, ప్రత్యేకమైన ఇబ్బందులు ఏమిఉన్నవి? ఇటువంటి ఆలోచనలోనికి దీనిని తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వమునకు వచ్చిన నష్టమేమి ?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— ఏమిచిక్కులు వున్నాయో, ప్రభుత్వంయొక్క ఆలోచనలో వున్నది. ఆ చిక్కులన్ని చూడాలి. ఏమీ లేకపోతే ప్రత్యేకంగా పెట్టడానికి ఏర్పాటు చేస్తాం.

Sri T. NAGI REDDI:— సరియైన సమాధానం రాలేదు. ప్రత్యేకమైన institution తీసుకోవలసిన అవసరం పడుతుందా అని భావన. ప్రత్యేకంగా institution వుండాలనేసంగతి ప్రభుత్వ దృష్టిలోనికి వచ్చిందా అని అనుమానం. వీలునుబట్టి పెట్టుతాము అనేమాట విరమించి, ఇదిచాలాముఖ్యంగా యెంచి, ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా అనిప్రశ్న.

The Hon: Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— సూటిగా చెప్పుతున్నాను. Director of Public Instruction పరీక్షించి అన్ని చాలా adverse గా సలహా చెప్పారు. ఆ విషయాలన్ని చెప్పడానికి వీలులేదు. అందుకోసమే, దీనినిగురించి పరీక్ష చేస్తున్నానని చెప్పుతున్నాను. కొన్నిచోట్ల grants యిచ్చాము. ప్రభుత్వం తీసుకోవలసిన అవసరంవస్తే బాగా ఆలోచించాలి.

Sri C. V. K. RAO:— అధ్యక్షా! ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయము. దీనిమీద అర్ధగంట discussion కు అవకాశం యివ్వవలెనని కోరుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:— Next question.

Road to Sriharikota island Nellore District.

*344. Q.— Sri S. VEMAYYA:— Will the Hon. the Minister for Local Administration and Agriculture be pleased to state whether there are proposals with the Government to lay a road to Sriharikota Island of Nellore District from Sullurpet?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— The answer is in the negative. The work is one for the Nellore District Board to take up.

శ్రీహరికోట road విషయంలో ప్రభుత్వమునకు ఏలాంటిpropo-sals లేవు.

Industrial Disputes in the State.

*346 Q.- Sri K. GOVINDA RAO:— Will the Hon the Minister for Planning and Public Health be pleased to state how many industrial disputes have been settled by conciliation proceedings in our State for the last one year?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Seven hundred and three.

Grants to Andhra Physical Education Training College Vijayawada.

* 347 Q:- Sri M. LAKSHMANA SWAMY:— Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state:

(a) whether the Government have given any grants to the Andhra Physical Education Training College, Vijayawada, and

(b) if so, (1) the amounts given in the years 1952-53 and (2) 1953-54 under different heads?

[19th March 1954

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

(a) Yes.

(b) (1) Nil.

(2) Rs. 2,500, towards advance teaching grant. వివరాలు సిద్ధాలేవు.

Distribution of Sun-hemp Seed by the Agricultural Department.

*348 Q.- Sri G. YELLAMANDA REDDI:— Will the Hon. the Minister for Local Administration and Agriculture be pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the fact that the Agricultural Department is distributing Sun-hemp seed to those places where the same is produced in large quantity and good quality;

(b) whether it is a fact that the Goverment rate is Rs. 40, while the local rate is only Rs. 25 per bag; and

(c) whether it is a fact that the concerned Demonstrators have to pay the cost, if they fail to sell the same to the ryots even by force ?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:-(a) Sun-hem pseed is not generally supplied to places where it is produced unless the demand is in excess of the local production or there is need for better quality of seeds.

(b) It is not correct to say that there is so much disparity between the local market rate and the rate at which these seeds are sold by the department. But there will generally be a slight increase of Re. 1-0-0 to Rs. 1-8-0 per bag due to the incidental charges like transport etc., which is quality however, set off by the better, of the quality seeds sold by the department.

(c) No. Sir.

మామూలుగా ఎక్కువ అవసరంలేదు. అక్కడ ప్రభుత్వం demonstrators ద్వారా అమ్మటంలేదు. దీని ధరకు స్థానికంగా వుండే market ధరకు కొద్ది తేడావున్నది. అప్పుడప్పుడు దీనిని తెచ్చే ఖర్చులను, ధరమీద వేయటం జరిగింది.

Representation from the Andhra State Handloom Weavers' Congress:

* 349. Q.- Sri PRAGADA KOTAIAH:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) Whether the Government have received a representation dated 12-10-1953 from the Andhra State Hand-loom Weavers' Congress requesting them to exempt the Primary Weavers' Co-operatives from the levy of audit fees in view of the considerable losses sustained by the latter for the last two years, and

(b) if so, the action taken thereon?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

(a) Yes, Sir.

(b) Government have issued orders exempting the Weavers' Societies that sustained loss from the payment of audit fees for the year 1951-52.

Zoo and Museum in Andhra State:

*350. Q.- Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI:- Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state:

(a) Whether the Government have any proposal to have a Zoo and Museum in Andhra State; and

(b) if so, where and when?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

(a) and (b) There are no such proposals.

PRIVILAGE MOTION.

Mr. SPEAKER:— There is a privilege motion given notice of by Sri Pillalamarri Venkateswarlu. It will be taken uptomorrow, as the concerned Minister is not here.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— ఈ privilege motion తరఫున concerned Minister వుండవలసిన అవసరంలేదు. దీనికి reply చేసే హక్కు ఏ Minister కైనా వుంది. Concerned Minister కు ప్రత్యేకమైన సౌకర్యం ఏమీ లేదు అని నా అభిప్రాయం కాబట్టి ఈ motion ను ఇవ్వాళే తీసుకుంటే బాగుంటుం దని, సూచిస్తున్నాను.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ఈ privilege విషయం, నాతో నిన్ననే చెప్పారు. ఈ విషయంలో ఏమి జరిగిందీ సంజాయిషీకోసం ఉత్తర్వులు పంపాము. ఇప్పటికి ఏమీ అందలేదు దీనికి సంబంధించిన స్థలం చాలాదూరములో వున్నది. అక్కడ Officer Station లో లేడు. కాబట్టి రేపు తీసుకుంటే బాగుంటుంది.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARUU:— శ్రీ విశ్వనాథంగారికి తెలియక పోవటంలో చాలావున్నది. వివరములు తెలుపవలసిన పనిలేదు. వివరములు తెలుపవలసినప్పుడు, దానికి సంబంధించిన Minister పూర్తి వివరాలు చెప్తారు. ఇవ్వాళే యీ motion ను తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

Sri C. V. K. RAO.— దీనిమీద speeches చేయదలచుకుంటే, concerned Minister వుండాలని మాత్రమే చెప్పాము.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— Facts కొరకు వ్రాశాము.

Mr. SPEAKER: — Let us take it up tomorrow.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— Facts ఎంత వరకు admit అయినవో చెప్పవలసివున్నది. ఇది జిల్లాలో ఒకచోట

జరిగింది. దానికి సంబంధించిన రిపోర్టు తెలుసుకోవటం అవసరం. Prima facie కేసు వున్నదో లేదో తెలుసుకోవటం అవసరం.

Sri C. V. K. RAO:— I rise on a point of order, Sir. I want to know what it is all about, what does it concern?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— This is all about the privilege motion.

Mr. SPEAKER:—ఈ విషయంలో report త్వరగా వస్తుందా అండి?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— Wireless message ను expect చేస్తున్నాము.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU :— Postpone చేయడానికి మాకు అభ్యంతరములేదు. కాని విషయమేమిటంటే, ఒకగౌరవనీయ సభ్యుడు ఈ విధంగా నాకు జరిగిందని చెబుతున్నాడు. Why not you allow me to give publicity to it?

Mr. SPEAKER: — I will allow you to give publicity to it. But, I will take it up tomorrow.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU.— Publicity ఇవ్వవచ్చు అని అంటున్నారు.

Sri C. V. K. RAO:— On a point of order, Sir, Before you give a ruling on this, we want to know, what it is all about.

Mr. SPEAKER.— The House need not be made aware of any matter, unless it is admitted by the Chair.

Sri C. V. K. RAO:— Then, how can a member or a Minister go on discussing on a matter which is not brought before the House.

Mr. SPEAKER:— Only with reference to the admission of that matter, they are now speaking.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU మీరు ఒక విషయం చెప్పారు. Publicity చేయించమని అన్నారు. మా ఉద్దేశ్యం publicity కానే కాదు. ఇపుడు ఒక విషయం వచ్చింది. ఒక గౌరవనీయసభ్యుని యొక్క privilege కు భంగము ఏర్పడింది. దీనికి publicity కి సంబంధములేదు.

Mr. SPEAKER:— I will allow the hon. Members, to speak on the subject tomorrow. So, why not we take it up tomorrow?

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— What objection has Government to the motion being admitted?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:—"What is the objection" you ask? You allege certain facts. A prima facie case can arise only on admitted facts. The further question, whether there is a breach of privilege or not cannot arise if the facts themselves are not there. So, it is wrong to say that what I have said is objectionable. Let me assure the hon. Member that I am as zealous of the privileges of the House as the hon. Member himself. When facts are concerned we ought to give Government time to ascertain the facts. We are contacting the concerned authorities, and we shall get the information. If there is no information, there is no breach of privilege. If the hon. Member says, that every petition should be admitted on the ground of containing breach of privilege of the House, it will be very difficult to get on, because any matter can be so worded as to constitute a breach of privilege.

Mr. SPEAKER:— The Chair is as zealous of the privilege of the House as the hon. Member or the Minister. ఇది రేపు తీసుకుందాము.

Sri M. HANUMANTHA RAO:— ఆర్థికమంత్రిగారు చెప్పినదాన్ని బట్టి వారు కూడా ఈ privilege motion విషయంలో చాలాజాగ్రత్తగా ఉన్నందుకు సంతోషము. కాని admitted facts అని అంటున్నారు. Alleged facts కే గాని admitted facts కు యిక్కడ సందర్భంలేదు.

Mr. SPEAKER:—అదంతా నేనుఆలోచిస్తాను. Why waste some time to-day and some time tomorrow. It is a matter for the Chair, అందుకే రేపు తీసుకుందామని అంటున్నాను.

Sri M. SUBBARA REDDI:-The House is anxious to know what it is?

Mr. SPEAKER:— It is a matter for the Chair. The House will know it in due course.

Sri M. SUBBA REDDI:— Now alone, we wish to know it, so that we may get ready for it when it comes up to-morrow.

Mr. SPEAKER:— It is not as though, it will be debated at length. If necessary, only the Member who gave notice of the motion and the concerned Minister will be allowed to talk, because it will go before the Committee of Privileges if the Chair finds there is a prima facie case. The House will know it when it comes in due course.

ADJOURNMENT MOTION RE: SPECIAL ARMED POLICE IN LEGISLATOR'S HOSTEL.

Mr. SPEAKER:—There is another adjournment motion by C.V.K. RAO, చదవండి!

Sri C. V. K. RAO:—I give notice of the following adjourment motion to discuss an urgent matter of public importance namely, that the Andhra Legislators' Hostel where the members of the Legislative Assembly,

Sri C. V. K. Rao] [19th March 1954

are residing has since yesterday become the resort o special armed police which creates a scene of undignified atmosphere with armed men roaming about wher members of this House are put up.

అధ్యక్షా! నేను ఒక ముఖ్యమైనటువంటి విషయాన్ని చర్చించడానికి వాయిదా తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదిస్తున్నాను. Legislatare Members వున్నటువంటి Hostel లో సాయుధ పోలీసులు నిన్న సాయంత్రమునుంచి తిరుగుతున్నారు. ఇది ఎవరి రక్షణార్థమూ కాదు. ఇది అందరియొక్క గౌరవానికి భంగకరమైనటువంటి విషయము. ఈ క్యాంపులో ఏ ప్రత్యేక పరిస్థితి ఏర్పడిందని ప్రభుత్వము ఈ సాయుధ పోలీసులను పెట్టింది? అంతే కాకుండా కుటుంబముతో వుండేటటువంటి ఒక సభ్యుని డేరాకు ఎదురుగానే పారాలు చేయడం జరుగుతూంది. ఇది ఏమీ బాగుండలేదని, అనవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా పోలీసు మంత్రిగారు House నుంచి గైరు హాజరు అయినందు వల్ల, పోలీసులు ఈ విధంగా control తప్పారేమో, అనేది తెలుసుకోడానికిని, ఏ పరిస్థితులు ఏర్పడినాయని ఈవిధంగా సాయుధ పోలీసులను పెట్టారని తెలుసుకోడానికిని, యీ adjournment motionను ప్రతిపాదిస్తున్నాను

* Sri G. NAGABHUSHANAM:— On a point of information, Sir, Without the permission of the authorities. the hostel, which is calld the Legislators' Hostel, which is intended, I think, for the Members to reside-sometwo to three-hundred, agricultural coolies from Rayalaseema have entered the premises and have been using it. I do not know, with whose permission these people have entered in. It is strange that a residence intended for the legislators, has been used without the permission of the authorities. and raided by these people to carry on negotiations and arranging political meetings. (Sri T. NAGI REDDI: What do you mean?) Therefore it is in the interests of the public peace and tranquility that the presence of the police, has been found necessary. I want to know how these people

nearly two to three hundred people, entered the premises of the Hostel without permission, Which made police bandobust necessary.

Sri C. V. K. RAO:— On a point of order, Sir, ఇప్పుడు నాగభూషణంగారు మాట్లాడిన దానికి, ఈ తీర్మానానికి సంబంధం లేదు. అక్కడ అనేకమంది వస్తూయుంటారు. అక్కడ పోలీసులు తుపాకులుపట్టుకొని పారాచేస్తూయుండడం సభ్యుల గౌరవానికి భంగకరమని నేను తలుస్తున్నాను. పోలీసు మంత్రిగారు దానికి జవాబు చెప్పాలి.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— "రైక్ హౌజస్" అనే శబ్దము చాలా అపార్థాలు యిస్తుంది. అది అంత చులకనగా తీసుకొనేదానికి లేదు. మంత్రిగారు రైక్ హౌజస్ అయినారని మాట్లాడితే యిది శాసనసభయొక్క మర్యాదను భంగకరంగా వుంటుంది. ఉత్తర హిందూస్తాన్ లో వాడుతున్నారంటే అక్కడి వాడుక వేరు. ఇక్కడ దానికివచ్చే అర్థంవేరు.

Sri T. NAGI REDDI:—ఈసందర్భమున, ఒక చిన్నవిషయం మాత్రము చెప్పాలి. అక్కడ hostel లో ఏదో పెద్దగా raid జరిగింది, పెద్ద మీటింగులు జరుగుతున్నవని నాగభూషణంగారు ఒక విధమైన ఆరోపణ చేశారు. ప్రజలు శాసనసభ్యులవద్దకు వస్తూయుంటారు. నా దగ్గరకే వారు వచ్చారు. నా కొరకై నాదగ్గరకు వచ్చే హక్కు వారికిలేదా? అసలు M. L. A. లను చూచి మాట్లాడేటటువంటి హక్కు ప్రజలకున్నది. ఆ హక్కులను ఉపయోగించుకొని, వారు నా దగ్గరకురావచ్చును. నిన్న ఎక్కువమంది వచ్చారనుకోండి. రేపు ఇంకా ఎక్కువమంది రావచ్చును దానికి ఏవో పెద్ద మీటింగులు జరుగుతున్నాయని బ్రహ్మాండమైన ఆటంకాలేవో జరుగుతున్నాయని చెప్పుతూ ప్రజలకు సంబంధంలేని ప్రజలనుచూస్తే భయపడేటటువంటి నాగభూషణంగారు యీ motionను వ్యతిరేకించడానికి పూనుకోవడం......

Sri G. NAGABHUSHANAM:— Sir, I want to reply, Sir.

19th March 1954]

Mr. SPEAKER:— Order, order.

ఈ విషయము అందరికి, తెలియక పోయినప్పటికి నాకు as Speaker కొంత తెలుసును. అసలు ఈ adjournment motion allow చేయదగినటువంటిదిగా నాకు కన్పడ లేదు. అయితే adjournment motion disallow చేసేటప్పుడు, సభ్యులనుంచి ఒక విధమైన criticism బయలు దేరుతుంది. ఆ member మాట్లాడడము తోటే, ఆయన తరువాత ఒకరొకరు దాన్ని అందుకొని అరగంట మాట్లాడుతారు. ఇందులో urgent matter of public importance ఉన్నట్లు నాకు కన్పడలేదు. అదే మాట గౌరవనీయ సభ్యులకు నా Chamber లో చెప్పాను. కాని వారికేదో కొంచెము concession ఇస్తామని 1, 2 నిమిషములు మాట్లాడమంటే, దాదాపు 15 నిమిషము లై పోయింది. దీంట్లో ఉన్న విషయమేమిటంటే, last night హాస్టల్ వార్డను నాదగ్గరకు వచ్చి, 2 వందల వ్యవసాయ కూలీలు అట్టే హాస్టలు లో వుంటూ ఈ రాత్రి అక్కడే పండుకొంటున్నారు, దీన్ని గురించి కొందరు Members objection తీసుకొని రావచ్చు కాబట్టి ఏమి చేయవలసిందని అడిగారు.

ఈ వ్యవసాయ కూలీలు రెండువందల నుండి వచ్చారనిన్నీ అప్పుడు చినుకులు పడుతున్న సమయము గనుక, బైట ఎక్కడ వుండ టానికి వసతులు లేవు కాబట్టి, వాళ్లు ఆ సమయములో అక్కడనే వుండి పోతారని, వాళ్ళ తరఫున శ్రీ లక్ష్మీనారాయణరెడ్డిగారు plead చేశారని, warden చెప్పారు. 200 మందివస్తే వాళ్ళందరిని Legislators' Hostel నుంచి వెళ్ళగొట్టుట మనేది, అధికారము యిచ్చారనేది, యిదంతా ఒక రగడ ఎందుకు, అంతగా వాళ్ళు aggressive గా వుంటే అప్పుడు action తీసుకోవచ్చును, అంతవరకు వాళ్ళను ఏమి అనవద్దు, మీ జాగ్రత్తలో మీరు వుండండి, అని చెప్పాను. పోలీసువారు వుండగా దానిలో ప్రజాశాంతికి భంగము వచ్చింది ఏమిలేదు. అయితే మాత్రము అక్కడ public meeting ఏమి వున్నది?

ఇందులో గౌరవ సభ్యుల హక్కులకు భంగముకలిగితే, ఆ విషయమును గురించి యిక్కడ ఒక privilege motion గా తీసుక

రావలెనేగాని యిప్పుడు దీనికి adjournment motion గా తీసుకొని వస్తే దీనికి అర్థము ఏమీలేదు. అందులో అప్పుడు ఏమి ప్రమాదము జరగలేదు. దీనివ్యవహారం ఎంతవరకు వస్తున్నదంటే, ప్రతి సభ్యునికి మాట్లాడటానికి chance కావాలని అంటాడు. Chance యివ్వకపోతే, అలిగిపోతున్నారు, ఈ విషయములోని యిబ్బందులు సభ్యులుగ్రహించలేక పోతున్నారు. సభా కార్యక్రమము సక్రమముగా జరగకపోతే వీలులేదు. ఈ విధంగా ప్రతిదానికి ఒక adjournment motion తీసుకొనివచ్చి మాట్లాడటానికి అవకాశం యివ్వడం, తరువాత మాట్లాడటం జరుగుతూవుంటే, యిక యీ బడ్జటు discussion ఎట్లా జరగాలి. I find it is sheer waste of time. ఇటువంటి విషయాలన్ని ఒక privilege motion క్రింద వస్తాయేగాని adjournment motion క్రిందకు రావు గనుక నేను adjournment motion ను త్రోసి వేస్తున్నాను.

Sri C. V. K. RAO:— అయితే దీన్ని privilege motion గా తీసుకొని రమ్మన్నారు, అదేనా మీ వుద్దేశము?

Mr. SPEAKER:— "Such action as is advised to take" అని అనుకొండి. అదిపోనివ్వండి. ఇక మన బడ్జటు discussion కు టైము ఎట్లా adjust చేయాలని? నిన్న Co-operation డిమాండుకు ఒక గంట తీసుకొన్నాము. అందులో అరగంట పోయింది. నిన్న వుదయం అరగంట యివ్వాళ అరగంటో, ముప్పావుగంటో దాటి పోయాము. నేను వీలులేదనిఅంటే మీరు గందరగోళముచేస్తారు. ఇవ్వాళ అదేమాదిరిగా శ్రీవావిలాల గోపాలక్రిష్ణయ్యగారికి కోపమువచ్చి అలిగిపోయారు. ఆయన అలక తీర్చేది ఎట్లాగో తెలియలేదు.

Sri T. NAGI REDDI:— Chance ను బట్టి time adjust చేసుకో వచ్చును. మనకు వున్న కొద్దిటైములోనే, యీవైపున కొద్దిమందిని ఆవైపున కొద్దిమందిని మాట్లాడనిస్తే, సక్రమంగా కార్యక్రమం జరుపు కోవచ్చును. ఈ దినం 45 నిమిషాలలో పూర్తిచేస్తే బాగుంటుంది అని అనుకొంటున్నాను.

Mr. SPEAKER:— Co-operation demand మీద చర్చ ప్రారంభంచేస్తాము.

BUDGET FOR 1954-55.

Voting on Demands.

DEMAND XX - CO-OPERATION.

Sri G. NAGABHUSHANAM:— Mr. Speaker, Sir, the Hon. Minister has divided the Co-operative Department into two divisions, namely. credit co-operative societies and non-credit co-operative societies. So far the credit co-operative societies are concerned, the people living in Rayadrug taluk from 1—10—1953 have been undergoing great suffering and hardships. Rayadrug taluk formed a part of Bellary district; it had a Land Mortgage Co-operative Bank located at Bellary, and it served the needs of the people of the Rayadrug taluk. Through that bank the people of Rayadrug carried on consignble business and helped the bank to function well. Now Rayadrug has been included with the jurisdiction of Dharmavaram Land Mortgage Co-operative Bank. Dharmavaram is 132 miles off from Rayadrug with the result that it has become almost impossible for the people of Rayadrug to go to Dharmavaram to transact business. Therefore, we, submitted several memorandams and requested the Hon. Minister as well as the Departmental Heads to see that a Land Mortgage Bank is located at Rayadrug including Kalyanadrug within its jurisdiction. Our request was made six months ago, and till today no action has been taken, with the result that Rayadrug has no Land Mortgage Co-operative Bank. It is very surprising that when ryots of Rayadrug taluk are willing to avail themselves of the extension of electricity and when electricity actually has been extended to their area, and they want to purchase electric motors with the financial help of the Government, the Land Mortgage Co-operative Bank is denied to them. I, therefore, request the Minister to consider this matter favourably and

expedite the location of the Land Mortgage Co-operative Bank at Rayadrug, Kalyanadrug being included in its jurisdiction.

Secondly, I came to another important question; that is the people of weavers' co-operative society. I have already drawn the attention of the House that the weavers of Rayadrug are undergoing great suffering and no relief is given to them inspite of agitation. Rayadrug is a weavers' centre. It has a population of nearly 10 thousands. There are a large number of loomes there, and the weavers Co-operative society has to purchase from Anantapur, a place which is 107 miles from Rayadrug. Needless to say, how difficult it is for the people of Rayadrug to go to Anantapur to purchase yarn etc., Therefore we have submitted petitions memorandams and similar things to the concerned authorities to open an emporium for sale of yarn and hand loom products at Rayadrug for the benefit of the weavers of Rayadrug. Even this humble request has not been granted even to this day, with the result the weavers are undergoing great hardships and in course of time they may become a danger for the well being of the society.

Thirdly, after the grant of 20 lakhs of rupees which was allotted for the relief of weavers by Government, this sum has not seen the light of the day, and the Rayadrug weavers' co-operative society has not been functioning at all since the accumutation has not been cleared. There is therefore large accumutation of stocks, and day to day that quantity is increasing and a sa result there is growing unemployment also. So long as accumulation of stock is allowed to go on and it remains unsold, there can be no employment and functioning of the society. Even to this day, though I have drawn the attention of the District Registrar to it, the stock has not been cleared. The executive order of the Regisstrar seems very strange and amusing. I am told he has

Sri G. Nagabhushanam] [19th March 1954

not given order for the investment of monces granted for the purchase of finished goods and disposal of stocks It is strange how this has happend, even though the non-credit side of the Co-oparative Department in Andhra has been functioning well. I would therefore, request Government to take immediate steps in the matter. There are three co-operative societies of the weavers in my taluk. They are at Hirala, Vithal and Rayadrug. These weavers' societies are to-day not atall functioning. They have been closed as they have no capital to provide yarn to the weavers. They are begging in the streets for works So, I request the Hon. Minister to take immediate steps to clear off the accumulated stock of goods, distribute yarn and afford employment to weavers.

Lastly, a word about co-operative movement in forign countries. The cooperative movement in foreign countries has renderd yeoman service. The co-operative movement is a success in Andhra State so for it has opend a Co-operative Spinning Mill to supply yarn to weavers. Secondly the Yemmiganur Co-operative Society at Yemmiganur is a great success and affords as an ideal for other weavers' co-operative societies in the State. But in spite of all this, the progress of the movement is not very encouraging in village side or even in taluks for, the staff that is employed in the Co-operative Department, in my humble opinion, lack zeal and enthusiasm and necessary technical equipment. This zeal and enthusiasm is essental for all Government servants in a welfare State to work hard to active the ideal. In my humble opinion the present staff in the Co-operative Department as well as in other Departments of the State lack this zeal and enthusiasm. The reason is not far to seek. They have all been trained under British when was a Police State rather a welfare State. In a welfare State the officials em-

ployed have to change their hearts and carry out the ideals of a welfare State. I therefore request the Hon. Minister to infuse enthusiasm and zeal in Government officials with a view to realise the aims of a welfare State, failing which the progress of the State is bount to beslcw. As matter stand, in Anantapur district the work is very. very slow and the official of the co-operative department are not taking any interest for the promotion of co-operation.

In Rayadrug taluk, there are a large number of independent weavers carrying on handloom industry, partly of silk and partly of yarn. They also use lace for embroidery and artistic work. Most of these weavers are not included within the co-operative fold. I would suggest amending the Co-operative Societies Act spuitably so as to include these weavers who are carying on silk and yarn industry in Rayadrug, in the co-operative fold. So far. the co-operative movement has not touched this aspect of the question and the indifferent attitude of Government officials in the Co-oparative Department is responsible for this slackness. No doubt our Ministers are really very enthusiastic and patriotic. But, what matters is, as once Sri Rajagopalaichariar said, unless the administrative officials are really imbued with patriotism, this work cannot be carried on. With these few remarks, I conclude. Tank you, Sir.

*Sri K. SUBBA REDDI:— అధ్యక్షా! ఈ సహకార వుద్యమం గురించి చెప్పాలంటే, చాలా విషయాలు వున్నవి. ముఖ్యంగా మా గుంటూరుజిల్లాలో, మా జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు క్రెడిట్ సొసైటీలలో అక్కడ ప్రజలకు చేస్తున్న ప్రజాతంత్ర విరుద్ధ చర్యలను గురించి, ఇదివరకు ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రములోనూ, యిక్కడ ఆంధ్ర రాష్ట్రములోనూ కూడా మన మంత్రిగారితో అనేకసార్లు

Sri K. Subba Reddi] [19th March 1954

విన్నవించుకోవడం జరిగింది. కాని దాని విషయంలో యేమిచర్య తీసుకొన్నారో తెలియదు. అక్కడ సహకార ఉద్యమంలో యేరకమైన మార్పులు రాలేదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా యీ సొసైటీలు ప్రజాతంత్రి పద్ధతులలో నడవటంలేదు. ఇప్పటికే గుంటూరు జిల్లాలో కోఆపరేటివ్ బ్యాంకు అట్టి పరిస్థితులలోనే మరీ అధ్వాన్నంగానే వున్నదని నేను వేరే చెప్పవసరములేదు. వారు వారికి యిష్టము వచ్చిన వారికి, అనుచరులకు, ఆ బ్యాంకునుండి యెన్నో లక్షల రూపాయలు బినామీలో న్నగా యివ్వటం జరిగింది. అంతేకాకుండా ముఖ్యంగా పల్నాడు తాలూకాలో బినామీలోన్ను 7,50,000 రూపాయలు వున్నవి. అదే విధంగా అవి వసూలు కాకుండా వున్నవి. ప్రజలకు అసలు అప్పులువున్నవో లేదో తెలియదు. ఎవ్వరో కొందరు తీసుకొన్నారంటే అవి యెవరు తీసుకొన్నారో తెలియదు. ఈ విషయంలో నాకు చాలా reports వచ్చినవి. వారిమీద decree అయినా వున్నాయో లేవో తెలియదు. అవి ప్రభుత్వానికి, ప్రజలకు నష్టం కలిగించే పదతిలోనే వున్నాయని నేను చెబుతున్నాను.

కొన్ని పాల కో-ఆపరేటివు సొసైటీలు వున్నాయి. వాటిలో పాలులేవు. సరఫరాలేదు. ఆవులులేవు, గేదెలులేవు, పాత్రలులేవు, యేమీలేవు. ఆ సొసైటీలలో డబ్బుపెట్టడం మాత్రం జరుగుతున్నది. పల్నాడు తాలూకాలో, పిడుగురాళ్ళలో "మార్కెటింగు ఫెడరేషన్" అని ఒకటి పెట్టారు. అక్కడగింజలు వ్యాపారం చేస్తున్నామని ఆ federation వారుచెప్తూ వుంటారు. అందులో 30 వేల రూపాయలు డబ్బు insure చేశారు. అక్కడగింజలులేవు కాని officers వస్తేమాత్రం పాతగాదెలను, పైన క్రొత్తగా మట్టిపూసి, చూపిస్తారు. అసలు నిజంగా ఆ గాదెలో మట్టిమాత్రమే వుంటుంది. కావలసివస్తే, యిప్పుడు వెళ్ళి చూడండి, నిజం బయటపడుతుంది. ఆ విధంగా బ్యాంకుల, సొసైటీల పెత్తనదార్లు ప్రజల కళ్ళకు గంతలుకట్టి పెద్దపెద్ద మేడలు, మిద్దెలు కట్టించుకొంటున్నారు. తుమ్మలపల్లిచెరువు credit society లో లక్ష యేబది వేల రూపాయలు నాలుగు సంవత్సరములనుండి వసూలు కాకుండా వున్నది. అందుకని ఒక Senior

Inspector ను వేశారు. అయినా అది వసూలు కాలేదు. ఒక పల్నాడు తాలూకాలోనే రు 7,50,000 లు వసూలు కాలేదు. ఎవ రయితే దానికి బాధ్యులో వారిపై యేమి చర్య తీసుకొన్నారని నేను అడుగుతున్నాను. ఈ సొసైటీల పేరుతో యెంతమంది పెద్దమనుష్యులు యేయేరూపంలో యీ విధంగా పనిచేస్తున్నారో నేను చెబుతున్నాను. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం యేమి చర్య తీసుకోవటంలేదు.

శ్రీ గోగినేని లక్ష్మీనారాయణగారు Guntur Marketing Federation అని ఒకటి పెట్టారు. అది దివాలా ఎత్తింది దానికింద రు 36,00,000 లు నష్టంవచ్చింది. ఈ విషయములో ప్రభుత్వం యేమి చర్య తీసుకొన్నదని నేను అడుగుతున్నాను.

ఇదివరలో శాసనసభ్యులుగావున్న శ్రీ మేడూరి నాగేశ్వరరావుగారి మేనమామ గుంటూరు సేల్సు సొసైటీ అని ఒకటి పెట్టారు. అందులో దాదాపు 20వేల రూపాయలు నష్టంవచ్చింది. దీని విషయంలో కూడా ప్రభుత్వం ఏమిచర్య తీసుకొన్నది?

నిన్నటిచర్చలో Mohan Industries అని వచ్చింది, ఆపెద్దమనిషి Guntur Co-operative Bank అధ్యక్షుడు loans యిచ్చి బ్యాంకును దివాలాతీయించే స్థితికి తెచ్చారు. వారు వారికి సంబాధించినవారికే గ్రామాలలో చిన్న ముఠాదారులనుపెట్టి, వారు అధికారం చలాయించడం కోసమనీ, వారిపొట్టలు నింపుకోవటం కోసమని, ఈ పనులన్నీ చేస్తున్నారు. వారికి సంబంధించిన పెద్దలే యిప్పుడు contractors గా చేస్తున్నారు. వారు అనేక credit societiesకు ప్రెసిడెంటుగా వున్నారు. వారికి స్వంత ఆస్తులులేవు. అవి వారి భార్యలపేర పెట్టుకుంటున్నారు. వారు ఈ విధంగా ప్రజలను, ప్రభుత్వమును మోసము చేస్తున్నారు. అందుచేత, తక్షణం ప్రభుత్వం Guntur Co-operative Bank మీద లెక్కలు తనిఖీ చేయడానికి ప్రభుత్వోద్యోగిని నియమించాలని నేను ప్రభుత్వమును కోరుతున్నాను. రెండవది, యీ గుంటూరుజిల్లా కోఆపరేటివు బ్యాంకుపరిస్థితి ఏమిటంటే? ఎక్కడైనా, ఎవరైనా credit societyని ప్రారంభిస్తే ఇతరులెవ్వరైనా credit society ని ప్రారంభము చేయదల్చుకొస్తే, వారు రయితులకు యెక్కడ సేవచేసిపోతారో అని చెప్పి, యీ

Sri K. Subba Reddi] [19th March 1954

society కి అప్పులు యివ్వని కారణంచేత ఇంతవరకు అనేక societies register కాబడలేదు. అలాంటి సొసైటీలు ముఖ్యంగా నరసరావుపేట తాలూకాలో వున్నవి. ఇష్టంవచ్చినట్లు సొసైటీలు వారిపేరుతో యేర్పాటు జరుగుతున్నవి. వాటిలో అప్పులు వారిలో వారికి యివ్వటం జరుగుతున్నది. ఈ విషయం ప్రభుత్వానికి నేను ఎన్నో పర్యాయాలు చెప్పినా, ప్రభుత్వం గమనించటంలేదు. వారు యిక్కడ గౌరవసభ్యులు అవటంవల్ల ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవటంలేదు. ఈలాగే శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారి కాళహస్తి ఎన్నికలలో ఈ bank అధ్యక్షుడు దాదాపు 20,000 రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినట్లు వినికిడి. నేను పై విషయాలను గురించి మద్రాసు రాష్ట్రంలోనూ, ఆంధ్రరాష్ట్రంలోనూ విచారణ చేయాలని అడిగివున్నాను. అందుచేత, దానికి ప్రభుత్వంవారే సంజాయిషీ చెప్పాలని అడుగుతున్నాను.

(At this stage, Sri G. Nagabhushanam occupied the Chair.)

రెండవ విషయం, అక్కడక్కడ కొంతడబ్బురు ప్రెసిడెంట్లకు జమ కట్టారు. ఆవిధంగా జరుకట్టినడబ్బు ఇంతవరకు ఏబ్యాంకులలోకి చేరలేదు. ధర్మవరం సొసైటీలో ఆరువేల రూపాయలవరకు వసూలుఅయినా, ఇంతవరకు దానిని యే Central Bank లోను జమకట్టలేదు. అదేవిధంగా గుళ్ళపాడు, గొట్టిబండ, కోళ్ళపాడు మొదలయిన సొసైటీలలో వసూలైన మొత్తాలుకూడా జమకట్టబడలేదు. ఇలాంటివి కొన్ని మా పల్నాడు తాలూకాలో 105 సొసైటీలు వున్నవి. అసలు ఇన్ని సొసైటీలు భారతదేశంలో వున్నాయా? అని అడుగుతున్నాను. ఈ రోజున పాలకు సహకార సొసైటి, రైతుల సొసైటి ఒకటి, పొలిటికల్ సొసైటీలే ఇవన్ని. తేనెటి సొసయిటి ఒకటి, ఇవన్నీకూడా ప్రజల నెత్తిన టోపీపెట్టటానికే ఇటువంటి సొసయిటీల list నాదగ్గర వుంది. ఇలాగున ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క సొసయిటి గ్రామ గ్రామన్నా రాష్ట్రంలో కొంతమంది వ్యక్తులు manage చేసినవి వున్నాయి. జిల్లా కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంట్లు, తాలూకా కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంట్లు, పట్టణ కాంగ్రెసు ప్రెసి

డెంట్లు వీరిచేతుల్లోవున్నాయి. అందుచేత, ఈ Co-operative Bank మీద ఒక Special Officer ను వేసి, విచారణ చేయించవలసినదని నేను కోరుతున్నాను.

నేను దీని విషయంలో కొన్ని applications పెట్టాను. విచారణకు పెట్టారు. కొన్ని instances తీసుకొని రైతులందరు గోలపెడుతున్నారు. నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొస్తే, ఎవరో ఒక ఆఫీసరువచ్చి నన్నుగాని, ఆ రైతులనుగాని, కలుసుకోకుండా అన్నీ సక్రమంగా వున్నాయని చెప్పి, వేలు ముద్రలు, కాలిముద్రలు వేసుకొని వ్రాశాడు. దీనికి ఆ ఆఫీసరు బాధ్యుడా? లేక ఆ కో-ఆపరేటివ్ ప్రెసిడెంటు బాధ్యుడా? ఈ రూపంలో విచారణ జరుగుతున్నది. కాబట్టి వెంటనే ప్రభుత్వం ఒక స్పెషల్ ఆఫీసరును వేసి గుంటూరుజిల్లా కో ఆపరేటివు సెంట్రల్ బ్యాంకు వ్యవహారాలను పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఈమధ్య ఇంకోవిషయం జరిగింది గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసువారి నుండి ఒక కారును కో ఆపరేటివు బ్యాంకువాళ్ళు 12 వేల రూపాయలకు కొన్నారు. ఆ కారుకు రిపేరు నిమిత్తం 20 వేల రూపాయలు ఖర్చు అయిందని చెప్పారు. అది తిరిగి 2 వేల రూపాయలకు అమ్మేశారు. మళ్ళీ కొంత డబ్బుపెట్టి ఇంకొక కారు కొన్నారు. ఈ రూపంలో అనేక విధాలుగా వ్యవహారకాండఅంతాకూడ జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు అత్యవసరముగా లక్షరూపాయలు రైట్ ఆఫ్ చేయాలనిచూస్తున్నాడు. దానిగురించి మంత్రిగారు ఆలోచించాలని చెప్పుతూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri M. SUBBA REDDI:—
తాత్కాలికాధ్యక్షా! కో ఆపరేషన్ డిమాండుమీద cut motion ను move చేస్తూ శ్రీ కృష్ణారావుగారు కోపరేటివ్ మూవ్మెంటును గురించి ఫండమెంటల్ విషయాలను గురించి చాలా విపులంగా చెప్పారు. ఈ దేశంలోనే కాక ఇతర దేశాల్లోకూడా ఎలా వున్నది చెప్పారు. కాబట్టి యీ దేశంలో మనం కోపరేషన్ను ఎంతవరకు అనుసరిస్తున్నాము అని చూస్తే ఈ principles మనలోలేవు. వెస్టెడ్ ఇంటరెస్టును share holders లేకుండా వుండాలని చెపుతున్నారు. నామినేటెడ్ డైరక్టర్సుగాని, ఛేర్మన్గాని వుండకూడదని చెప్పారు. ఈ రెండూకూడా యిక్కడ వున్నాయి. మా నంద్యాల హౌస్బిల్డింగు

Sri M.Subba Reddi] [19th March 1954

కోపరేటివ్ సొసైటీని ఉదాహరణగా తీసుకొనిన చాలును. అధిక ఆహారోత్పత్తి క్రింద వున్న భూమిని యిళ్ళకు తీసుకోకూడదని మంత్రిగారు నేను ఉదయం ఒక విషయములో చెప్పాను. కాని మా నంద్యాల హౌస్‌బిల్డింగ్ సొసైటీకి 2 కారులు పండే భూమిని 30 యెకరాలు తీసుకొన్న ఇందులో అర్థమేమిటో నాకు తెలియలేదు. ఈ భూమి అనుకూలమైనది కాదని మునిసిపల్ వారు ఆరోగ్యశాఖవారు చెప్పినాకూడా దాన్ని తీసుకొన్నారు. వారు తీసుకొనినప్పటికి 2 సంవత్సరాలుగా ఎందుకు బంజరులుగా పెట్టారని నేను అడుగుతున్నాను. ఒక్కొక్క కారుకు 600 వందల బస్తాలు చొప్పున రెండు కారులకు 12 వందల బస్తాలు అవుతుంది. అయితే ఇక్కడ ఇళ్ళపని ప్రారంభించేప్పటికి 5 అడుగులలోనే నీళ్ళు తేలాయి. పునాదులనుండి గోడ ఆరడుగులకు వచ్చేటప్పటికి కూలిపోయింది. ఈ సంజీవనగరం యీ విధంగానే కూలిపోతుందా అని నా అనుమానం. పోనీ గట్టిప్రయత్నం చేశారంటే ఎండాకాలం వచ్చేప్పటికి ఎండలవల్ల cracks యిస్తుంది. కడకు యీ సంజీవనగరం cracks తోనే ప్రారంభమౌతుందేమో అని నా అనుమానం. తరువాత ధనవంతులకు డబ్బు యివ్వడంకూడా అంత బాగాలేదు. ఎందుచేతంటే అక్కడ చాలామంది ధనవంతులు వున్నారు. ఈ సొసైటీలో 220 మంది members వుంటే, అందులో లక్షాధికారులుకూడా వున్నారు. చాలామంది యిళ్లువున్నవాళ్ళే. అంటే, double యిళ్ళు కావాలని (నవ్వు) ఇళ్ళు కావలసిన వాళ్లకు ఇళ్ళు, డబ్బు కావలసిన వాళ్లకు డబ్బు యిస్తున్నారు. నంద్యాల నుంచి కర్నూలుకు వచ్చే రస్తాలో వూడుమాల్పూరు అనే హరిజనగ్రామంలో మొత్తం 40 యిళ్లు. గత వరదల్లో కొట్టుకు పోయాయి. అది జరిగి యిప్పటికి రెండు సంవత్సరాలయింది. వాళ్ళను విచారించే దిక్కులేదు. ఈ విషయము నేను ఎన్నోసార్లు వెల్ఫేర్ ఆఫీసర్లకు చెప్పాను. ఇక ఈ ఎండాకాలంలో వాళ్లకు నీళ్ళుదొరికే ఎత్తులేదు. 1 మైలు పోతేగాని నీళ్ళు దొరకవు. ఈ విషయాలన్ని వాళ్ళు మమ్మల్ని అడుగుతుంటారు. మేము వాళ్ళకు ఏమి సమాధానం చెప్పాలో తెలియడంలేదు. ఏదైనావుంటే ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకరమ్మని చెపుతున్నారు. కాబట్టి

ఈ విషయాలను ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకరావాలనిచెప్పి మాట్లాడ్డం తప్ప మరేమీలేదు. మా నంద్యాలలో చాలా Bank లు వున్నాయి. వాటి స్థితి ఏ విధంగా వున్నది నేను చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. Land mortgage Bank లో అప్పుకావాలంటే దానికి 2, 3 సంవత్సరాలు పడుతుంది. అది గ్రామ కరణంతోటి ప్రారంభంకావాలి: మామూలుగా పట్టా నెంబరు కావాలంటే ఆయనకు డబ్బియివ్వాలి. జాయింటు పట్టాను విడతీసి ఇవ్వాలంటే ఆయనకు డబ్బుయివ్వాలి. వాటిని తీరా తీసుకొచ్చి Central Land Mortgage Bank కి పంపిస్తే ఇంకో 1 సంవత్సరంపడుతుంది. తరువాత చెక్కు వచ్చేటప్పటికి భూతాలుచేరుతాయి, నేను కొంతకాలం treasurer గా వుండేవాణ్ణి. అప్పుడు ఎందుకు బయట ఇంతమంది కాచుకు కూర్చున్నారని అంటే, వాళ్ళకు ఏదో డబ్బు కావాలట అన్నారు. సబ్ డిప్యూటి రిజిస్ట్రారు భూములు తనిఖీ చేయుటకు వెళ్ళిన కారు ఖర్చులుకూడ అందులో వున్నాయి. వీళ్లు కంట్రిబ్యూట్ చేయడం ఏమిటి అని ఆశ్చర్యం వేసింది. ఇక మిగతా సొసైటీలు వున్నాయి. అన్నిటిలోను కూడా mismanagement, misappropriation తయారు అయింది. అక్కడవున్న 4 societies నాలుగువిధాలుగా తయారు అయ్యాయి. ఈ కో-ఆపరేటివ్ మూవ్మెంట్లు District control తో ప్రాముఖ్యం వహిస్తేగాని successful కాలేవు. ఇది successful గా తయారుచేయాలని చెపుతున్నాను. పాపం కర్నూలులోని shroff merchants డబ్బులేనివాళ్ళని చెప్పి ప్రభుత్వం ఇక్కడ వాళ్ళకు స్థలాలు యివ్వడమే కాకుండా కట్టుకొనుటకు డబ్బుకూడా యిచ్చారు. వీరు చాలా పేదవాళ్ళని చెప్పి యిచ్చారు కాబోలు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ప్రతిసారి గౌరవ సభ్యులు ఈ house building society ని గురించి నేనేదో చేసినట్లు మంత్రిగారు మంత్రిగారంటూ నా వైపు తిరిగి మాట్లాడుతూ వున్నారు. ఇది నేను చేసిందికాదు. మేము మంత్రివర్గంలోకి రాకపూర్వమే అది యివ్వబడింది.

An. hon. Member:— అది శ్రీ సీతారామరెడ్డిగారు చేశారు లెండి.

19th March 1954]

Sri M. VENKATASUBBA REDDI:— అటువంటి పనులు చేసినందుకు తగిన ప్రతిఫలం అనుభవించారు రంగన్నాయుడు లేండి ప్రజలు. (నవ్వు).

నేను general debate లో పాల్గొనడానికి వీలు లేక పోయింది. మన రాష్ట్రంలో ఎన్ని కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి అవుతోంది. ఈ సంవత్సరం ఎన్ని కుసెక్కుల నీరు సప్లయి చేయగలుగుతున్నాము, ఎన్ని మైళ్ళు dust proof రోడ్లు వేయించగలుగుతున్నాము. ఎన్ని house building societies ను ఏర్పరచగలిగాము అని మనము బడ్జెటు ఏర్పరచడంలో చూడవలసినది కాదు. కాని బడ్జెటువల్ల common man ఏవిధంగా బాగు పడుతున్నాడు అని చూచి ఆ విధంగా ఈ బడ్జెటు తయారుచేస్తే బాగుండేది. వారు రోడ్డు వేయడము సబబేగాని కర్నూలునుంచి అనంతపురం పోయే రోడ్డును వారు వేయడం మాత్రం బాగాలేదు. దానివల్ల లాభం పొందేది ఒక జిల్లాయే. కర్నూలునుంచి నంద్యాల పోయే రోడ్డును వారు వేస్తే 10 జిల్లాలవాళ్ళకు లాభం కలుగుతుంది.

Sri P. VENKATASUBBAYYA:— అధ్యక్షా! భారత సంవిధానం ప్రకారం మన రాజ్యాంగలక్ష్యం కో ఆపరేటివ్ కామన్వెల్తు అన్నారు. ప్రభుత్వాలు కూడా co-operative movement ను అమలుపరుస్తున్నాయి. కాని వీటిని అమలుపర్చడంలో శ్రద్ధా భక్తులు చాలా అవసరం. 'Co-operation అనగా సహకారంలో ఒక వ్యక్తి వ్యక్తులందరి కొరకు, అందరువ్యక్తులు వ్యక్తికొరకు అనే పరమసూత్రం వుంది. ప్రభుత్వం యీ సూత్రాన్ని అమలు పర్చాలి. సామాన్య ప్రజలకు అందరికి co-operative principles సరిగా తెలియవు. కాబట్టి co-operative colleges పెట్టి శిక్షణయివ్వడమేగాకుండా, కళాశాలల లోను స్కూళ్లలోను ఇదొక ప్రత్యేకsubject గా బోధిస్తే బాగుంటుంది ప్రాథమిక పాఠశాలల నుంచి ఉన్నత పాఠశాలల వరకు అందరికి దీనిని గురించి బోధిస్తే దీనిని సులభంగా నిత్యజీవితంలో అమలు పర్చడానికి వీలవుతుంది. Co-operative societies లో అధ్యక్షులు, కార్యదర్శులు. మెంబర్లు అందరికి co-operative principles సరిగా అర్థం

గాక వాటిని అమలు పర్చలేక తప్పులో పడిపోతున్నారు. అందుచేత regional conferences పెట్టి ప్రెసిడెంట్లకు, కార్యదర్శులకు, తక్కిన మెంబర్లకు కో-ఆపరేటివ్ సూత్రాలను బోధించాలి. గౌ॥ మంత్రిగారు ఉపన్యాసిస్తూ జనాభానుబట్టి నూటికి 30 మందికి, నూటికి 50 గ్రామాలకు ఈ సూత్రాలను అమలుపర్చేటట్లు చెయ్యదలచామనే ఆత్రత తెలియపర్చారు. కాని వాటి నేవిధంగా జయప్రదంగా అమలు పర్చదలచిందీ తెలియపర్చలేదు. 30% ప్రజానీకానికి ఇవి అందుబాటులో వుండాలని జిల్లా రిజిస్ట్రారులు అభిప్రాయపడుతు దానికిగాను సకలార్థ సహకారసంఘాలను పెట్టాలని సలహా లిచ్చారట. దానిమీద జిల్లా కోఆపరేటివ్ బ్యాంకుకు సంబంధించిన సూపర్‌వైజర్లు పోయి ఎక్కడెక్కడ వాటిని నిర్మించాలో ప్రాసుకు రమ్మన్నారట. వారు పోయి వారి యిష్టమువచ్చినట్లు ప్రాసుక రావడం వారి రిపోర్టులప్రకారం సంఘాలను స్థాపించడంజరిగింది. సకలార్థ సహకారసంఘాలు పెరిగాయి కాని వాటి quality మాత్రం పెరగలేదు. అప్పులు కావాలని ఆ సంఘాలు దరఖాస్తులు పెట్టుకోవడం .దానిమీద హడావుడిగా, ఆలోచించుకోకుండా బినామీ loans యివ్వడం తర్వాత ఆ అప్పులు వసూలు కాకుండా Central Bank లు నష్టపడి పోవడం జరిగింది. ఉదాహరణకు, కడప జిల్లా Central Bank నుంచి ఈ సంఘాలు తీసుకున్న అప్పులు, బకాయిలు పడిపోతే వీటినిగురించి విచారించడానికి సెంట్రల్ బ్యాంకుకు స్పెషల్ ఆఫీసరును వేశారు. వారు ఎన్నిచోట్లకు తిరిగి విచారించినా ఈ అప్పు లిచ్చిన తాలూకు పత్రాలుకూడా సరిగా లభ్యంకాలేదు. కాబట్టి సంఘాలు పెరగడమేకాకుండా qualityకూడా పెరిగితేగాని లాభంవుండదు. ఈసహకారసంఘాలు అభివృద్ధికి రావాలంటే credit side లో ఇప్పుడు ఉంటున్న unlimited liability వుండకూడదు. ఈ పరిమితిలేని liability పద్ధతివల్ల వీటిలో పనిచెయ్యడానికందరూ భయపడుతున్నారు ఒకసంఘం వుందంటే అందులో అప్పులు పుచ్చుకొన్నవారు బకాయిపెట్టి ఎగగొడితే ఏ డబ్బుకలిగిన వ్యక్తో సభ్యుడుగావుంటే ఆ వ్యక్తికిగల ఆస్తిని పూచపుల్లతోసహా వేలంవేసి వసూలు చేస్తారు. అట్లాగే ప్రెసిడెంట్లు, డైరెక్టర్లు యొద్దకూడ వసూలు చేస్తారు. దీనివల్ల ఎవరూ ఉత్సాహంగా వీటిలోకి రావడంలేదు. అందువల్ల limited liability వుండాలి.

19th March 1954]]Sri P. Venkatasubbaiah

అంతేకాక పేదసాదలకు ఈ సహకార సంఘాలవల్ల ఉపయోగం కలగడంలేదు. ధనికులంతా సంఘాలలో చేరడము వాటిని దుర్వినియోగం చెయ్యడం జరుగుతోంది. కాబట్టి poor mans co-operative societies స్థాపించి గ్రామాలలోవుండే వాళ్ళకు ఆ గ్రామంలోనే నివాయితీ గలిగిన మనిషి సర్టిఫికేట్ యిస్తే వాళ్ళను సభ్యులుగా చేర్చుకుని 30 మొదలు 50 రూపాయల వరకు అప్పులు యిచ్చే ఏర్పాటుచేస్తూ దీనికొక నిధి యేర్పాటుచేసి మూలధనం సేకరించడంలో ప్రభుత్వం subsidy యివ్వాలి. Poor man's co-operatives నిధి అని సెంట్రల్ బ్యాంకు నుంచి కొంత డబ్బుతీసి దీనికి కేటాయించాలి.

ఏ పట్టణంలో చూచినా ముష్టివాళ్ళు అమితంగా వున్నారు. ఏ బస్సులో ప్రయాణము చేస్తున్నా, ఎక్కడికిపోతున్నా చేతులు చాచి ముష్టి అడుగుతున్నారు. ఇది నానాటికి పెరిగిపోతున్నది. వాళ్ళకు ప్రత్యేకముగా beggar home ను స్థాపించి కొన్ని ఎకరాల స్థలం కేటాయించి చుట్టూ కాంపౌండు వేసి ముష్టివాళ్ళందరిని అక్కడపెట్టి వాళ్లకు పనులు కల్పించి తిండిపెట్టాలి. ఇది సహకార పద్ధతి ప్రకారం చేస్తే బాగుంటుంది. దానివల్ల beggar nuisance తగ్గిపోతుంది. ఈసహకార సిద్ధాంతాలు చాలా ఉత్తమమైనవేగాని వాటిని పేదలకుగూడా ఉపయోగ పడేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

Sri G. ANJANEYULU:— అధ్యక్షా? మన మంత్రిగారు ఈ డిమాండుమీద మాట్లాడుతూ మన రాష్ట్రంలో 15 సెంట్రల్ బ్యాంకు లున్నాయనీ ఇందులో ఏ ఒకటో రెండో మినహాయిస్తే మిగతావన్నీ బాగానే పనిచేస్తున్నాయని చెప్పారు. ఇంతకుముందు మాట్లాడినవారు 3, 4 సెంట్రల్ బ్యాంకుల్ని గురించి అవిఎంతో గొప్పగాపనిచేస్తున్నాయని చెప్పారు. తూర్పు కృష్ణాజిల్లా బందరులో Krishna Co-operative Central Bank అని వుంది. ఆ కోఆపరేటివు సెంట్రల్ బ్యాంకును గురించి నేను చెప్పుతాను. దానికి కొల్లిపర రమణయ్యనాయుడుగారు డైరెక్టరుగా కొంతకాలం సుమారు 10, 12 సం॥ నుండి అధ్యక్షులుగా కూడావుంటున్నారు. ఇందులో జరిగేకుంభకోణమంతా మంత్రిగారికిఅనేక మంది, సంవత్సరాలనుండి మెమోరాండమ్సు ద్వారాను యితర విధ

19th March 1954] [Sri G. Anjaneyulu

ములకూడా, సమాచారం యిచ్చారు. అక్కడవున్న బృందావన్ అనే ఒక స్థానిక పేపరులో ఏ వ్యక్తులు ఏవిధంగా ఈబ్యాంకును ఆక్రమించు కొన్నారో వివరాలిచ్చారు. కాబట్టి నేను యెక్కువగా చెప్పకుండా ఉదాహరణకు రెండు మూడు విషయాలు మీద్వారా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురాదలిచాను. నేను బుక్ లెట్ రూపంలో, ప్రింటుచేసిన ఒక ప్రతిని మంత్రిగారికి కూడా యిచ్చాను. అందులో చాలా వివరాలు యున్నవి అసలు ఈ కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలలో యేవిధంగా ఒక ముఠా పాతుకుపోయిందో, యేవిధంగా ప్రజల డబ్బును, వేలకువేలు దర్వి నియోగం చేస్తున్నారో మచ్చుకు కొన్ని వివరాలు మీముందుపెడతాను. ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకుకు వైస్ప్రెసిడెంటు, కృష్ణా క్రాపు లోన్ అండ్ సేల్సు సొసైటీ ప్రెసిడెంటు (బందరు) గుడివాడ కృష్ణా అగ్రికల్చరల్ ఇంప్రూవ్మెంటు సొసయిటీ ప్రెసిడెంటు అయిన వీరపనేని బసవయ్య గారున్నూ, పోలవరపు నాగేశ్వరరావుగారనే యీ సెంట్రల్ బ్యాంకుల డైరెక్టరుగారున్నూ, గుడివాడ కృష్ణా అగ్రికల్చరల్ యింప్రూవ్మెంటు సొసయిటీ సెక్రెటరీ అయి యుండికూడా నాయుడుగారి కుడిభుజాలయిన ఈ యిద్దరు, సదరు ఇంప్రూవ్మెంటు సొసయిటీని దివాలా తీయించారు. సదరు బ్యాంకి తాలూకు రు 15000 వేల రూపాయలు బాకిని యీ సెంట్రల్ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటుగారు, తన కుడిభుజాలైన ఈ వ్యక్తులను కాపాడుటకు ఆ పదిహేనువేలు బాకిని రైటాఫ్ చేసి కాపాడినాడు. ఇక, ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటు రమణయ్యనాయుడుగారే బందరు కృష్ణా కో-ఆపరేటివు స్టోర్సు ప్రెసిడెంటుగా యుండి చేసిన కుంభకోణం. జి. విశ్వనాథంశెట్టిగారు (కో-రిజిష్ట్రారు) విచారించి పంపిన రిపోర్టులో యున్నది. యిదే సెంట్రల్ బ్యాంకు డైరెక్టరున్నూ, ఒంటిమిల్లి కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్ ప్రెసిడెంటున్నూ, తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు వైస్ ప్రెసిడెంటున్నూ అయిన పిన్నెంటి పామిదేశ్వరరావు మామగారైన శ్రవణం నరసయ్యనాయుడుగారు, క్రాపు లోన్ అండ్ శేల్సు సొసయిటీ (బందరు) paid సెక్రెటరీగా యుంటున్నారు. వీరు వయోవృద్ధులు, వీరు పనికిరారని, జాయింటు రిజిష్ట్రారుగారు తెలియజేసి నప్పటికి, పెయిడ్ డిపార్టుమెంటు ఆఫీసరును వెయ్యాలని సిఫార్సు చేసిన ప్పటికిన్నీ, అదనంగా రు. 30 అంటే రు. 150 జీతంతో వీరినే కంటిన్యూ చేస్తున్నారు.

Sri G. Anjaneyulu] [19th March 1954

ఈ సెక్రెటరిగారైన రమణయ్యనాయుడుగారే, ఆ అల్లుడుగారైన పరమేశ్వరరావుగారికి (రా. కాం.) P. C. C. యెన్నికల్లో వ్యతిరేకంగా పోటీచేశారనిన్ని, ప్రచారం చేశారనిన్ని, కక్షతో వంగలు బస్తాలు పండి పుర్లుకట్టి, ఆఖరుకు, గోడౌన్ కీపర్లు కొలగలు కొల్చి, తాళాలు వేసి శీళ్ళు చేసినవి అనేక పుట్లకు డబ్బుయివ్వక బాధలు పెట్టుతున్నారు. అనేకమంది కాంగ్రెసువాదులు సహితం ఇది యేమి ఘోరం అని నాతో చెప్పారు. చివరకు విసిగి, గుడ్లవల్లేరు వరకు ధాన్యం తోలుకు పోయి, అక్కడ నిలవపోసి, ఇతరబ్యాంకుల్లో లోను చేయిమన్నారు, అధ్యక్షా యింకొక ముఖ్యవిషయము చెపుతాను. ఈ రమణయ్యనాయుడుగారిని మొదట కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా, బందరు నియోజకవర్గానికి నిర్ణయించారు కాని, పూర్వ కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు బందరు టౌన్ కాంగ్రెసువారు వీరి ప్రజాసేవను గుణగణాలను సవాలుచేస్తూ యెదురు తిరిగారు. హైకమాండువారు అప్పుడు కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా పార్లమెంటుకు నిలబెట్టారు. అసెంబ్లీకి కాంగ్రెసు టిక్కెట్టుమీద అనర్హుడైనవాడు పార్లమెంటుకు మాత్రం ఎలా అర్హుడు అని గ్రహించిన ప్రజలు ఈ రమణయ్యనాయుడు గారిని వోడించి, కమ్యూనిస్టు అభ్యర్థిని గెలిపించారు. ఆ కక్షతో మరికొందరికి క్రెడిట్ సొసయిటీస్‌లో లోను యివ్వకుండా రకరకాల కారణాలతో బ్యాంకిచుట్టూ త్రిప్పుచున్నారు. అనేక ఆర్థిక అవసరాలకు లోనైన ప్రజలు, ఈ కో-ఆపరేటివు డిపార్టుమెంటు అంటే యింత పక్షపాత వైఖరికి పుట్టిల్లు కాబోలు అనడములో ఆశ్చర్యమేమున్నదో నాకు అర్థం కావడంలేదు.

అధ్యక్షా, యిటువంటి వారంతా ఈ ప్రభుత్వపక్షాన చేరి రాష్ట్ర, జిల్లా, తాలూకా కాంగ్రెసు నాయకులుగా యుంటూ ఈ కో ఆపరేటివు సంస్థలలోచేరి, ప్రజల ధనం పానకంలాగా హరింపజేస్తూ, ఈకో ఆపరేటివు ఉద్యమంయొక్క మూలసూత్రాలకే యేవిధంగా ప్రతిబంధకాలు గలుగజేస్తున్నారో గుర్తించగోర్తాను. యింకా 2 ముఖ్యవిషయాలు చెప్పి ముగిస్తాను. ఆంధ్రరాష్ట్ర బంజరు కాంగ్రెసుసంఘం అనే పేరుతో యీమధ్య ఈబడ్జెటుసమావేశానికి రాబోయేముందు మన లక్ష్మణదాసుగారు, కృష్ణమూర్తిరావుగారు మన ప్రగడకోటయ్యగారి అధ్యక్షతను, మానియోజకవర్గములో, పెడన అనే గ్రామంలో ఒక మహాసభను జరిపివచ్చారు. ఆ

[19th March 1954 [Sri G. Anjaneyulu

బంజరుమహాసభ ఆహ్వానసంఘం ప్రెసిడెంటుగారు యెవరంటే పెడన పంచాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారున్ను, పెడన P.C.C. సొసైటీ సెక్రటరీగారున్నూ అయిన, P. సుబ్బారావునాయుడుగారండి. వీరి నాయకత్వాన, శ్రీ ప్రకాశంగారి పేరుతో వెనుక వారు ముఖ్యమంత్రిగావున్నప్పుడు ఏర్పాటు చేసిన యీ P. C. C. సొసయిటీల తాలూకు ప్రజలసొమ్ము సుమారు రు. 20 వేలు, వీరు, ప్రగడ కోటయ్యగారి స్నేహితులు, రాష్ట్ర హ్యాండ్ లూమ్ బోర్డుమెంబరుగారు అయిన శ్రీ భట్ట కుమారస్వామి మొదలగువారు దుబారా చేశారు. ప్రజలు ప్రభుత్వానికి, కో-ఆపరేటివు డిపార్టు మెంటుకు తెలియజేశారు. ఎంక్వయరీలమీద ఎంక్వయిరీలు చేశారు. మంత్రిగారు మద్రాసులోయుండగా నేను స్వయంగాకూడా కలుసుకొని, వారికి ఒక మెమోరాండం కూడా యిచ్చాను. యింతవరకు ఆ సొసైటీలో యున్న ప్రజలసొమ్ము మాత్రం వారికి చేరలేదు. చివరకు ప్రజలు విసిగి, కోర్టులో దావాలకు దిగుచున్నారు. యిదేమాదిరిగా రాష్ట్ర కాంగ్రెసు మెంబరైన (కైకలూరు తాలూకా) శంభయ్యగారు (పల్లెవాడ గ్రామం) ఆ గ్రామ సొసయిటి ప్రెసిడెంటుగా సొసయిటి డబ్బు సుమారు 7 వేలు తినివేశాడు. ఆ గ్రామ ప్రజలు ఆందోళన చేసినందుకు ప్రతిఫలం ఏమిటయ్యా అంటె సెంట్రలుబ్యాంకు ప్రెసిడెంటు రమణయ్య నాయుడుగారు ఈ ప్రెసిడెంటు శంభయ్యగారికి 10 వేలుఅప్పు శ్యాంక్షన్ చేయించాడు. ఈఅప్పులు ఎవరిపేర వ్రాశారో, ఎంక్వయిరీ చేయించితే ప్రభుత్వానికి విశదమగుతుంది. ఇంకొక ఉదాహరణం యిస్తాను. నిభానుపూడి గ్రామంలో, (గుడివాడ తాలూకా) ఆ గ్రామ సొసయిటీ ప్రెసిడెంటుగారు, ఆ గ్రామ హరిజనులపేర, నూరు రూపాయలు అప్పు యిచ్చి వెయ్యిగాను, రు. 150 అప్పుయిచ్చి, 1500 రూపాయలుగాను, వ్రాసి ఒక బస్సురూట్ కొన్నాడు. యీ విషయం తెలిసి ప్రజలు, ఆందోళనచేస్తే, వారిమీద చర్య తీసుకొనుటకు బదులు, రమణయ్య నాయుడుగారు, అదే సొసయిటీకి రు. 30,000 అప్పు శ్యాంక్షన్ చేశారు. ఈ రమణయ్యనాయుడుగారి అండచూచుకొని ఈ ప్రెసిడెంటుగారిమీద పిటిషను పెట్టినవారిని ఆ బ్యాంకిలోనుండి తొలగించుమూ షేరు క్యాపిటల్ మనియార్డరు చేశాడు. కాబట్టి చేసిన అన్యాయాన్ని పై అధికారులకు తెలియజేసుకుంటే. అసలు మెంబర్లుగాకూడా యుండుటకు అర్హత

పోతుందని ఈ ఘటన ఋజువుచేస్తుంది. యీ విధంగా యీ సెంట్రల్ బ్యాంకులో రమణయ్యనాయుడుగారి అనుచరులు ఎంతో కాలంనుండి, డైరెక్టర్లుగాను, ఈసెంట్రలుబ్యాంకు అనుబంధసంఘాలలో ప్రెసిడెంట్లుగాను, డైరెక్టర్లుగాను యెవరెవరు ఎంతెంత మొత్తాలసొమ్ము misappropriation చేశారో, ఎంక్వయిరిచేసి ఈసెంట్రల్ బ్యాంకును సక్రమ పద్ధతిలో పెట్టి, ప్రజలకుపయోగపడునట్లు చేయుమని కోరుచున్నాను.

అధ్యక్షా, మీద్వారా మంత్రిగారిని కోరేదేమంటే ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకి ఎన్నికలు, ఈనెల 14వ తారీఖున జరిగాయి. ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకి వారే, వారి Annual Report లో సుమారు 700 వరకు సభ్యులు యున్నట్లు తెలియజేశారు. కాని సుమారు 300 లోపువరకు సభ్యులను అనేక కారణాలు చూపించి, ఆ యెన్నికలలో పాల్గొనే హక్కు లేకుండా చేశారు. అదే రిపోర్టులో కోఆపరేటివు ఉద్యమమంటే, "ఒకరికి అందరు, అందరికి ఒకరు" అని "ఏకత్వంలో బహుత్వం., బహుత్వంలో ఏకత్వం" అని వేదాంతం వల్లించారు ఇదేనా యీ సెంట్రల్ బ్యాంకు నాయకత్వం ఆచరణలో అసలు జరిపే నీతి, యీ నీతిసూత్రంయొక్క అర్థం అని అడుగుచున్నాను. అధ్యక్షా, ఈ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటుగారుగాని ఇంకా ఇతర బ్యాంకు ప్రెసిడెంట్లుగాని ఇంతనిర్లక్ష్యంగా ఇంతకాలంనుండి, యిన్ని వేల రూపాయలు అపహరిస్తుంటే, ప్రభుత్వం అధికార్లు తెలియజేస్తున్నప్పటికి చీమకుట్టినట్లు యూరుకుంటున్నారంటే, సంవత్సర క్రితం బడ్జట్టు సమావేశంలో చెప్పినవిషయాలే యిప్పుడు చెప్పవలసివస్తుందంటే, అసలు ఈ మంత్రులు నియోజకవర్గాలకు వచ్చినప్పుడు ఈ పెద్దమనుష్యులే వీరికి టీపార్టీలు, డిన్నర్లు ఇస్తున్నారు. ఆహ్వానసంఘాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. కాబట్టి యిప్పటికైనా. మేము చెప్పే విషయాలు మంత్రిగారు enquiry చేయించి ప్రజలకు యీ కో ఆపరేటివు సంస్థలు ఉపయోగపడునట్లు చేస్తారని ఆశిస్తూ యింతటితో ముగిస్తున్నాను.

(At this stage Mr. Speaker resumed the Chair.)

Sri T. NAGIREDDI:— ఈ విధంగా ఈ Co-oparativ department లో జరిగిన విషయాలు ఇలా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొ

వస్తుంటే ఇక్కడ దీనికి సంబంధించిన మంత్రిగారు ఆసమయంలో లేరు. వారు వుండడం చాలా అవసరమని చెపుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:—మంత్రిగారు వచ్చారు. ఆయన యివన్ని వింటూ వుంటారు. ఇపుడే బయటికి వెళ్లారు. అయినా గౌరవ సభ్యుడు మంత్రిగారితో యీ విషయం చెప్పినట్లు, printed booklet యిచ్చినట్లు చెప్పారు. అది వారుచూసేవుంటారు.

* The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— నాకు ఆయన printed booklet యిచ్చారు. ఆ పుస్తకం నేను రాత్రి చదివాను. అంతేకాకుండా ఆ డిపార్టుమెంటు వారిని information కొరకై అడిగాను. ఈ విషయమై information వచ్చినతరువాత దీనినిగురించి ఆలోచిస్తాను.

* R. SIDDHANNA GOWD:— అగ్రాసనాధిపా, యీ demand పైన మాట్లాడుతూ గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు glorified picture నొక దానిని యిచ్చారు. అంతేకాకుండా వారు Administration Report లో కూడా డబ్బావాయించుకొన్నారు. దీనిని ఎలా నమ్మాలో అర్థంకాకుండా వున్నది.

* The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—On a point of order ప్రభుత్వం administration report లో డబ్బావాయించుకొన్నారని చెప్పడం సబబు కాదని నేను చెపుతున్నాను.

Sri R. SIDDHANNA GOWD:—అన్ని report లు ఇలాగే ఉన్నాయి. చాలా విచారకరమైన విషయం: Quality మాత్రం పూజ్యంగా ఉంది ఈ Co-oparative పరిపాలన ఇలా కుంటు పడడానికి ఎవరు బాధ్యులు? ప్రజలూ, బాధ్యులే. కొంతవరకు Co-oparative Department కూడా బాధ్యత కలిగియున్నది. Deputy Registrar నుంచి ప్రజలు ఎన్నుకొన్న Directors, Members ఈ సహకారోద్యమాన్ని పాడు చేస్తున్నారు. అనంతపురంలో వున్న సహకార సంఘం, బ్యాంకులుగురించి అక్కడవున్న సహకార వస్త్రాల సహకారోద్యమ చరిత్ర వ్రాస్తే ఒక పెద్దచరిత్రగా తయారవుతుంది.

కక్షులలో చేరి ఒక సంవత్సరంలో నిర్మాణం కావలసిన సొసైటీలను 4 సంవత్సరాలలోనైనా నిర్మాణం చేయడం లేదు. దీనిని గురించి complaints ఇస్తే organisers వుండేవాణ్ణి తొలగించారు. స్టోర్సును తీసుకుంటే, న్యాయంగా admit కాబడిన 130 మంది మెంబర్లకు నోటీసు యివ్వకుండా, 144 సెక్షను ప్రయోగించి రాకుండా చేసినారు. ఈ విషయంలో రాజగోపాలాచార్యులుగారికి వారు మద్రాసు రాష్ట్రంలో వుండగా స్పెషల్ D. O. 4—9—53 న వ్రాసినాను investigation చేయించమని. ఏమైనదో తెలియదు. ఇటీవల మంత్రి సెక్రటరీగారికి వ్రాశాం. విచారణ చేయిస్తాము అని చెప్పినారు. ఏమిచేయలేదు. బిల్డింగు సొసయిటీల విషయంలో కూడా అధ్వాన్నంగానే వున్నది. ఇక Co-operative Societies Act చాలా old and outmoded గా వున్నది. సెక్షన్ 15 గురించి చెబుతాను. Special requisition ఇస్తే meeting జరిపి తీరాలి. సొసయిటీ ఉద్యోగులు డిపార్టుమెంటువారికి వ్రాస్తే వారు జరిపించేటీరాలి. ఎన్నో requisitions పంపించాము. డిపార్టుమెంటు వాళ్ళు నిర్వహించలేదు Local Boards Act ప్రకారంకూడా జనరల్ బాడీ మీటింగుపిలిస్తే సమావేశపరచి agenda లో వుండే విషయాన్ని చర్చించాల్సి వుంటుంది. దీన్ని సవరించాలని కోరుతున్నాను. Unlimited, Limited liability కల సొసైటీలలో ఉద్యోగులుగా వుండేవాళ్ళు వారికి యిష్టములేనివారిని చేర్చుకోరు. ఇది చాలా abuse కు ప్రోత్సహిస్తుంది. నన్నుకూడా యీ కారణంచేత చేర్చుకోలేదు. నావంటి వాళ్ళనే చేర్చుకోలేదంటే, ఇంతకంటే abuse of power వున్నదా? ఇంకొక provision వున్నది. Society term of office అయిపోగానే ముందుగానే డిపార్టుమెంటువారు యోచనచేసి దానికి చర్య తీసుకోవలసివస్తుంది. reconstitute చేయకపోతే S-25 (1) (a) క్రింద extend చేయవచ్చు. Circulars Nos. 19569/47-A dated 28-5-1947 and Rc. No. 173075/49 dated 28-12-1949 ప్రకారం అక్రమంగా నిర్వహించబడుతున్న వాటిపై డిపార్టుమెంటువాళ్లు తగినశ్రద్ధ తీసుకోక 4, 5 సంవత్సరాలైనా general body meet కాకుండానే సొసైటీ వ్యవహారాలను జరిపిస్తున్నారు. ఈ విధంగా కక్షులలో చేరి Co-operative ఉద్యమాన్ని ధ్వంసము చేయడం జరుగుతోంది. మంత్రిగారు డిపార్టుమెంటుపైన కఠినచర్య తీసుకోకపోతే

సహకార ఉద్యమమే అభివృద్ధిలోనికి రాదని చెప్పడానికి చింతిల్లు చున్నాను.

Sri G. SIVASANKARA REDDI:— అధ్యక్షా, ఈ కో-ఆపరేటివు ఫీల్డులో చాలామంది non-co-operators బకాసురులుగా మాత్రము వుంటున్నారు అని నా అభిప్రాయం. గ్రామాలలో credit societies form చేయాలంటే Deputy Registrar, Special Development Officer, Central Bank లాంటివెన్నో departments ద్వారా ప్రయత్నాలు జరుగవలసివుంటుంది. దానివల్ల delay అవుతుంది. వాటి Managers, Secretaries చాలాకాలంగా వుంటూవుండడంవల్ల, వారికి ఘుముపులు చెల్లిస్తేనేకాని ఏమిజరుగదు. ఒక సొసయిటీ form చేయాలంటే సంవత్సరాలతరబడితీసుకోకుండా కొద్దినెలల్లో పూర్తయ్యేట్లు rulesమార్పుచేయడంమంచిది అని నేనుసలహాయిస్తున్నాను. ఈసొసయిటీలలోను, Land Mortgage Bank వంటి సంస్థలలోను గవర్నమెంటు అధికారులు సెక్రెటరీలుగా, managers గా వుంటున్నారు. వీళ్లు చాలాకాలంగా వుంటూ మామూళ్ళు వసూలుచేసుకుంటూ పేదవాళ్లకు సహాయం జరుగకుండా అడ్డుకలిగిస్తున్నారు. అందుచేత వీరిని కనీసం 3 సంవత్సరాలకు ఒకసారి అయినా మార్పు చేయించాలి. Land mortgage bank whole sale co-operative stores ఇలాంటి సంస్థలకు రెండు ఏళ్ళకు, మూడేళ్ళకు ఒకసారి ఎన్నికలు వస్తున్నాయి. shareholders directors ను మాత్రం ఎన్నుకోడం అందులోనుంచి, President, Vice-President ను ఎన్నుకొనడం జరుగుతోంది. ఈ సంస్థలు, చాలామట్టుకు తాలూకా Headqurters లో వుండడంవల్ల డైరెక్టర్లు అక్కడేవున్న shareholders లో అవసరమైనవారిని వుంచుకుని, దూరంగావున్న ఫిర్కాల్లోవున్న shareholders ఎక్కువమంది రావడానికి వీలులేకుండా meetings పెట్టుకుని తమకు అనుకూలంగా వ్యవహారం నడుపుకోడానికి వీలువుంటుంది. తమకు కావలసినవారికే సహాయం చేయడం, మిగత ఫిర్కాలలో వున్నవారికి సహాయం చేయకుండావుండడం జరుగుతోంది. ఇలాంటి పద్ధతినితొలగించి కారణంలేనిదే ఏ share నూ reject చేయడానికి వీలులేకుండా ఉత్తరువు చేయాలి అని కోరుచున్నాను. ఇంక డైరెక్టర్లను ఎన్నుకోనేటప్పుడు,

firka war లేక area war పద్ధతి పైన, ప్రతి ఫిర్కా నుండి, లేక ప్రతి పరిమాణనుండి ఎంతమంది directorsను ఎన్నుకోవాలో నిబంధనలను ఏర్పాటుచేయాలి. జిల్లాలో Deputy Registrar, Special Development Officer, Assistant Development Officer లతో కొన్ని డిపార్టుమెంట్లు ఏర్పాటు చేశారు. ఈ Special Development Officers Gazetted Officers అని అంటున్నారేకాని కనీసం Revenue Inspectors లేక Village Officers అయినా వీరిని ధిక్కరించినప్పుడు వారిమీద ఏరకమైన చర్య తీసుకోడానికి అవకాశం లేనివారు ఏమి Gazetted Officers? ప్రభుత్వం వీరిని ఎందుకు వేసిందో తెలియదు. Field Labourers' Co-operative Societies గాని Land Colonisation Co-operative Societies గాని ఏర్పాటు చేయడం వీరి కర్తవ్యం. వీరు ఏర్పాటు చేయడానికి అన్ని ఆటంకాలు. వీరు సొసయిటీలు ఏర్పాటుచేసి డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారును రిజిష్టరు చేయమని ప్రార్థించాలి.

హిందూపురం తాలూకాలో వానవోలుగ్రామం, గుంటుపల్లి పెనుకొండ తాలూకాలోని దిగువ చెర్వుపల్లె గ్రామములమధ్య కొన్నివందల యకరాలు బంజరు భూములను ఫీల్డులేబరు సొసైటీసుకు ఇవ్వాలనివారు 1950 సం॥మున అభ్యర్థించగా అసిస్టెంటు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరుగారు నేను వానవోలు విలేజి ఆఫీసర్సుకు కబురంపగా వారు రాక ఆ ఆఫీసరు దిగువచెరువుపల్లెకి పోయి ఫీల్డు లేబరర్ సొసైటీని ఒకదానిని స్థాపించి, సుగాలీలు కూడావచ్చి వేరుమొత్తం చెల్లించినపుడు వారికి భూములు యివ్వాలని ఒక తీర్మానం ప్యాసు చేయించారు. కాని ఆ వానవోలు విలేజి ఆఫీసర్సు లంచం తీసుకొన్నందున మాకు తెలియకుండా రిపోర్టు వ్రాస్తే దానినిబట్టి రెవెన్యూ ఇన్‌స్పెక్టరు తాసీల్దారు ఆ విధంగా రిపోర్టు చేస్తే భూములు ఇవ్వడానికి వీలులేదని స్పెషలు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు గారికి కలెక్టరుగారు తెలియచేశారు. ఈ స్పెషలు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసర్సు ఎన్ని సిఫారసు రిపోర్టులు గావించినా, రెవెన్యూ ఆఫీసర్లు ఖాతరు చేయలేదు. ఈ అధికారంలేని ఆఫీసర్లకుబదులు, జిల్లాను రెండు భాగాలుగాచేసి ఇద్దరు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్సును వేస్తే సొసైటీసును ఫారమ్‌జేసి రిజ

స్టరు చేయడం సులభం అవుతుంది. ఏలాంటి బంజరుభూములను సొసైటీలకు ఇవ్వాలో ఆలోచించి ఆయా సొసైటీసును రిజిష్టరుచేయించి సక్రమంగా function చేయడానికి తగిన అధికారంకూడా వారికే యివ్వటం మంచిది. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు ఆ సొసైటీలను రిజిస్టరు చేసిన పిమ్మట గజెటెడ్ ఆఫీసర్సయిన ఈ స్పెషల్ డెవలెప్‌మెంటు ఆఫీసర్లు, జిల్లా కలెక్టర్లను సొసైటీలకు భూములు assign చేయమని ప్రార్థించాలి. విలేజి ఆఫీసర్సు లంచాలుతిని డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసర్లు చేసిన దానికి వ్యతిరేకంగా వ్రాయడం దానిని రెవెన్యూ ఇన్‌స్పెక్టర్లు, తహసీల్‌దార్లు సిఫారసుచేయడంవల్ల కలెక్టర్లుగారు హెడ్‌గావున్న రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు జిల్లాలోకల్ల పర్మనెంటు డిపార్టుమెంటు అని తలచేందుకు గాను తన రెవిన్యూ సబార్డినేట్సు అయిన యన్. జి. ఓస్. రిపోర్ట్సు విని uphold చేసి గజెటెడ్ ఆఫీసర్సయినా యితర డిపార్టుమెంటువారి చర్యలకు సహకారమివ్వక వారిenthusiasm ను crubచేసి ప్రభుత్వ సదుద్దేశ్యమైన ఈకో-ఆపరేటివ్ సొసైటీసును మూలకు నెట్టడం జరుగుతున్నది. కనుక యీ రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు యొక్క తలబిరుసుతనము indifferent beh viourను సత్వరమే తొలగించుటకు ప్రభుత్వంపూనుకోవాలి. ఈ విధముగా చేయనంతవరకు ఈ కో-ఆపరేటివ్ మూవ్‌మెంట్ ఏ మాత్రం ప్రజలకు వుపయోగపడడం సాధ్యంగాదు కాబట్టి ప్రభుత్వం వారు వెంటనే కలెక్టరవద్దనుంచి ఈ నిరంకుశ అధికారములను తీసివేసి డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్సుకు ఈ మాత్రమైన ప్రత్యేక అధికారాలిచ్చి సక్రమముగాను, ఎఫెక్టివ్‌గాను ఈ మూవ్‌మెంటును నడిపించాలని చెప్పుచున్నాను.

Sri G. SURYANARAYNA:— అధ్యక్షా, మన ఆంధ్రదేశములో సుమారు 16 లక్షలమంది శిల్పకారులు జీవనము సరిగ్గాలేక చాలా కష్టాలు పడుతున్నారు. వారికి కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ పెట్టి వారికి కావలసిన పరికరములను తయారుచేయించి సహాయపడవలయునని నేను కోరుచున్నాను.

బిల్డింగు సొసైటీలవల్ల బీదవారికి యేమీ లాభంలేదని చెప్పాలి. కారణము ఏమంటే బీదవారు డిపాజిటు కట్టలేరు. డిపాజిటు కట్టవలెను.

Sri G. Suryanarayana] [19th March 1954

కులకొలది డబ్బువున్నవారే డిపాజిట్లుకట్టి యిస్తే కట్టుకుంటు న్నారు. బీదవారికి డబ్బులేక ఇవ్వలేక కట్టలేకపోతున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం దీనికి సరియైన పద్ధతిచూడాలి. ఈ పల్లెలగు స్థానాలలో వారికి స్థానం వుండేటట్లు చెయ్యవలెనని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. దేశంలో అనేక లక్షలమంది హరిజనులు, వ్యవసాయకూలీలు వృత్తులు లేక కష్టాలకు గురిఅగుచున్నారు. వారికి కూడా కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు స్థాపించి వాటిద్వారా ధన సహాయముచేసి వెనుకబడ్డప్రజలకు సహాయము చెయ్యవలయును. విశాఖపట్నంజిల్లాలో ఈ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలద్వారా అప్పులు యిప్పించకోరుచున్నాను. ప్రస్తుతము, యీ నియమము 10 ఎకరాలు 20 ఎకరాలు వున్నవారికేకాని నిరుపేదలైన జనులకు ఏమీ అందడంలేదు. 50/- రూ. అయినా యివ్వడంలేదు. విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచించవలెనని కోరుచున్నాను.

Sri K. VARADACHARI:— అధ్యక్షా, చాలా కాలముగా ఆంధ్రరాష్ట్రం మద్రాసు రాష్ట్రములో కలసి ఉండేవరకుకూడా ఆ రాష్ట్రములో కో ఆపరేటివ్ ఉద్యమము వృద్ధియయ్యేట్లు విస్తరించినట్లు దేశం మొత్తంలో ఫస్టు అని ప్రసక్తికద్దు. ఈ రాష్ట్రంలోనే ఇంత ఘనంగా ఉందని సభ్యులు చెబుతున్నారు. దానిని బట్టి చూస్తే ఇతర రాష్ట్రాలలో కోఆపరేటివ్ ఉద్యమం ఎంతమాత్రముగా వున్నదో తెలియగలది. ముఖ్యముగా నా అనుభవాన్ని బట్టి సుమారు 35 సంవత్సరములనుంచి చూస్తున్నాను. మన ఆంధ్రదేశములో నేను చూసినంత వరకు డిపార్టుమెంటును సంఘాలు, సంఘాలను డిపార్టుమెంటు ఎక్స్ప్లాయిట్ చెయ్యడమే కనబడుతున్నది శివశంకర రెడ్డిగారు ఉష్ణరక్తం గల పురుడు అన్నమాట అన్నారు ఇది ఎంతమాత్రం అతిశయోక్తి కాదని చెబుతున్నాను. ఆ వాక్యము నిండా సత్యం అయిన వాక్యము. వారు పనిచేసే విధంచూస్తే అసహ్యం వేస్తుంది. మా చిత్తూరు జిల్లాలో ఎన్నో ఏవర్సు కోఆపరేటివ్ సంఘాలు ఏర్పడి దాని మూలకంగా మార్కెటింగు జరిగినది. ఫర్కాల్లు విక్రైజుకావడం దరిద్రం పడడం జరిగింది. అంతేగాని మరి ఏమీ లేదు.

ఇదిగాక అక్కడ కోఆపరేటివ్ హోల్‌సేల్ సొసయిటీలో ఒక గాస్తా 10000 రూపాయలపైచిల్లర కొట్టేశాడు. అది వసూలుచేసి క్ష్యషను తప్పించారు. ఇంకో స్టోరువుంది దానిలో డైరెక్టర్లే కొను దార్లుగా ఏర్పాటుచేసుకున్నారు. స్వంత వ్యాపారము కోసము ఉపయోగించుకోవడం జరుగుతూవుంది. 2, 3, 4 సంవత్సరాలదాకా ు వసూలు కాకుండా వుండడం జరుగుతున్నది.

ఇక ఈ డిపార్టుమెంటుచూస్తే డిప్యూటి రిజిస్ట్రారు, సబ్ రిజిస్ట్రారు, క్టర్లు లెక్కలేకుండా వున్నారు. ఎంత సిబ్బందివున్నా ఆడిటు నెలల తరబడి జరుగుతుంది. అయినా పెద్ద పెద్ద మొత్తాలు స్టీలోకి ఎట్లు రాకుండా పోతుందో తెలియదు.

ంకొక విషయం. కొనుగోలు చేయడంలో చాలా అన్యాయం న్నది. బిల్లులుమాత్రం తీసుకువస్తారు. ప్రైవేటు మార్కెటులో రులోనో మిరపకాయలుకొంటే ఆబిల్లులకు చెక్కులేదు. ఈ లన్నీ చెక్కుచెయ్యలేని డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లను ఎందుకు వేశారో . వాళ్ళ మొఖంచూస్తే ఇంటెలిజన్సుగాని, అండర్‌స్టాం ఉన్నట్లు తెలియదు. ఈ డిప్యూటి రిజిస్ట్రార్లు నిరక్షరకుక్షులు. ry to make this statement. ఎన్నో కేసులలో వారు రాశాను. వాదించడానికి వీరికి ఏమీ తెలియదుగాని పవరు రికి వుంది. జుడిషియల్ పవర్సుకూడా వారికి యిచ్చారు. లేదు. ఏ ప్రశ్న వెయ్యాలో తెలియదు. అలాంటిస్వాములు రిజిస్ట్రార్లు. ఈ డిపార్టుమెంటు ఓవరుహాలు చెయ్యడానికి వున్నారేమో చూడవలెను. మన విశ్వనాథంగారు, రు ఓవరుహాలు చేస్తారని నమ్ముచున్నాను.

VENKATANARAYANA DORA;— అధ్యక్షా! -ఆపరేటివ్ దేశము కావలెనని అన్నందులకు నేను ఒక ను. ఇప్పుడు వున్న ప్రెసిడెంట్లు, సెక్రిటరీలు సెంట్రలు తొచ్ఛేధనమును వారు వారి కుటుంబీకులు పేర ...

వ్యక్తులు, ప్రెసిడెంట్లు, డైరెక్టరులుచేసేవిషయాలనుగురించి పూసగ్రుచ్చి నట్లుచెప్పారు. విన్నాను. నిజముగా అవి అన్ని ఇన్నాళ్లుగా వారు వాండ్లహృదయములో అట్లనేపెట్టుకొని ఈనాటికిచెప్పుతున్నారా? ఏకార ణంచేత బయటపెట్టలేక పోయినారో నాకు తెలియకున్నది. కే. కృష్ణా రావుగారు చేసిన ఉపన్యాసానికి వారిని అభినందించుచున్నాను. వారు ఉద్యమం ఏలా ప్రారంభం అయింది, ఏవిధంగా నడుస్తుంది, వాటిని ఏ విధముగా సవరించవలెనో సమగ్రముగా చెప్పారు. అందులో ఒకటి రెండు విషయాలతో నేను ఏకీభవించలేక పోతూఉన్నాను పెద్ద పెద్ద జమీందారులను ఈ సహకార సంస్థలలో చేర్చకూడదనిన్ని, అందుకు తగిన రూల్సుపెట్టి ఏర్పాటు చేయవలెనన్నారు. ఇండియా సంవిధానము (కాన్స్టిట్యూషన్) ప్రకారము ఫండమెంటల్ రైట్సుకు అభ్యంతరం వస్తుంది. తన చెప్పుచేతలలో వుండే వాండ్లను సభ్యులుగా పెట్టుకొని సంఘాన్ని, స్వంత ఉపయోగానికి వినియోగించు కుంటున్నారు. సరిగా పనిచేసేవానిని అధ్యక్షుడుగా ఏర్పాటుచేస్తే బాగాఉంటుంది. సహకార సంస్థలు ఆటోనమస్. చట్టరీత్యా జనరల్ బాడీకు అధికారం ఉంది.

Sri K. VARADACHARI:— The hon. Minister is wrong in thinking that there is no rule against these things. A rule can be framed, if necessary, that any society shall be entitled to refuse membership to anybody. If you can make that as a fundamental rule, then you can meet this difficulty.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—Then the autonomous character of these societies will vanish:

దీనిలో ఇంటర్ఫియరన్సు ఉండకూడదని అంటూ వున్నాము. షరతుపెట్టితే అందులోవుండే స్వేచ్ఛకు, లోపముకలుతుంది. ఆకారణం చేత అట్లనే పెట్టడం మంచిదని నాకు తోచుచున్నది. తరువాత అనేక విషయాలు ఉన్నాయి. కొన్నికొన్ని బాంకులు, మచిలీపట్టణం, తెనాలి, బాంకుల విషయాలు ఆంజనేయులుగారు అంతా చెప్పారు. చాలా కంప్లె యింట్లు వచ్చినాయి. రెజిస్ట్రారుగారు విచారణచేస్తు వున్నారు. తగిన చర్య తీసుకుంటాము. నాగభూషణంగారు మాట్లాడారు. రాయదుర్గంలో

19th March 1954] [Sri D. Sanjivayya

సరియైన ఫెసిలిటీసు లేవని అన్నారు. వాటిని పరిశీలించి తగు ఏర్పాట్లు చేస్తాం. తరువాత శ్రీ పల్లు సుబ్బారెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ హౌసు బిల్డింగు సొసైటీలనుగురించి చెప్పారు. అవి చాలాకష్టముకు నిజమే. ఆ విషయము గురించి తరువాత చెప్పుతాను.

కో-ఆపరేటివ్ ఔగ్గర్సుహోం, పెట్టితే బాగుంటుందని అన్నారు. దీనినిగురించి Deputy Registrarవారికి వ్రాశాము. వీలయినంతవరకు త్వరలో ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రభుత్వం చేస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత శ్రీసిద్దప్పగౌడగారు Section 15 నుండి కొత్త Rules ను గురించి కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ out-dated అని ఏమోఅన్నారు. దీని విషయమై, నేను, ప్రశ్నలలో. సమాధానంచెప్పాను. దీనికి ఒక Bill ready గావుంది. సవరణలు జరిగిన తరువాత ఒక Bill గా తయారు చేసి శాసనసభలో, సభ్యులముందు ప్రవేశపెట్టి ఆమోదింప చేస్తామని అనుకొంటున్నాను. శ్రీ శివశంకరరెడ్డిగారు చెప్పినది ఒకటి మాత్రమే అది నిజంగా చాలాకాలంనుండి వున్నది. మద్రాసు రాష్ట్రములో వున్నప్పుడు దీనిని వెంటనే పరీక్షించాలని అడిగినాను. రివిన్యూబోర్డు పరీక్షిస్తున్నది. ఏవిధంగాచేస్తే బాగుంటుందో అన్నివిషయాలు ఆలోచిస్తున్నారు. రిపోర్టు రాగానే తగుచర్య తీసుకుంటాము.

Sri జీ. సూర్యనారాయణగారు శిల్పులకు కొంత సహకారం ఇచ్చి సహాయంచేస్తే, బాగుంటుందని, అన్నారు. 3, 4 రోజులక్రిందట శిల్పులు కొంతమంది శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలనుండి వచ్చి మెమోరాండం యిచ్చారు. దానిని రిజిస్ట్రారువారికి అందచేశాము. దీనిని శ్రద్ధతో పరిశీలిస్తామని చెప్పారు. తరువాత సొసయిటీలను (societies) ఏర్పాటు చేయమని చెప్పారు. హరిజనులను ఏమిచేయటం లేదని శ్రీ సూర్యనారాయణగారు అనటం సత్యదూరం అని చెప్పాలి. F. L. O, ల ద్వారా వారికి ఉపకారం జరుగుతున్నది. శ్రీ వరదాచార్యులుగారు మాట్లాడుతూ, హోలుసేల్ డిపోలలో డైరెక్టర్లే, కొనటం బాగుంటుందా, అని అన్నారు. ఇన్‌స్పెక్టర్లను గురించి ఏమో అనుకుంటున్నారని అన్నారు. ఒకరిని గురించి ఒకరు ఎప్పుడూ అనుకుంటూనే వుంటారు.

ఈ శాసనసభలో వచ్చేవారిని గురించి విమర్శించటం సమంజసమేనా? అని నాకు సందేహము కలుగుతున్నది.

Sri S. VEMAIAH:— నిరక్షరాస్యులని అంటే, చదువురాని వారనా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— చదువు రానివారని కాదు అర్థము. Half knowledge అని చెప్పాను. దానికి అంత పెద్ద అర్థము తీసుకోగూడదు. శ్రీ వెంకటనారాయణదొరగారు, మాట్లాడుతూ హరిజనుల గురించి, వారి సౌకర్యాలను గురించి మాట్లాడుతున్నారుగాని, కొండజాతులవారిని గురించి మాట్లాడటం లేదని అన్నారు. కొండజాతుల వారికి జరిగే సహాయం గురించి వారికి తెలియదుగాబోలు. ఇప్పటికప్పుడే కొన్ని stores అక్కడ పనిచేస్తున్నవి. వాటిని ఇంకా ఎక్కువ చేయటానికి ప్రారంభం చేస్తున్నాం. నా దృష్టికి వచ్చినటువంటి ఏ complaint అయినాగాని, నేను సమగ్రంగా పరిశీలించటమో, Registrar గారిద్వారా పరిశీలింపచేయుటమో, చేసి దానికి తగిన చర్యలను వెంటనే తీసుకుంటున్నాను. అక్కడక్కడ కొన్ని జరుగుచున్నమాట వాస్తవమే. గత 4, 5 శాసనసభ సమావేశాలలోను ఇప్పుడుగూడా వీట్లనుగురించి complaints వచ్చినవి. ఈ సమావేశాలు అయిన తరువాత, కొన్ని కొన్ని జిల్లాలకు, surprise visits చేసి, లోపాలున్న చోట్ల తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకొనవలెనని అనుకుంటున్నాము. దీనినిబట్టి అధికార్లు ఎప్పుడువస్తారో అనే భయము, వీళ్ళలో కలుగుతుంది. వారు బాగుపడతారుగూడ. ఆవిధంగా చేయటానికి, ఆలోచిస్తాము. కాబట్టి cut motions withdraw చేసుకొని ఈ demand ను pass చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:— The question is:

That the allotment of Rs. 56,20,000 under Demand No. XX — Co-operation be reduced by Rs. 100.

The motion was lost.

19th March 1954]

Mr. SPEAKER:— The question is:

That the Goveanment be granted a sum not exceeding Rs. 56,20,000 under Demand No. XX — Co-operation.

The motion was carried and the grant was made.

DEMAND XVI–MEDICAL.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Sir, On the recommendation of the Governor, I move:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,01,46,100 under Demand No, XVI -Medical.

ఇప్పుడు demand XVI (Medical) వైద్యశాఖకు సంబంధించిన ఖర్చు క్రింద ఒకకోటి, ఒకలక్ష, నలుబది యారువేల వంద రూపాయలు (Rs. 1,01,46,100) sanction చేయవలసిందిగా, యీ సమావేశములో ప్రవేశపెడుతున్నాను. ఈ వైద్యశాఖ యొక్క కర్తవ్యము కేవలం, రోగనివారణకు చికిత్సచేసే విషయములోనే. దీనికి సంబంధించి– ఒక్కొక్క జిల్లా కేంద్రంలో ఒక Head quarters ఆసుపత్రివున్నది. ఈ విధంగా అన్నిచోట్లా వున్నాయిగాని, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మాత్రం ఒకటి 50 మంచాలు, కలిగిన ఆసుపత్రియున్నది. దానినిగూడా జిల్లా కేంద్రానికి తగినట్లు Headquarters ఆసుపత్రిగా మార్చాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. తాలూకా కేంద్రాలలో అసుపత్రులు వున్నాయి. Local Fund ఆసుపత్రులు వున్నాయి. ఇవి జిల్లా బోర్డుల ఆధిపత్యములో వున్నవి. విడిగా కొన్ని వున్నాయి. తాలూకా కేంద్రములో వున్నటువంటి ఆసుపత్రిలను స్వాధీనము చేసుకొనడానికి ఒకవిధానాన్ని అనుసరిస్తున్నాము. ఆ విధానం ప్రకారం, యిప్పటికప్పుడే దాదాపు 60 ఆసుపత్రులను స్వాధీనము చేసుకొని నడిపిస్తున్నాము. ఇంకా స్వాధీనము చేసుకొనే విషయములో 54 55 సంవత్సరములో చిత్తూరుజిల్లా పుంగనూరు ఆసుపత్రి తరువాత తూర్పుగోదావరి జిల్లా రాజోలు, తరువాత అడ్డతీగల, వీటిని తీసికొనుటకు నిశ్చయం జరిగింది. ఆవిధంగా జరుగుతుంది. జిల్లాల కేంద్రాలలో వున్నటువంటి Headquarters ఆసుపత్రులలో beds strength చాల్లటం లేదని,

మందులు చాలటం లేదని, రోగులు ఎక్కువమంది వస్తున్నారు - వారికి యిబ్బందిగా వుంటున్నదని, complaints వస్తున్నవి.

ఇక్కడ కర్నూలుజిల్లా Head-quarters Hospital చూచినట్లయితే, sanctioned bed strength కన్న, 50, 60 మంది patients ఎక్కువ ఉంటున్నారు. వీరికి beds లేక, వరండాలలో జమఖానాలు వేసుకొని ఉంటూ ఆవిధంగానే treatment తీసుకొంటూయున్నారు. అటువంటి పరిస్థితులలో, మనయొక్క ఆర్థికలోపము ఎంత ఉన్నప్పటికి ఈవిధముగా ఎక్కువగా rush ఉన్నటువంటి hospitals లో కొంతవరకు bed strength increase చేస్తే బాగుంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో వచ్చే సంవత్సరం ఈ క్రిందివిధంగా bed strength increase చేయడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

చిత్తూరుజిల్లా, తిరుత్తని గవర్నమెంటు హాస్పటలులో	4 beds
చిత్తూరు Headquarters Hospital లో	34 beds
చిత్తూరుజిల్లా తిరుపతి Govt. Headquarters Hospital లో	19 beds
అనంతపురం Headquarters Hospital లో	50 beds
అనంతపురంజిల్లా, హిందూపురం Govt. Head quarters Hospital లో	11 beds
అనంతపురంజిల్లా, గుత్తి Govt. Headquarters Hospital లో	13 beds
గుంటూరుజిల్లా, గుంటూరు Govt. Headquarters Hospital లో	10 beds
నెల్లూరుజిల్లా, ఉదయగిరి Headquarters Hospital లో	4 beds
మొత్తం	145 beds

దీనికి ఖర్చు 14,225 రూపాయలవుతుంది. ఇంతేకాకుండా, ఇప్పుడు కర్నూలు రాజధాని Headquarters అయినందువల్ల, ప్రస్తుతము వున్న 154 sanctioned bed strength ను, 200 వరకు ఈ సంవత్సరం పెంచడానికి ఏర్పాటు జరుగుతున్నది.

Sri D. S[illegible] [19th March 1954

[illegible] 95 [illegible] 700 [illegible] [illegible] ప్రత్యేక [illegible] [illegible] ఉన్నది [illegible] అనుకొన్నాము [illegible] ఉన్నది [illegible] [illegible] అభిప్రాయముతో ఏని అభివృద్ధి [illegible] తరువాత విశాఖపట్నం Medical College లో ప్రతి సంవత్సరం 60 మందినే చేరుస్తున్నారు. వచ్చే సంవత్సరంనుంచి నూరుమందిని చేర్చుటకు విశ్వవిద్యాలయమువారు అంగీకరించినారు. [illegible] ఇది వరకు 2వ తరగతి [illegible] తరువాత, [illegible] 2 సంవత్సరాల [illegible] తరువాత [illegible] సంవత్సరం [illegible] అవసరముంటే [illegible] అందువల్ల ప్రభుత్వం వచ్చే సంవత్సరం 1954 నుంచి, [illegible] కాలేజీలో మూడవ సంవత్సరం [illegible] ప్రారంభించాలని [illegible] దానికి [illegible] building [illegible] తయారవుతున్నాయి. [illegible] halls complete అయినాయి ఇంకొక building తయారవుతుంది. [illegible] 5 professors, 5 మంది assistant professors [illegible] establishment యొక్క [illegible] మూడవ తరగతికూడ ప్రారంభించేటప్పటికి [illegible] hospital ను కూడా తగు విధముగా అభివృద్ధి పరచాలని [illegible] hospital కు కొంత ధనము, college కు కొంత ధనము కేటాయించాము.

తరువాత ఈ rural medical relief ను District Board వారు ముఖ్యంగా నిర్వహిస్తున్నారు. District Board వారికి

ప్రభుత్వము దీనికిగాను కొంత grant ఇస్తూనే యున్నది. యీ rural medical relief గురించి Bhore committee వారు చేశిన సిఫార్సుల ఆధారముగా చేసుకొని కొన్ని primary centres స్థాపించారు. కాని అవి బాగా పనిచేయడంలేదు. అక్కడ వేసవటువంటి M. B. B. S., డాక్టర్లు చాలాకాలము ఉండడములేదు. తరువాత ఇప్పుడు మనకు ఆర్థిక మాంద్యము వున్నది. Five years plan కు చాలావరకు డబ్బును వినియోగిస్తున్నాము. ఈ రెండు కారణాలచేత అవి సరిగా పనిచేయడం లేదు.

మద్రాసు రాష్ట్రములో వున్నప్పుడు D. M. O. conference జరిగింది. అప్పుడు ఈ rural medical relief గురించి చర్చించారు. ఎంత గొప్పగా చదువుకొన్నటువంటి, డాక్టరైనా సరే, ఒక ప్రత్యేకమైన శాస్త్రములో పరిశోధన చేసినవాడైనా సరే, ఒక గ్రామమునకు వెళ్ళి అక్కడవుండి practice మొదలుపెడితే ఆ ప్రజలు, ఈ డాక్టరు మనవూరి ఆయన, ఈ డక్టరు ఏమి పనికిరాడు, గుంటూరుకో లేక మద్రాసుకో పెద్ద డాక్టర్ల వదకు పోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉంటున్నారు, అనే అభిప్రాయము తెలిపారు. కనుక దానికిబదులుగా ఈ Mobile Hospitals పెట్టి, అవి ఒక తాలూకా కేంద్రములో ఉన్నటువంటి Hospitals ను ఆధారంగాపెట్టుకొని దానిచుట్టుప్రక్కలఉన్న గ్రామాలకు వెళ్ళగలిగితే బాగుంటుందని ఒకరు సలహాఇచ్చారు. ఆ సలహా ప్రకారం, వచ్చే సంవత్సరం ఏప్రెల్ 54 నుండి రెండు యీ Mobile Hospitals పెడుతున్నాము. అవి కోస్తా జిల్లాలలో ఒకటి, ఈ జిల్లాల ఒకటి పెడుతున్నాము.

తరువాత ప్రత్యేకమైనటువంటి కొన్ని విషయాలు న్నాయి. Leprosy వున్నది. దీనిని ఏవిధంగా నిర్మూలిస్తే బాగుంటుందని ఆలోచించి ఈ ప్రభుత్వము ఒక unit కు ఒక doctor ను, దానికి సంబంధించిన ఉద్యోగస్తులను వేసి దీనినిదర్యాప్తు చేసి ఎక్కడెక్కడ ఈ కుష్టువ్యాధి ప్రబలంగావున్నదో ఏ విధంగా అరికట్టితే బాగుంటుందనే విషయాన్ని, విచారించి తగిన సూచనలు యివ్వడానికిని ఏర్పాటు చేస్తున్నాము.

తరువాత Mental Hospital మనకు ఒకటేవున్నది. ఎందలు

Sri D. Sanjivayya] [19th March 1954

ముదిరితే ఏమవుతుందో తెలియదు. ఈ Hospital ను అభివృద్ధి చేయడానికి 27.15 ఎకరాలభూమిని, 4లక్షలా 10 వేల విలువ కలదానిని, స్వాధీనం చేసుకొడానికి ఏర్పాట్లు అవుతున్నాయి. ఆ Hospital Waltair లో వుంది. దాన్ని అభివృద్ధి పరచినట్లయితే చాలా సహాయకరంగా ఉంటుంది.

తరువాత గుంటూరు విషయము చెప్పాను. బడ్జెటులో అక్కడ కాలేజీకోసం 9.66 లక్షలు, Hospital కోసం 10.31 లక్షలు, కేటాయింపు జరిగింది. అయితే ఇంకా కొంతధనము ఖర్చుపెట్టి ఇంకాకొన్ని buildings ఏర్పాటు చేసినట్లయితే ఇక్కడకూడా విశాఖపట్నంలో వున్నటువంటి విద్యాసంస్థ తయారవుతుంది. అప్పుడు యీ రెండు సంస్థలలోను తయారయ్యేటటువంటి Medical graduates మన ఆంధ్ర దేశములో ఎన్నో hospitals లో పనిచేయడానికి కావలసినంతమంది వుంటారు. అప్పుడు ఈ medical relief ప్రజలందరికి అందుతుందని ఆశిస్తున్నాను. ఇక ఈ డిమాండు మీద చర్చ ప్రారంభించవలసిందని సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

Mr. SPEAKER:— The motion moved is

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,01,46,100 under Demand No. XVI Medical"

I am selecting the cut motion of Sri M. Veerabhadram and the other cut motions will be deemed to have been moved and admitted.

* Sri M. VEERABHADRAM:— అధ్యక్షా! I beg to move my cut motion.

"To reduce the allotment of Rs. 1,01,46,100 under Demand No. XVI - Medical" by Rs. 100.

నాపేరట వున్నటువంటి ఈ కోతతీర్మానాన్ని ప్రతిపాదిస్తూ కొన్ని ప్రధానమైనటువంటి విషయాలను చెప్పాలనుకొంటున్నాను. అసలు ఈ డిమాండును మంత్రిగారు ప్రతిపాదిస్తూ చెప్పినటువంటి ఉపన్యాసాన్ని చూచినట్లయితే మేడిపండులాగా వున్నది. పైకిమాత్రం చాలాబాగా కనిపిస్తున్నది గాని లోపల అన్నీ పురుగులే.

19th March 1954]

* The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— మేడుపంగులాగా అన్నారుగాని మేడుపంగు కాదుగదా!

* Sri M. VEERABHADRAM:— ఈ రోజు ఆంధ్ర దేశములో ప్రజలకు medical facilities ఏ విధముగా వుపయోగించే టట్లు చేయగలము అనే విషయములో ప్రభుత్వానికి ఒక సమగ్రమైన దృక్పథము లేదని స్పష్టమగుచున్నది.

ఉదాహరణకు విశాఖపట్టణములో General Hospital వున్నది. గుంటూరులో Medical College వున్నది. కనుక గుంటూరులో ఈ హాస్పిటల్‌లో facilities ఎక్కువ చేస్తున్నారు. ఇన్ని facilities అంటే ఆంధ్రరాష్ట్రంలో యీ రెండు చోట్లలో వున్నన్ని facilities ఇతరజిల్లాలకు ముఖ్యంగా అనంతపురం, చిత్తూరు, కడప జిల్లాలవారికి అందుబాటులో లేదు. వైద్య సహాయము కొరకు గుంటూరుగాని, విశాఖపట్టణంగాని వెళ్ళవలసి వుంటుంది. యీ జిల్లాలలోని వాళ్లు ఎంత దూరము వెళ్ళవలసి వుంటుందో, ఎంత డబ్బు ఖర్చు చేసికోవలసి యుంటుందో, డబ్బువున్నవాళ్లు వుంటారు, లేనివాళ్ళు వుంటారు, అందు వల్ల వాళ్ళకు ఎంత యిబ్బందులు కలుగుతాయో ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. అందువల్ల వారందరు అంతదూరము వెళ్ళటానికి సాధ్యమయ్యేది కాదు. కావున ఆజిల్లాల ప్రజలకు అందుబాటులోవుండే కర్నూలులో గాని, అనంతపురంలోగానివున్న హాస్పిటలును, జనరల్ హాస్పిటల్‌గా చేయాలి. వైద్య సౌకర్యాలు అలా యేర్పాటుచేస్తే, విశాఖపట్టణమునకు పోవలసిన అవసరముండదు. అంతే కాక ప్రతిజిల్లా హెడ్ quarters town లోనూ, తాలూకా హెడ్ quarters town లోనూ హాస్పిటల్ వుండాల్సిన అవసరమున్నది. అదే విధముగా ప్రతి తాలూకా Headquarters hospital కు రెండు, మూడు mobile vans యేర్పాటుచేసి, చుట్టు పట్ల గ్రామాలకు ప్రోగ్రాము ప్రకారము వెళ్ళి ప్రజలకు వైద్యసహాయ్యము చేయాలి. అంటే అన్నీ ఒకేసారి ఏర్పాటుచేయడం సాధ్యంకాకపోవచ్చు. కాని ఒక ప్లాను ప్రకారము రెండు, మూడు సంవత్సరాలలో రాష్ట్రమంతటను ఏర్పాటుచేస్తే, ప్రజలకు సౌకర్యముగా వుంటుంది. ఈ ఏర్పాట్లు రాజకీయాలతో సంబంధం వుండకూడదని నా సలహా.

19th March 1954] [Sri M. Veerabhadram

హాస్పిటల్సు improvements క్రింద ఈసం వత్సరము 11 లక్షల రూపాయలు new ... n.s.. పద్దుక్రింద ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టబోతున్నారు. అది బాగా వుంది. ఎక్కువగా ఖర్చు చేయడమనుంటే నాకు సంతోషమే. అయితే అది ఏరకంగా ఖర్చు పెట్టబడుతుంది అనేదే ప్రశ్న. హాస్పిటల్సులో ప్రధానంగా అక్కడకి వచ్చే patients కు treatment ఏ రకంగా జరుగుతున్నదో చెబుతున్నాను. ఈ రోగులు వచ్చినప్పుడు, ముఖ్యంగా ఈ హాస్పిటల్సులో స్టాఫ్ ఇదివరకు most rotten and corrupt అయిందని చెబుతున్నాను. దీనికి నేను అనేక ఉదాహరణలు చెప్పగలను. హాస్పిటలుకు రోగులు వెళ్ళితే, వారికి యిచ్చే చికిత్స విషయం చెప్పేముందు, మరొక విషయం చెప్పాలను కొంటున్నాను. హాస్పిటల్సులో డాక్టర్లలో clinical professor and non-clinical professors అని ఉంటున్నారు. Non-clinical professors కాలేజీలకు సంబంధించినవారు. Clinical surgeons హాస్పిటలులో డాక్టరు ప్రొఫెషన్ చూస్తూవుంటారు. Non clinical professors కు 600 జీతాలుమీద start చేస్తూవుంటారు. అయితే వీరికి private practice, consulting fees allow చేయకూడదు. Clinical surgeons కు 450 రూపాయలమీద start చేస్తారు. అయితే వీరికి private practice చేయడానికి Govt. allow చేస్తారు. దీన్ని గురించి G. O. వుందట. Clinical side లో ఉన్న డాక్టర్లకు ఎంతజీతము ఇచ్చినా, యింకను వారికి దాహము చాలక, consultation fees అన్ని, ఇంకా patients నుంచి చాటున మాటున తీసుకుంటానేవుంటారు. నిజాయితీగావుండే వారిని వేళ్ళమీద లెఖ్ఖ పెట్టవచ్చు. అట్టి వారికి మనం మెప్పు పురస్కారం చేయాలి. ఈ విధంగా ఈ హాస్పిటల్సులో వున్న మొత్తము డాక్టర్లు అందరుకూడా consultation fees తీసుకోవటం జరుగుచున్నది. ఎవరైన హాస్పిటలులో admission కావాలని వెళ్ళితే, అతను ఆ డాక్టరు యింటికివెళ్ళి, ఏ 20 రూపాయలో యిస్తేగాని మరునాడు అతనికి admission దొరకదు. అతను ఆడబ్బు యివ్వలేనివాడై యివ్వకపోయినప్పుడూ, యివ్వగలిగినవాడై ఇవ్వకపోయి నప్పూ, అతనికి admission దొరకటము దుస్తరము. గట్టిగా అడిగితే **waiting list లో పేరు చేర్చుతాడు. యిక ఆవిధంగా లిస్టులో పేరు**

యెక్కువైతే, యిక అతను బ్రతికివున్నంత కాలము, పేరు అందులోనే వుంటుంది కాని admission మాత్రం దొరకకుండా వుండే పరిస్థితులు ఈ హాస్పిటల్సులో జరుగుతున్నవి. Consulting fees పేరు తో లంచగొండితనము మతిమీరి పోతోంది. కావున consulting practice ను వెంటనే నిషేధించాలి. దానికి బదులుగా హాస్పిటల్ లోనే సాయంత్రం consultation యేర్పాటు చేయాలి. సలహా కావాలని వచ్చినవారికి వారిఆదాయాన్నిబట్టి ఫీజువసూలుచేసి, ఆ ఫీజును surgeon కు assistant surgeon కు నర్సుకు, ఆయాకు, ప్రపోర్షనేటుగా పంచాలి.

కాబట్టి, యీ consulting fees అనే దానిని పూర్తిగా రద్దు చేసి, మద్రాసులో ఒక హాస్పిటల్‌లో అసలు జరిపిన పై విధానాన్ని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ హాస్పిటల్సులో అమలు జరపాలి. అలా చేసిన యెడల, యీ హాస్పిటల్సులో జరిగే అన్యాయాలు చాలామటుకు తగ్గే అవకాశము లుండగలవని నమ్ముతున్నాను.

ఇక యీ Corruption విషయము ఆలోచిస్తే Corruption ఎక్కడచూచినా ప్రబలంగా వుండనేవుంది. మంత్రిగారికి చెబితే, ఏదైనా ఒక కేసు particular గా తెలియజేస్తే నేను action తీసుకుంటాను. generalise చేసి చెబితే యేమిచెయ్యను అని అంటారు. ఒకనాడు హాస్పిటలుకు సరిగా రాత్రి 8 గంటలకు డాక్టరు రావలసివుంటే ఆయన 10 గంటలకువచ్చి రోగులకు నిర్లక్ష్యంచేశాడని నేను మంత్రిగారికి complaint, చేస్తే negligence of duty, క్రింద ఆయనను punish చేయవలసివుంటే, మంత్రిగారు ఆయనను R. M. O. గా ప్రమోటు చేశారు. ఇది నేను స్వయముగా చెప్పినకేసు. ఈ రకంగాచేస్తే ప్రజలకు యీ ప్రభుత్వంమీద విశ్వాసము ఎట్లావుంటుందో ఆలోచించండి.

ఇది విశాఖపట్టణంలోని Mental Hospital Superintendent ను corrption కేసులో red-handed గా పట్టుకొని అప్పగిస్తే, ఆయనమీద యింతవరకు కేసుపెట్టలేదు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— నిన్ననే ఆర్డర్లు పంపాను.

[19th March 1954

* Sri M. VEERABHADRAM.— ఇంత కాలానికైనా సంపూర్ణ సంతోషం. అనంతపురం హాస్పిటల్ డాక్టరును arrest చేశారు, కాని ఆయనను మళ్ళా వుద్యోగములోనికి రానిచ్చారు. ప్రభుత్వం దీని కేమి సమాధానం చెబుతారో?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA: -ఆ డాక్టరును అరెస్టు చేసి, తర్వాత బైలుమీదవిడిచారు. ఆయన కొంతకాలం suspension లో వున్నారు. కాని Departmental enquiry చేయడానికి వీలుగా ఆయనను వుద్యోగంలోనికి తీసుకోవడం జరిగింది. ఆయన మీద చార్జీలు రుజువు అయ్యేవరకు అయనను ఉద్యోగములో వుండడము కేసుకు బలమని ప్రభుత్వం ఉద్దేశించి ఆయనను re-instate చేసి మరొక చోటికి transfer చేశారు.

Sri M. VEERABHADRAM:— Enquiry ఇంకా పూర్తి కాలేదా? ఇంకా ఎంత కాలం జరుగుతుంది?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— గౌరవసభ్యులు యీ కేసు విషయము ఎక్కువగా యిక్కడ మాట్లాడకపోతే న్యాయం జరుగుతుంది. దయచేసి యింక దీని విషయం ప్రస్తావించడం సూచిదిగాదు.

Sri M. VEERABHADRAM:— ఆయనను re-instate చేస్తే న్యాయం జరుగుతుందని, మరల ఉద్యోగము యిచ్చి transfer చేసారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA;ఆయనను ఏచార్జీమీద suspend చేశారో, దానిమీద enquiry జరుగుతున్నది.

Sri. M. VEERABHADRAM:— Medical department లో ఇప్పటికి ఇద్దరిమీద కేసుపెట్టారు. ఇంకా ఎవరు corrupt అనే విషయము వచ్చినప్పుడు ఎక్కడ ప్రారంభించాలో నాకు అర్థంకావడం లేదు. కారణంయేమంటే యీ డిపార్టుమెంటులో నిజాయితీగా వున్నవారు బహుకొద్దిమంది. వారికిమనం నమస్కారం చేయాలి. వారు అందరు డబ్బు తీసుకోనేవారే. ఏ కొద్దిమందిని మినహాయించి

మొత్తంగా మానత్వమే లేదా అనిపిస్తోంది. పైనుంచి క్రిందివరకు corrupt and rotten గా వుంది. అయితే ఒకటి రెండు విషయాలు ప్రధానంగా ప్రజలను పీడిస్తున్నవారి విషయం చెప్తాను. కృష్ణా జిల్లా D. M. O. లంచాలు తీసుకొంటున్నాడని సుమారు 100 మంది సంతకాలుచేసిన పిటిషను మంత్రిగారికి సమర్పిస్తున్నాను.

అనంతపురం హాస్పిటల్ విషయములో డాక్టరుమీద కేసు యేమి జరిగిందో చెప్తాను. కాబట్టి యిటువంటి కేసులు ఎన్ని తెచ్చినప్పటికిని రుజువు కానివ్వకుండా ప్రయత్నిస్తారు, ఈ కేసులు రుజువు చేయాలంటే మన శాసన సభ్యులలో కొంతమందిని ఒక కమిటీగా వేసి, హాస్పిటలులోని corruption ను విచారించాలి. ఒక patient విషయములో నేను Assistant Physician తోటి మాట్లడబోతే, నాకుచెప్పక పోగా నన్ను ఆయన 'Do you know with whom you are talking? You must know that you are talking with a gazetted officerఅని అన్నారు. నేను M. L. A. ను అని ఆయనకు తెలియదు. కాబట్టి ఈవిధంగా ప్రజలను ఈ డాక్టరు నిర్లక్ష్యంగా చూడడము జరుగుతున్నదని మీ కందరకు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ డాక్టర్ల ప్రవర్తన యీ రకంగా వున్నది. హాస్పిటల్ లో ఎటువంటి వాతావరణం వుంటున్నదో గుర్తించాలని చెబుతున్నాను.

విశాఖపట్టణం హాస్పిటల్‌లో నా స్వయంగా తెలిసినకేసు నేను చెబుతున్నాను. ఒక బాలింతరాలు హాస్పిటల్‌వారి నిర్లక్ష్యం (negligence) వల్ల చనిపోయింది. Carminative mixture కి బదులు అక్కడ వున్న నర్సు carbolic lotion తెచ్చిపోసింది. ఆమె వెంటనే చనిపోయింది. ఇంకొక ఆమెకు ప్రమాదం కొంతలో తప్పింది. ఇంకొక ఆడమనిషికి operation చేశారు. ఆమె మంటకు బాధపడలేక డాక్టరుకు చెబితే నైట్రిక్‌ఆసిడ్ తెచ్చి అంగంలో పోసింది. ఈ కేసు నాస్వయంగా నాకు తెలుసు. ఈ patients పేదవాళ్లు కావడము వల్ల డబ్బు యివ్వనందున వీళ్ళను నిర్లక్ష్యంగా చూడడమువల్ల యీ విధంగా చనిపోవడం సంభవించింది. కాబట్టి హాస్పిటల్సులో తురితవ్యం కాని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారు. ఇదంతా criminal negligence క్రిందకు వస్తవి.

ఏలూరు హాస్పిటల్ లో D. M. O. వున్నాడు. ఆయన వచ్చి నప్పటినుంచి కేసులను neglect చేయుటమువల్ల రోజురోజుకు చావులు హాస్పిటల్సులో ఎక్కువ అవుతున్నది. కారణ మేమిటని ఆయనను అడిగితే యీ హాస్పిటలు నరబలి కోరుతున్నది అని సమాధానం మిచ్చాడు. అక్కడకు వచ్చిన కేసులు జాగ్రత్తగా చూడడము ఆయన duty అవునా కాదా? అని అడుగుతున్నాను. ఈ విధంగా కేసులను neglect చేస్తూవుంటే patients చావక ఏమౌతారు? ప్రజలకు యిటువంటి డాక్టరు అంటే విశ్వాసము నమ్మకము ఎట్లా కలుగుతుంది? ఇక అక్కడ హాస్పిటలులో sanitation ఎట్లా వుందంటే Public lavatory కన్న అన్యాయముగా వున్నది. అయితే ఆ హాస్పిటలు కొత్తగా కట్టినదే. Preper supervision లేకుండా ఆ హాస్పిటల్ నడుపబడుచున్నది. ఈ విషయములన్నియు మంత్రిగారి దృష్టికి పెటిషను మూలకంగా యిస్తున్నాను.

ఆయన క్రింది వుద్యోగులను స్త్రీలను సైతం చాల అవమానకరముగాను, అతి నీచంగాను చూస్తున్నాడు. ఆయన బాధపడలేక వారు జీతం నష్టంమీద సెలవుపెట్టి వెళ్ళిపోతున్నారు. ఆయన పై complaints వస్తే వాటిని D. M. S. గారు విచారించారు. కాని complaints ఇచ్చినవారిని విచారించలేదు. దానితో యీ D M. S. వుండగా నన్ను చెయ్యగలిగినవాడు, ఎవడున్నాడని బహిరంగంగానే అంటున్నాడు. ఈ వ్యవహారం చూస్తే ఆంజనేయస్వామిగా కనబడుతున్నాడు. పోతే hospitals లో యీ diet కు సంబంధించిన విషయాలు చూస్తే, అవి యెవ్వరికి తెలియవు. దీనికి ఒక G. O. వుందన్నారు. ఆ G. O. కాపీ యివ్వవలసినదని ఒక సంవత్సరం నుంచి అడుగుతున్నా, ప్రభుత్వం చివరకు యివ్వవీలులేదని చెప్పారు. ఏ ఏ రకములయిన diets యెవరెవరికి యివ్వాలో వాటికి ఎంతెంత charge చేయాలో, యేవిధంగా యివ్వాలో, యీ వివరాలు యెవ్వరికీ తెలియనీయరు. నేనొక వుదహారణ చెపుతున్నాను. నేను హాస్పిటలులో చేరుతాను. నాకు యేమందు యిస్తారో నాకే తెలియదు. తరువాత hospital కు యెంతకట్టాలో నాకే తెలియదు. ఏ diet యిస్తారో తెలియదు. వాటినిగురించి నేను తెలుసుకోకూడదు. రెండు

రకాల diets వుంటాయి. ఒకటి C.M.B. అనిన్నీ, రెండవది C.M.Bt within brackets "(C.M.B.)" అనిన్నీ వుంటాయి. C. అంటే Coffee, M. అంటే Milk, B. అంటే bread అనుకొంటాను ఇంతవరకు దాని అర్థంయేమిటో నాకు తెలియదు. బహుశా, గా. మంత్రిగారికే తెలిసుదనుకుంటాను. ఆ hospitals లోవుండే sisters ను, nurses ను మరియెవ్వరిని అడిగినా చెప్పరు. అదంతా రహస్యం. వారంతా యిటువంటి పద్ధతుల నవలంభిస్తున్నారు.

ఒకసారి, నా స్నేహితునికి టైఫాయిడ్ జ్వరం వచ్చినప్పుడు, ఆయనను హాస్పిటల్‌లో చేర్పించవలసివచ్చింది. ఆ జ్వరానికి క్లోరోమైసిన్ వాడాలి. అది రోగులే కొనుక్కోవాలి. హాస్పిటల్‌లో యివ్వరు. కాని Hospital superintendent discretion మీద సగం ఖరీదుకు హాస్పిటల్ supply చేయవచ్చును. దానికి Superintendent గారు అంగీకరించారు. ఆ సగం ఖరీదు బజారుధర కంటెకూడా యెక్కువగా వున్నది.

ఈవిధంగా గవర్నమెంటు పెట్టిన రూలు ప్రాణాలను కాపాడడానికి బదులు ప్రాణాలను పోగొట్టడానికి వుపయోగపడుతోంది. అందుచేత యీ రూలును పూర్తిగా రద్దుచేసి, తప్పనిసరిగా యీ costly drugs ను రోగులకు వూరికే యివ్వాలని కోరుచున్నాను.

నేను hospitals కు real గా ఆదాయం వచ్చే పద్ధతిని, సూచిస్తాను. యింతవరకు ప్రభుత్వముగాని Department గాని ఒక సక్రమమైన పద్ధతిని అనుసరించటంలేదు. ఇప్పుడు అనుసరించే పద్ధతిలో ఒక leakage వున్నది. ఇప్పుడు ఒక case తీసుకొందాము. నాకు రు. 150/- లు జీతం. కాబట్టి రూల్సు ప్రకారం ప్రభుత్వం రు. 100/- లు దాటీ ఆదాయంవచ్చే ప్రతి ఒక్కరిదగ్గర hospital charges వసూలుచేయాలి అని నిబంధనచేశారు. కాని యిప్పుడు జరుగుతున్నది, నాకు జీతం రు. 150/- లు అని చెప్పానుగదా, యిప్పుడు hospital charges తప్పేటట్లు చేసుకోవాలంటే, ఆ doctor కొంత ముడుపు చెల్లించాలి. ఈ విధంగా డాక్టర్లకు ముడుపులుచెల్లిస్తే, నేను charges లేకుండా treatment పొందుతాను. దీనివల్ల hospitals కు

చేస్తున్నదా? పైగా వారు ప్రొద్దుటనుండి సాయంకాలం వరకు పని చేయాలి అందుచేత, వారికి రు. 20 ల, రు. 25 లతో ప్రారంభించడం వెంటనే సాధ్యం కాకపోతే 1, 2 రూపాయల యెక్కువ యివ్వడం సాధ్యంకాదా అని అడుగుతున్నాను.

ఇక వారి leave విషయంచూస్తే, వారి బంధువులుగాని యెవరు చనిపోయినా సరే వారికి సెలవు యివ్వరు. కొన్ని కొన్ని సంఘటనలకు సంబంధించిన ధృవపత్రాలు మంత్రిగారికి సమర్పిస్తాను. ఒకసారి, విశాఖ పట్నం hospital లో ఒక ward boy భార్యకు జబ్బుచేస్తే, వాడు శెలవుపెట్టాడు. వాడికి శెలవు grant చెయ్యలేదు. వాడు విధిలేక పోతే, వాడిని dismiss చేశారు.

ఇంకొక విషయం ఆ hospitalలో తన నాల్గవ కాన్పు సందర్భములో maternity శెలవుకు ఒక ఆయా దరఖాస్తుపెట్టుకుంటే, పెండ్లి అయినట్లు certificate కావాలన్నారు. అంతకు ముందు మూడు కాన్పులకు శెలవు యిచ్చి, నాలుగో కాన్పుకు పెండ్లి అయినట్లు certificate తీసుకురమ్మనమని అడగడం హాస్యాస్పదం. ఆయనకు నిజముగా స్పృహవుండే అడిగాడో, లేకే అడిగాడో నాకు అర్థము కావటం లేదు.

మరొక విషయం. ఒక ward boy ఒక ఆయాను పెండ్లి చేసుకొన్నాడు. వారిరువురకు ఒక బిడ్డ కల్గింది ఆ బిడ్డ తమదని ఆ యిద్దరు own చేస్తున్నారు. అయినప్పటికి superintendent వారిని పెండ్లి చేసుకొన్నట్లుగా 5 గురు సాక్షులను తెమ్మన్నాడు. దానిపై వారు 5 గురు పెద్దమనుష్యులు యిచ్చిన certificate ను దాఖలు చేశారు. అయినప్పటికీ ఆ పెండ్లి recognised marriage system ప్రకారము కాలేదు కాబట్టి, ఆపెండ్లిని గుర్తించను అని చెప్పి maternity leave యివ్వనన్నారు. అయితే, యిది jungle ప్రభుత్వములో వున్నదా?

తరువాత యింకో విషయం 1952 సెప్టెంబరులో ఒకరిని తోటిగా probation మీద appoint చేశారు. తరువాత కొంతకాలానికి, అంటే, 1953 సంవత్సరంలో మార్చి నెలలో వానికి ఇంకొక order

[19th March 1954 [Sri M. Veerabhadram

ఇచ్చారు. అదేమిటంటే, "The sweeper is appointed on probation with effect from March 1953" అని యిచ్చారు. మొదట probation మీద వాడిని appoint చేస్తూ orders ఇచ్చి 6 నెలలు అయిన తర్వాత, తిరిగి వాడిని ఆరోజు మొదలుకొని probation ప్రారంభిస్తూ appointment orders ఇచ్చారు. వానిపేరు గ. బుస్గ. కాబట్టి యీ రకంగా ఒక్కొక్క medical officer ఒక్కొక్క రాజు లాగా, వీరిపై రాజులకు రాజు అంటే రాజాధిరాజు (రారాజు) Director of Medical Service. ఈ రాజ్యంలో ఒక పద్ధతిలేదు. ఒక విధానంలేదు. అంతా నియంతృత్వము నడుస్తున్నది.

ఈ hospitals సంబంధించిన ఒక G. O. వుంటే, దాని copy యివ్వడానికి వీలులేదని చెప్పింది ఈప్రభుత్వం. అది executive order అని, అది public కు యివ్వడానికి వీలులేదని చెప్పారు. ఈ మెడికల్ డిపార్టుమెంటులోని పరిపాలన చూస్తే jungle law operate అవుతోంది. Hospitals లో పని చేసే వారికి leave యివ్వక పోవడం అట్లావుంచి, యిక పని చేసే వారిని ప్రతి ఆరు నెలల కొకసారి change చేస్తారు. అక్కడపోయిన సామాన్లకు నేరం ఎవరిదో నిర్ణయించకుండానే, ఆ వస్తువు ఖరీదు ఆ పని చేసివారందరి దగ్గరనుండి వసూలుచేయడమేకాక, ఆ వస్తువు ఖరీదుతో నిమిత్తంలేకుండా చేస్తారు. ఖరీదు రు. 1 అయితే, 5 లేక 6 రూపాయలు వసూలుచేసిన సందర్భాలు వున్నాయి, ఈమధ్య జరిగిన సంఘటన చెప్తాను. ఒకసారి ఒకవార్డులో ఒక spoon పోయింది. దాని ఖరీదు 0-5-0 అయితే, వారి ముగ్గురు దగ్గరనుంచి 1 రూ. చొప్పున రు. 3 లు వసూలుచేశారు. దాని ఖరీదు 0-5-0 అయితే, రు. 3 లు వసూలు చేశారేమని అడిగితే, దాని ఖరీదు అంతేనన్నాడు. అంతట ఒకామె అయిదు అణాలుపెట్టి ఒక క్రొత్త spoon కొని తెచ్చి, యిచ్చారు.

ఆ స్పూను ఖరీదు ఐదు అణాలు అయితే 3 రూపాయలు వసూలు చేయడం చాలా అక్రమమైన పద్ధతి. అసలు ఈ recoveries పద్ధతి రద్దు కావాలి? ఆరు నెల్లకు ఒక సారి వార్డులకు వార్డులే మార్పుచేస్తారు. ఈమార్పులు చేసేటప్పుడు కొంతమంధిని అంత్య

తమకు బ్రోకర్లుగా పనిచేసేవారిని మార్చడంలేదు. అందరిని మార్చాలని మా వాదన. దీనిమీద విశాఖపట్టణం డాక్టరుకు నాకు ఒకవాదం వచ్చింది. దాని గురించి అడిగితే నాయిష్టం, నాకు డిస్క్రిషన్ ఇచ్చారన్నాడు. ఈ వేళ అక్కడపనిచేసే వాళ్ళందరూకూడా వాళ్ళయొక్క కష్టసుఖాలు చెప్పుకోడానికి ఒక సంఘం పెట్టుకొన్నారు. అంటే డిపార్ట్‌మెంటుమీద యుద్ధం చేయడంకోసంకాదు. అయినప్పటికి ఈ సంఘం పెట్టుకోవడమే నేరమైపోయింది. ఈ సంఘంలో చేరినవాళ్ళను explanation అడుగుతున్నారు. అసలు యీ సంఘం పెట్టుకోవచ్చుననికూడా ఒక G. O. ఉంది. ఏలూరు D. M. O. గారు ఈ సంఘంలో చేరిన వాండ్లకు explanation అడిగారు. Welcome address to Sri Prakasa అని Governor గారికి welcome address యిచ్చినప్పుడు కాగితం వెనుక వైపున వ్రాయబడింది. అసలు explanation తీసుకోవడమే illegal, కాబట్టి అటువంటి కాగితంపైన అతనినిభయపెట్టడానికే చేశాడు. కావలసివస్తే ఆ కాగితం నాదగ్గరేవుంది చూడండి.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—ఆయన అడిగిన expalanation కాగితం ఆయనదగ్గరే వుండాలికదా మీదగ్గర కేలా వచ్చింది?

Sri M. VEERABHADRAM:— ఎలావచ్చిందో వచ్చింది. మాకువచ్చే మార్గాలు చాలా ఉంటాయి. వస్తాయి కూడా.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— అటువంటి పనులు కూడా మీరు చేస్తున్నారన్నమాట! (నవ్వు)

* Sri M. VEERABHADRAM:— ఆవిషయంలో కాంగ్రెసు వారి దగ్గరనే మేము పాఠాలు నేర్చుకొన్నాం. రాష్ట్రం వేరయిన తరువాత, ఆపని వారిలోకూడ సంఘ చైతన్యం కలిగి మొత్తం రాష్ట్రము మీద ఒక యూనియన్ యేర్పడి పని చేస్తోంది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం గమనించాలి. ఆపనివారి తరఫున వారి రాష్ట్ర సంఘంయిచ్చిన మెమోరాండంలోని అంశాలను అంగీకరించాలి. అంతే కాకుండా ఆ సంఘాలను గుర్తించాలి. నర్సస్‌ను ట్రెయిని

19th March 1954] [Sri M. Veerabhadram

నిండు ఆయుష్షంతా వారికి పని కల్పించకుండా ఇంగ్లండు పోతున్నారని చెప్పుతున్నారు. ఈ విషయములో శ్రీ వటికోట నాగిరెడ్డిగారు ఒక సలహా చెప్పారు. రాష్ట్రమంతటను ఒక్కసారి మనం midwives లాని నాటు మంత్రసానులకు anti septic పద్ధతులు, గర్భస్రావ ఇతర శాస్త్రము సులభమైన శైలిలో చెప్పితే చాల ఉపయోగపడతారని చెప్పారు. అయితే ఆ విధంగా training పొందిన నర్సులను గ్రామాలకి పంపడం హాస్యాస్పదం. కాబట్టి వారికి కొన్ని సౌకర్యాలు యిచ్చి గ్రామాల్లో సౌకర్యాలు చేయాలి. ఇక ప్రభుత్వ హాస్పిటల్సులో పనిచేస్తున్న నర్సుల విషయం చెప్పుతాను. ఈ డిపార్టుమెంటులో ఇప్పుడు 9 (a) (i) రూలు ఒకటి అమలులో వుంది. ఈ రకం ఉద్యోగులు రాష్ట్రంలో ఎంతమంది ఉన్నారో నాకు తెలియదుకాని, ఈ జిల్లా వున్నటువంటి ఆస్పత్రిలో 20 మంది నర్సులు ఉన్నారు. అందులో, ముగ్గురు పెర్మనెంటు ఆరుగురు approved probationers 11 మంది 9 (a) లు ఉన్నారు. ఇదే probationers లో రాష్ట్రమంతటకూడా వున్నారు. ఈ 9 (a) (1) లో ఎవరైనాసరే నోటీసులేకుండా కారణంచెప్పకుండా ఎప్పుడైనా యింటికి పంపించవచ్చు. ఈ 9 (a) (i) కి ఎంతకాలం పనిచేసినా టెంపరరీయే. 7 సంవత్సరాలు చేసినా టెంపరరీయే. 15 సంవత్సరాలు టెంపరరీ యేమిటి? అక్రమంగా వాళ్ళచేత సౌకర్యాలు యివ్వకుండా పని చేయించుకోడానికి పెట్టినరూలిది. యీ అక్రమ రూలును వెంటనే రద్దుచేయాలి. ఈ సంవత్సరంలోకూడా కొంతమందిని తీసివేయడం జరిగింది. అసలు ప్రతి 7గురు రోగులకు ఒకనర్సు ఉండాలనివుంది. ఏ ఆసుపత్రిలోనూకూడా యీ G. O. ను అమలు పర్చడంలేదు. ప్రభుత్వం తాను జారీ చేసిన ఆర్డర్సును, అమలు జరుపకపోతే ఎందుకు ఆ ఆర్డర్సు? ఇకపోతే, Administrative side, Assistant Civil Surgeons ను ప్రమోట్ చేయడంలో అన్యాయంగా అక్రమంగా సీనియర్సును వదిలివేసి జూనియర్సును ప్రమోటు చేస్తున్నారు. అదేమని అడిగితే పోయి మీరు అపీలు చేసుకోండి అంటున్నారు. పోతే వాళ్ళ విషయం మాట్లాడేటప్పటికి ఆర్థిక శాఖామంత్రిగారు అనవసరంగా జోక్యం కలిగించుకొంటున్నారు:

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— మీరు ఏమైనా useful గా మాట్లాడితే నేను చెప్తాను.

Sri M. VEERABHADRAM:— మంత్రిగారు కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు సందర్భంలో మాట్లాడుతున్నప్పుడు ఏదో మాట్లాడుతుంటే గారు లేండి, వరదాచారిగారు వున్నారు. వాళ్ళంతా thick skinned గా వున్నట్లు కనిపిస్తున్నారు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— సీనియర్ ఇన్‌స్పెక్టర్స్ వాళ్ళ మొఖాలు చూస్తేనే తెలుస్తుందండి. వాళ్ళు మనల్ని చూచి అలాగే అనుకుంటారన్నాను.

Sri M. VEERABHADRAM:—జనవరి నెల్లో నాగిరెడ్డిగారు మాట్లాడే సందర్భంలో కొన్ని సీరియస్ సమస్యలను తీసుకొని ప్రభుత్వం ఆలోచించలేదని చెప్పారు. కాబట్టి thick skinned అన్నాం. అంతే కాదు. ఈ మెడికల్ department వ్యవహారం ఎప్పుడు వచ్చినా, ఎందుకోకాని ఆర్థికమంత్రిగారు అనవసరంగా కల్పించుకొంటున్నారు.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— It is more un-true.

Sri M. VEERABHADRAM:— మంత్రిగారికి అంతకోపం ఎందుకో నాకు అర్థంకాదు. ఈ మెడికల్ డిపార్టుమెంటులో promotions విషయం వచ్చేటప్పటికి మొదటివారిని, రెండవవారిని, మూడవ వారిని వదలి 10వ వారిని ఏవిధంగా ప్రమోట్ చేశారని అడిగితే merit ability అంటున్నారు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Selection posts D. M. O. [illegible] లసిన [illegible]

[illegible]

(At this stage Sri G. Nagabhushanam occupied the Chair.)

Sri M. VEERABHADRAM:— Point of order అంటే నేను కూర్చుంటాను. అది కూడా వారు అనటంలేదు. మైక్ మూసుకొని వారు మాట్లాడుతున్నారు. మెరిట్, ఎబిలిటీ అనే పేరుతో ఈరోజున ఏమి జరుగుతోందంటే, తమబంధువులను ఆశ్రితులను, గనుకలంవాళ్ళను కూడా ప్రమోట్ చేస్తున్నారు. దీనికే ఎబిలిటీ అని పేరు పెడుతున్నారు. 1947 నుంచి ఈ రోజువరకు ఈ విధంగా జరుగుతోంది. దీనికి సరైన కారణం ఏమీ కనిపించడంలేదు. ఆ సీనియారిటీ లిస్టులో సెకండ్ వారు పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారి అన్నగారు. ఆయన్ను ఎందుకు ప్రమోట్ చేయలేదు? పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారి అన్నగారనా చేయలేదు? ఈ రకమైన పద్ధతిలో నడుస్తూ తను ఆప్తుల కోసం అవసరమైతే రూల్సు కూడా మార్చిన విషయం నేను ఋజువుచేస్తాను. ఇకపోతే, డైరెక్టర్ ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసెస్‌కు extension యివ్వడం విషయాన్ని గురించి జనవరి 14వ తేదిన ఆయన retire అయినట్లు గెజెట్ పబ్లికేషన్ జరిగింది. యింకొకరు వచ్చేలోపుగా ఆయనే కంటిన్యూ అవుతారని కూడా అదే order లో వుంది. అయినప్పటికి రెండు నెల్లయినా యింతవరకు ఎలాంటి నిర్ణయం కాలేదు. ఈ రెండు నెలల కాలంలో ఏం తెరవెనుక పని జరుగుతోంది? మేడిపండు పైకి బాగానే వుంటుంది లోపల పురుగులు కులకుల లాడుతుంటాయి. ఇది అస్వాయకునివారికి తెలుసు. ఆలాగే యీ రెండు మంత్రులలో మంత్రులు గుద్దులాడుకొని చివరకు I. L. B. నీవు తీసుకో D. M. S. నేను తీసుకుంటాను అని రాజీపడి పంచుకుంటున్నారు.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDY:- మీకు జ్యోతిష్యము కూడా తెలుసే! (నవ్వు)

Sri M. VEERABHADRAM:— అంతేకాదు మాదగ్గర కర్ణ పిశాచికూడా వుంది. ఈ విధంగా అన్యాయంచేస్తే చిట్టచివరికి ఈ పాపం బ్రద్దలై ప్రభుత్వంమీద పడుతుందని చెప్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

19th March 1954]

Sri L. LAKSHMANA DAS.—అధ్యక్షా, ఈనాడు మంత్రి గారు తీసుకవచ్చిన ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ ఒకవిషయం మాత్రం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకరాదలచాను. రాష్ట్రములోవున్న హాస్పిటల్సుకు ఖర్చుపెట్టే ఒక కోటిపై చిలుకు డబ్బులోను గ్రామాలలో ఎంతఖర్చు పెడుతున్నారో ప్రభుత్వం గమనించడంలేదు. పట్టణాలలోనే హాస్పిటల్సు వగైరా సౌకర్యాలన్ని యేర్పాటు చేస్తున్నారుగాని పల్లెలలో ఎన్నిహాస్పిటల్సు వున్నాయి, ఎంతమంది డాక్టర్లు ఉన్నారు అనే విషయాన్ని ప్రభుత్వము గుర్తించలేదేమోనని భయం కలుగుతూంది. దానికి నిదర్శనము మా పాతపట్నం తాలూకాయే. అదృష్టవశాత్తో దురదృష్టవశాత్తో మా పాతపట్నం పట్నం కాలేదు. అక్కడ ఒక్క ఆసుపత్రికూడాలేదు 2 లక్షల జనాభాగల పాతపట్నం తాలూకాలో ఒక్క ఆసుపత్రికూడా లేదు. ప్రజలేవిధంగా బాధపడుతున్నారో ప్రభుత్వం గమనించడంలేదు. పాతపట్నం తాలూకాలో headquarters అయిన పాతపట్నం గ్రామములో ఒక హాస్పిటలు చాలా అవసరం. వంశధారానది పాతపట్నం తాలూకాను 2 భాగములుగా విభజిస్తోంది. అవతలివైపున దొర మండలములో ఒక హాస్పిటలు నియమించడం అవసరం. జిల్లాబోర్డువారు rural dispensaries స్థాపించారు గాని డాక్టర్లు దొరకడంలేదనే సాకుతో అవి సక్రమముగా నడవడములేదు. అధ్యక్షా, డాక్టర్లు లేరంటే కారణం ఏమిటి? మా తాలూకాలో ఒక గ్రామములో ఎటు పోయినా సుమారు 8 మైళ్లలో ఒక్క హాస్పిటలుకూడా లేదు. రోడ్డు సౌకర్యాలుకూడా లేవు. ఎవరికైనా జబ్బువస్తే డాక్టరును పిలిపించాలంటే ఎంత కష్టమో గమనించాలి. ఇదేవిధంగా గ్రామాలలోవుండే ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలు లేక ఎన్నో కష్టాలకు గురౌతున్నారు. ప్యాసయిన డాక్టర్లు గ్రామాలకు రాను అంటున్నారు. ప్రభుత్వం ఎంతోధనం ఖర్చుపెట్టి మెడికల్ కాలేజీలుపెట్టి విద్యార్థులను తయారు చేసింది. వారు పట్నాలకు పోతున్నారు గాని పల్లెలకు రావటములేదు. దానికి ప్రభుత్వం ఒకటి చెయ్యవచ్చు. వారికి డిగ్రీలు యిచ్చేముందు వాళ్లు ప్యాసయిన తరువాత ప్రతి విద్యార్థి రెండు సంవత్సరాలపాటు పల్లెలలో పని చేస్తేగాని డిగ్రీలు యివ్వమనే పద్ధతిపెడితేగాని డాక్టర్లు పల్లెలకు రారు. డాక్టరు పరీక్ష ప్యాసయిన తరువాత ఏ పట్నంలోకూర్చొన్నా కనీసం నెలకు రెండు మూడు వందలు గడించుకోవచ్చు. పల్లెలలో వారికి ఆదా

19th March 1954] [Sri L. Lakshmana Das

యం రాదు. సరికదా తహసీల్దారి సౌకర్యాలు లేవని మంచిభవనాలు దొరకవని, పట్నవాసపు నాగరికత లభ్యంకాదని వారు చూస్తారు. ఈ సంవత్సరం 60 నుంచి తయారౌతున్నారన్నా, వచ్చే సం॥ 100 నుంచి తయారైనా ప్రజలకేమీ లాభంలేదు. వీరంతా ఏనాటైతే గ్రామాలకువచ్చి ప్రజలకు సహాయంచేస్తారో ఆనాడే వారందరూ సంతోషిస్తారు. ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో గుమ్మ, లక్ష్మీపురం, గుసప్పా గ్రామాల్లో యాజ్ అనే జబ్బువుంది. ఆ జబ్బును బాగుచెయ్యడానికూడా చాలా సులువైన మార్గమని కనిపెట్టారు. పెన్సిలిన్ ఇంజక్షన్లు రెండు మూడు యిస్తే ఇది పోతుందట. గా॥ సంజీవరెడ్డిగారు మా ప్రాంతం వచ్చినప్పుడు ఈ జబ్బు తగిలినవాళ్ళను కొంతమందిని చూచారు. ఈ జబ్బు చెవికి తగిలితే చెవి, ముక్కుకు తగిలితే ముక్కు రాలిపోతున్నాయి. అటువంటి రోగులకు వారానికి రెండు మూడు, సార్లు ఇంజక్షన్లిస్తే ఆ జబ్బు నయమౌతుందని చెపుతున్నారు. కాబట్టి అక్కడ వైద్య సౌకర్యాలేర్పరచి ఆ జబ్బును నయం చేయించాలని కోరుతున్నాను.

ఆస్పత్రులలో male nurses ను పెట్టడం పద్ధతి బాగాలేదు. సామాన్యంగా జబ్బుగావున్న వాండ్లకు ఆడవాళ్ళచేత మందులిప్పించడం మంచిది. వాళ్ళు దగ్గరవుండి బాగుచేస్తే జబ్బు త్వరగా నయమవుతుంది. ఏ కారణంచేతనో అప్పటి మద్రాసు ప్రభుత్వంలో రాజాజీగారు కొత్త పద్ధతి అవలంభించి మగ నర్సులను ఏర్పాటుచేశారు. అసలు ఆపద్ధతే బాగాలేదు. మగనర్సుల పద్ధతిని తీసివేసి ఆడవాళ్ళనే నర్సులుగా వుంచేటట్లయితే జబ్బులు త్వరత్వరగా నయం అవుతాయి. మగనర్సులకు ఓర్పు వుండదు. సరికదా ఇటువంటి పనులు చెయ్యడంలో విసుగు వుంటుంది.

గ్రామాల్లో వుండే dispensaries లో M. B. B. S. చదువుకున్న డాక్టర్లు రావడంలేదు. దీనికి ప్రభుత్వం యింకొకపద్ధతి పెట్టవచ్చు. రిటైర్ అయి అనుభవమున్న కాంపౌండర్లనుగాని ఆసుపత్రిలలో బాగా అనుభవమున్న నర్సులకు ప్రోత్సాహమిచ్చి rural dispensaries లో ఉద్యోగాలిచ్చి ప్రజలకు సహాయం చెయ్యాలని కోరుతున్నాను.

[illegible] కొత్త ప్రభుత్వం [illegible] చెప్పిన సూచనలను గమనించి [illegible] వైద్య సౌకర్యాలు కల్పించడానికి [illegible]

అటువంటి ప్రయత్నం చెయ్యకపోతే గ్రామసీమల్లో ప్రజలకష్టాలు వర్ణించ సాధ్యంకాదని, ముఖ్యంగా పాతపట్నం తాలూకా head-quarters లో ఒకటి, హరమండలంలో ఒకటి, వెంటనే రెండు హాస్పిటల్సును స్థాపించాలని కోరుతున్నాను.

Sri K. V. RAMESAM:— అధ్యక్షా! గ్రామాలలో వైద్య సహాయంలేదని వున్నచోట అదిచాలదని అనేకమంది సభ్యులు చెప్పారు. ముఖ్యంగా Rural dispensaries విషయంలో మన మిత్రులు చెప్పిందేమిటంటే M. B. B. S. చదువుకొన్నవాళ్ళను రెండు సంవత్సరాలు, వాళ్ళకు పట్టాయిచ్చేముందు rural dispensaries లో పనిచేయించాలని చెప్పారు. కాని యిది సాధ్యంకానిపని. ఇదివరలో కూడా మన దేశములో యీ సమస్యను గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించడం జరిగింది. L.M.P. courses or some shortened courses ను introduce చేస్తేనేగాని ఈ సమస్య పరిష్కారం కాదని పెద్దలు కొందరు నిర్ణయించారు. రెండు మూడు సంవత్సరాలు shortened courses పెట్టి పనిచేశారు. మనరాష్ట్రంలో కూడా L. M. P. courses పెట్టి Rural dispensaries లో వైద్యులను నియమించిరి. కొంతవరకు యీ dispensaries పనిచేశాయి.

Rural Dispensaries కు కావలసినంత ధనసహాయం, ప్రోత్సాహం లేక పోవటంవల్ల అచ్చట వైద్య సౌకర్యములు ప్రజలకు సరిగా లభించుటలేదు. Rural Dispensaries కు qualified doctors పోవుటలేదు. Rural Dispensaries లో qualified doctors రావాలంటే వారికి తగు వేతనములుయిచ్చి ప్రోత్సహించవలెను. ధన సహాయ్యము, యితర సౌకర్యములు లేనందుననే L. I. M., L. M. P. qualifications గలవారు దొరకుటలేదు. Qualified doctors లేకకాదు. అందుచేత Rural dispensaries కొరకు ప్రత్యేకంగా shortened courses లో Schools పెట్టి, కొద్దిగా శిక్షణయిచ్చే యేర్పాట్లుచేయించాలి. అప్పుడుగాని ఈRural dispensaries కు కావలసిన doctors లభ్యంకారు. యింతేకాక Rural dispensaries లో కావలసిన మందులులేకపోవటం చాలాఇబ్బందికరంగా వున్నది. కేవలం మందులేక

మంచి గాలి వుండాలి. ముఖ్యంగా సామాన్య ప్రజలకు, అనేక పేద ప్రజలకు ఇవి లభించవు. కారణం ఏమంటే వారి పేదరికమే కారణం. కొంతవరకు పేదలకుకూడా కొన్ని రోగములను తగలకుండా, ఆ రోగాన్ని అరికట్టడానికి వీలవుతుందని నేను అనుకొంటున్నాను. ఈ పద్దు గురించి అనేక రూపాయలు కేటాయించారు. ఇది చాలా ప్రధానమైన సమస్య. ప్రజానీకం అంతా రోగాలు లేకుండా ఆరోగ్యంగా ఉండాలి అందుకు ఈ రూపాయలు చాలవు కాబట్టి, చాలా ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేటాయించవలసియున్నది. ముఖ్యంగా గ్రామాలలో వైద్య సౌకర్యాలు చాలా అసంతృప్తికరంగా ఉన్నాయి. ఈ విషయమై చాలా మంది సభ్యులు చాలా సూచనలు చేశారు. ఉదాహరణకు నా నియోజక వర్గంలో, కదిరి తాలూకాలో, సుమారు 2 లక్షల జనాభా వున్నది. కాని అచ్చట తాలూకా Head quarters లో ఒక Hospital న్నా గ్రామాలలో ఎచ్చటనో 4, 5 Rural Dispensaries వున్నాయి. గ్రామాలలో వుండే ప్రజల ఆరోగ్యానికి ఈ Rural Dispensaries ఏమాత్రం తోడ్పడవు. గ్రామాలలోని ప్రజానీకం ఆరోగ్యవంతంగా ఉండాలంటే, వైద్య సౌకర్యాలు కల్గజేయాలి. ఇంకా ఎక్కువగా Rural Dispensaries ను స్థాపించాలి. తాలూకాకు 4, 5 Rural Dispensaries ఉంటే అవి ప్రజలకు ఏమాత్రం చాలవు. ఇంకా ఎక్కువ Rural Dispensaries స్థాపించాలి. ప్రజలు ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చుచేయడం జరుగుతోంది. కాని ప్రజలకు ఆరోగ్యంచేకూరడం లేదు. Rural Dispensaries కు డాక్టర్లు దొరకడం కష్టంగావుంది, అంటున్నారు. L.I.M. L.M.P. Diplomaలు పుచ్చుకొన్నవారు చాల మంది వున్నారు వారికి Rural ప్రాంతాలలో పనిచేయడమంటే ఇష్టమేకాని వారికి జీతములు తక్కువ యిచ్చుటవలన Rural Dispensaries లో పనిచేయడానికి యిష్టపడరు.' Rural Dispensaries లో పనిచేయటానికి Qualified Doctors లేరన్నారు. L. I. M. L. M. P. లు ప్యాసైన qualified doctors ఉన్నారు. Rural Dispensaries లోని doctors కు జీతం తక్కువగా యుండుటవల్ల ఎవరు ఆ ఉద్యోగాలకు రావడంలేదు. వారికి తక్కువజీతం యిచ్చినట్లయితే వారికి చాలా కష్టంగా వుంటుంది. అందువల్ల ఎవరు ఆ ఉద్యోగాలకు రారు. Rural Dispensaries లో 'B' class unqualified Doctors ను వేస్తు

చిని మొత్తంచాలను కనుక వైద్యసౌకర్యాలకు ప్రజారోగ్యానికి ఇంకా ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేటాయించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇంకొక విషయము. దేశములో జనసంఖ్య చాలా హెచ్చుగా పెరిగిపోతోంది. ఇది ప్రభుత్వం అందరూ గుర్తించవలసిన విషయము. ఈ విషయములో కొంతవరకు జనసంఖ్యను అరికట్టేదానికి birth control ప్రవేశపెట్టాలి. దానికి ఒక ప్రత్యేక శాఖను ప్రచారశాఖఅనండి దాన్ని ఒకటి ఏర్పాటుచేసి దాని విషయములో ఎక్కువగా ప్రజలకు ప్రబోధించాలిఅని కోరుతున్నాను. నర్సుల విషయం లక్ష్మణదాసుగారు చెప్పారు. Male nursing orderly system పోవాలి. నర్సులు సాధారణంగా స్త్రీలుగా వుంటే రోగులను చక్కగా పోషించడానికి వీలు వుంటుంది. Male nursing orderliesను రద్దుచేసి నర్సులను ఎక్కువగా నియమిస్తే వారు రోగులను బాగా చూడడానికి వీలుంటుంది. వీరి వేతనాలు చాలాహీనంగా వున్నాయి. కాబట్టి వారిపరిస్థితులను కొంత వరకు చక్కబెట్టితే ఎక్కువ లాభం కలుగగలదు. Male nursing orderlies ను మాత్రం abolish చేయాలి అని కోరుచున్నాను. ఇంకొక విషయం జిల్లా Headquarters ఆసుపత్రులలో అనంతపురం జిల్లా Headquarters, ఆసుపత్రిగురించి చెప్పదలచుకున్నాను. ఇది అన్నిజిల్లాలలో కంటే చాలాహీనంగావున్నది. డాక్టర్లకొరత కాదు. ఆసుపత్రి ఆరోగ్యకరమైన ప్రదేశంలోలేదు. Slums లో వున్నది. ఎన్నిసార్లు గానో విజ్ఞప్తులు చేసాము. ఇంకొక ఆరోగ్యకరమైన ప్రదేశంలోనికి మార్చవలెనని చెప్పాము. దానివల్ల చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. సరియైన చోటవుంటే చాలామందికి చాలా ఉపయోగకరముగా వుండేది. Recruits School లోనికి మార్చవచ్చు. మేము కూడా కొంతవరకు మంత్రిగారికి సూచనలు యిచ్చాము. ఈ బడ్జెటులో ఆ విషయమై ఏలాంటి మొత్తాన్ని కేటాయించలేదు. ముఖ్యంగా మంత్రి గారు ఈ విషయాన్ని ఆలోచించి అనంతపురం Headquarters ఆసుపత్రిని అక్కడనుంచి తరలించి మరొక ఆరోగ్యకరమైన ప్రదేశానికి మార్చాలి అని విజ్ఞప్తి చేస్తూ, ఇంతటితో నేను విరమిస్తున్నాను.

* Sri M. KUNE RAO: —అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా, ఈ వైద్య సహాయం, లక్ష్మణదాసుగారు చెప్పినట్లు గుప్తాను చేసూరత్నంగారు చెప్పినట్లు గ్రామ ప్రాంతాలలో ప్రతి ప్రజాసేవానికి ఏమాత్రం లేకుండా పోతుంది. ఎక్కడో నెల్లూరు, విశాఖపట్టణం మొదలైన పట్టణాలలో లక్షలాది రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి పెద్దపెద్ద ఆసుపత్రులు కడుతున్నారు. గ్రామ ప్రజానీకానికి వైద్య సహాయం జరగడం లేదు. మా నియోజక వర్గం చింతలపూడిలో తాలూకా Headquarters ఆసుపత్రి లేదు. రూరలు ఆసుపత్రి మాత్రం పెట్టారు. ఇవి జిల్లా బోర్డుల యాజమాన్యమున నడుస్తున్నాయి. జిల్లాబోర్డులకు వచ్చిన ఆదాయం సద్వినియోగం చేయక దుర్వినియోగం చేసి, ఈ రోజున డబ్బు లేదని అసలే తమ, వగైరా వైద్యసౌకర్యములు చింతలపూడి తాలూకాలో ఈ rural dispensaries ను close చేయడం జరుగుతోంది. చింతలపూడి తాలూకాలో నరసాపురం గ్రామంలో వున్న సాంగ్రహాయో, రూరలు డిస్పెన్సరీలు ఎత్తివేసే సూచనలు వున్నాయి అని చెప్పారు. బుర్రంపాలెంలో కనీసం ఒక రూరలు డిస్పెన్సరీకూడా లేదు. ఎన్నో కాలం నుంచి కనీసం రూరలు డిస్పెన్సరీ అయినా పెట్టవలసిందిగా ప్రజలు కోరుతున్నారు. ఇంతవరకు ఏమీ లేదు. ఇవి అన్నీ చేయటానికి ప్రభుత్వానికి డబ్బు లేదు అంటున్నారు. ముఖ్యంగా మా కామవరపు గ్రామములో గారపాటి హైమావతమ్మగారు లక్ష రూపాయలు ఖర్చు చేసి బిల్డింగు దానం చేసారు. Compounder, Doctor అందరూ ఉన్నారు మందులు మాత్రం లేవు. ఇదివరకు గ్రామములో ఒకరిద్దరు నాటు వైద్యులు ఉండేవారు. ఈ హాస్పిటలు వచ్చిన తరువాత వారి practice పండి, క్రొత్త Hospital కు వెళ్ళేవారి సంఖ్య 100, 125 వరకు సగటున మొదట్లో వుంటూ వుండేది. కాని [illegible] 25 వరకు వెళ్ళేవారి సంఖ్య తగ్గిపోయింది. ఎందువలన వచ్చేవారి సంఖ్య తగ్గిపోయింది అని అడిగితే, డాక్టరు మందులు లేవు అన్నారు. ఒక స్త్రీని ఒక గేదె పొడిచింది. సల్ఫానిమేటు పౌడరు కావాలి దానికి ఆ powder కూడా లేదు హాస్పిటల్ లో. ఆసుపత్రికి ఎందుకు వెళ్ళటం లేదు అంటే అక్కడ సరిగ్గా చూడడం లేదు అన్నారు. డాక్టరు దగ్గరకు వెడితే Powder లేదు అన్నారు. కాగితం మీద వ్రాసియిస్తే తీసుకువచ్చిన తరువాత

వైద్యం చేయుటం జరిగింది. ఈ విషయాలన్ని మంత్రిగారికి గవర్నమెంటు వారికి తెలియబరిస్తే బాగుంటుందని నన్ను అడిగారు. లక్ష జనాభాగల మా చింతలపూడి తాలూకాకు సరియైన వైద్యసహాయమే లేకపోతోంది. గత సంవత్సరం పిల్లలు పోయారు ఈ సంవత్సరం తొలకరి తరువాత తూటి కూర, గొగ్గిలుకూర, అవి తినడంచేత కలరావస్తే injection ఇవ్వడానికనుకూడా గతిలేకపోయింది. ముఖ్యంగా హరిజనపల్లెలలో మాలమాదిగలు చనిపోవటం జరిగింది. ప్రకాశంవరంలో 30 మంది కలరావల్ల చనిపోయారు. లక్షలాది రూపాయలు బడ్జెటులో పెట్టి ఇవి చేస్తున్నాం, అవి చేస్తున్నాం, అంటే వైద్య సహాయం ఎవ్వరికి అందదు. ముఖ్యంగా పేదలైన వ్యవసాయ కూలీలు కష్టపడుతున్నారు. కాబట్టి వ్యవసాయ కూలీలలో నుంచి వచ్చిన సంజీవయ్యగారు వీటిని తప్పకుండా పరిష్కరిస్తారని, రూరల్ ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా ఆసుపత్రులుస్థాపించి 90% ప్రజానీకానికి వైద్యసహాయం అందుబాటులో వుండేటట్లు చేస్తారని కోరుచున్నాను. మిగతా 10 Headquarters ఆసుపత్రికి వెళ్ళగలుగుతారు. మా చింతలపూడి తాలూకాకు Headquarters ఆసుపత్రి ఏర్పరచి, ప్రతి ఫిర్కా కేంద్రంలోను రూరలు ఆసుపత్రులు స్థాపించి మందులు సక్రమముగా supply చేస్తారని కోరుతూ నేను విరమిస్తున్నాను.

Sri R. B. SUDARSANA VARMA:— అధ్యక్షా! ఈ మెడికల్ డిమాండుమీద కోతతీర్మానాన్ని ప్రతిఘటిస్తూ గవర్నమెంటు వారికి కొన్ని సూచనలు చేయుడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను. నా ప్రధాన సూచన ఏమిటంటే, తాలూకా Head quarters లో ఉండే ప్రతి ఆసుపత్రిని provincialise చేయాలి అని. ఇవి చాలా చోట్ల జిల్లాబోర్డుల స్వాధీనంలో వున్నవి. జిల్లాబోర్డుల పరిస్థితులను గురించి మనం చర్చించుకొనే వున్నాము. ఈ భారాన్ని జిల్లాబోర్డులనుంచి తొలగించడానికి గవర్నమెంటు సక్రమంగా 5 ఏళ్ళలోపుగా ఒక స్కీము తయారుచేసి తాలూకా కేంద్రాల్లో వుండే ఆసుపత్రులను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుంటే మందులు, శస్త్రపరికరాలు అభివృద్ధిపరచి, అవి ఎక్కువ ఉపయోగకరంగా వుండడానికి వీలువుంటుంది. త్వరగా యీ స్కీములు అమలు పరచవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

అనేక గ్రామాలలో వైద్యుల సలహాలేదు. అంతా బస్తీలకే సరి పోతుంది. గ్రామాలలో వైద్యసహాయం లేదని మిత్రులు చెప్పినారు. దానిలో నేను ఏకీభవించుచున్నాను. రూరల్ డిస్పెన్సరీల స్కీము వచ్చిన తరువాత మరి అధ్వాన్నముగావుంది. సరియైన సబ్సిడి ఇవ్వకపోవడంవల్ల డాక్టర్లు రామంటున్నారు. ప్రైవేటు ప్రాక్టీసువల్ల ఎక్కువలాభమని బస్తీలకు పోతున్నారు. గ్రామాలలో వైద్యసహాయము కావాలంటే ముందు డిస్పెన్సరీకి సబ్సిడీలు ఎక్కువచెయ్యవలయును. నా చుట్టు మా గుప్పం బహుదూరములో ఆసుపత్రికి డాక్టరులేకుండా చాలా కాలమునుంచి వుంది. ఎవరువచ్చే అవకాశంలేదు. పది మైళ్ళదూరములోవున్న తిరుపతిలో ప్రాక్టీసుచేస్తే ఎక్కువ ధనము వస్తుంది అందుచేత ఎవరూ రావడంలేదు. ఈస్కీముకు తక్షణమే అమలు జరిపితేనేగాని గ్రామాలకు వైద్య సహాయము అందదని నేను చెబుతున్నాను.

కంపోజిటు రాష్ట్రంలో విలేజి వైద్యాస్ అని ఆరునెలల ట్రైనింగు ఇచ్చేరు. వారు ఎక్కడ వైద్యం ప్రాక్టీసుచేస్తున్నారో తెలియదు. వారికి కూడా సబ్సిడయిచ్చి గ్రామాలలోవుంచితే బాగుంటుంది. ఏదో అలోపతి కాకపోతే హోమియోపతీలోనైనా వైద్యసహాయం చెయ్యడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ Village Vaidyas Training వృధాకాకుండా వారిని ఈ రూరలు డిస్పెన్సరీలలో అపాయింటు చేయవలసినదని నేను కోరుతున్నాను.

ఇక మెడికలు కాలేజి ఆవశ్యకత చాలావున్నది. మద్రాసు రాష్ట్రములో 2, 3 చోట్ల మెడికలు కాలేజీలు వున్నవి. మన రాష్ట్రానికి ఒక్క విశాఖపట్నంలోనేవున్నది. మరొకటివుంటే మంచిది. కాబట్టి మదనపల్లిలో మరొకటి ఏర్పాటుచేస్తే బాగుండును. అక్కడ మంచి శానిటోరియము, హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి ఉన్నవి, కాబట్టి మెడికలు కాలేజ స్థాపనకు ఎక్కువ అవకాశముండుంది. వీటితో స్పెషలైజు చెయ్యవచ్చును,

L. I. M. కోర్సుకుగాను ఒక కాలేజి నిర్మిస్తామని తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు బడ్జటు స్పీచిలో చెప్పేరు, కాని అందుకు ఏమీ మొత్తం కేటాయించినట్లు కనబడలేదు.

19th March 1954]

Sri K. RAMAYYA CHOWDARY:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మన ఎదుటనున్న గ్రాంటులో చర్చనీయాంశము అమిత ముఖ్యమైనది. ఇది ప్రజారోగ్యమునకు సంబంధించిన విషయము. వైద్య సహాయమును గురించి మాట్లాడుచున్నాము. అసలు వైద్యులు వైద్యమును గురించి మాట్లాడేముందు అసలు ఈ జబ్బులు ఎందుకు వస్తున్నవో, కారణములు ఏమిటో ఫండమెంటల్ ప్రిన్సిపల్సు విచారించి వ్యాధి రాకుండా చేయవలెను. వచ్చిన జబ్బు బాగుచెయ్యడానికి డాక్టర్లు లేరు అని కొందరు అంటున్నారు. ఈ వివరములను గురించి మాట్లాడుటకు ప్రతి సభ్యునికి 20 నిమిషములు టైము ఇవ్వవలెను అని కోరుచున్నాను.

ఆస్పత్రులున్నకు సంబంధించినంతవరకు పల్లెటూళ్ళను నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారని అందరు అంగీకరిస్తారు. కేంద్రీకృత పరిపాలన జరుగుతున్నది అని అనకమానక తెలుస్తున్నది. అనేక చోట్ల ధర్మ ఆసుపత్రి అని వ్రాసియున్నది. ఆ బోర్డులలో 'అ' అన్న అక్షరము వ్రాయడం మరచిపోయినారని నాకు అనుమానముగావుంది. ప్రభుత్వంవారు ఇప్పటికైనా ఆ 'అ' అక్షరాన్ని వ్రాయించాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. జిల్లాబోర్డు ఆసుపత్రి డాక్టర్లకు స్వల్పముగా జీతాలు ఇస్తున్నారు. డాక్టర్లు దొరకడం కష్టంగా వుంది. Expert డాక్టర్లు లేరు. ఆసుపత్రిలలో మందులు లేవు. డాక్టర్లు ఉంటే మందులు, మందులు ఉంటే డాక్టర్లు ఉండరు. మందుల సప్లయి నామినేటు చేసిన కంట్రాక్టర్లకు ఇస్తారు. డాక్టర్లు వెళ్ళి 90% మందుకు శాంక్షను చేస్తే 30% మందులు పుచ్చుకొని తక్కినవి క్యాషుగా తీసుకుంటారు.

మా నెల్లూరుజిల్లాలో ఈ మధ్య ఒక సంగతి జరిగింది. ఒకమనిషి పాముకరచి చనిపోయినాడు. పోలీసువారు శవాన్ని పరీక్షకు తీసుకొని వెళ్ళారు. ఆ సంగతి ముందుగానే తెలుసుకుని అక్కడి డాక్టరు అర్ధరాత్రి వేళ శెలవుతీసుకొని వెళ్ళిపోయినాడు. వైరు ఇచ్చేసేడట. యింకొక ఆసుపత్రికి వెళ్ళితే అక్కడ డాక్టరుకూడా ముందుగానే శెలవుపెట్టిపోయినాడన్నారు. మూడవరోజున శవపంచాయతీ జరిగింది. రిటైరు అయ్యే డాక్టర్లను పండు వృద్ధులను జిల్లాబోర్డు ఆసుపత్రిలలో పెడుతున్నారు.

ఇటు మద్రాసు, బెంగుళూరు, హైదరాబాదులకు పోవలసిన అవసరం వస్తున్నది. కాబట్టి సెంట్రల్ స్థలాల్లో, మంచి స్పెషలిస్టులను ఉంచేటట్లుగా ఏర్పాటు చేస్తే, అన్ని ప్రాంతాల అవసరాలు తీర్చడానికి వీలుగా ఉంటుంది. మెడికల్ కాలేజీలు పెట్టడానికి గూడ ఇవి తోడ్పడుతవి. ఆసుపత్రులు అక్కడక్కడ పెట్టుతున్నారు. కాని అక్కడ మందులు బొత్తిగా లేవు. రూరల్ ఆసుపత్రులలోగాని Headquarters ఆసుపత్రులలోగాని, ఎక్కడాగూడ మందులులేవు. తాడిపత్రి Headquarters ఆసుపత్రి తీసుకుందాము. సరైనమంచాలు గాని, మందులుగాని లేవు. మంత్రిగారు అక్కడికి tour వచ్చినప్పుడు ఈ ఆసుపత్రిని చూచి "ఇది ఆసుపత్రా? లేక బైరాగిమఠమా?" అని అన్నారు. దీనికి ఏవిధమైనటువంటి improvement యింతవరకు లేదు. ఆజిల్లాలో అది కేంద్రముగా ఉన్నది కాబట్టి ఆ చుట్టుప్రక్కల గ్రామాల వారు అక్కడికి రావటం, తటస్థిస్తున్నది. Lady Doctor గూడ అక్కడ లేదు. ఆ ఆసుపత్రిలో, మంచినీళ్ళకుగూడ కరువుగా ఉన్నది. అక్కడి రోగులకు మంచినీళ్లుగూడ దొరకటంలేదు. Electricity సదుపాయము గూడలేదు. ఇవన్నీ కల్పించాలని కోరుతున్నాను. మందులు యివ్వటములో చాలా ఆలస్యం జరుగుచున్నది. గంటలకొలది రోగులు అక్కడ వేచి ఉండవలసివస్తున్నది. ఇంకా ఇద్దరు కాంపౌండర్లు (compounders) వేయవలసినదిగా కోరాము. అదిగూడ జరుగలేదు. ఆసుపత్రులను పాడుపెట్టడముకంటే, మందులు వగయిరాలు ఏర్పాటుచెయ్యాలని కోరుతున్నాను. హోమియోపతి వైద్యము చేసేవారున్నారు. బొంబాయి U. P. రాష్ట్రాలలో హోమియోపతి వైద్యము చేసేవారికి, certificates యివ్వటం జరుగుతున్నది. వీరు ఇతర అల్లోపతిక్ వైద్యులవలె ప్రాక్టీసు చేయటానికి వీలులేకుండా ఉన్నది. వీరికిగూడా సర్టిఫికేట్లు యివ్వవలసినదిగా కోరుతున్నాము. ప్రకృతి వైద్యమును గురించి. భీమవరంలో ఒక రాజుగారు ఉన్నారు. వారిని పోలీసులు అటకాయింపు జరిపినట్లు తెలిసినది. ఒక bill ను పెట్టి, రికగ్నైజ్ చేయవలసి ఉన్నది. పరిభుత్వం తక్కువ ఖర్చులతో ఎక్కువమందికి అవకాశం కలిగేలాగున చేయవలసి ఉన్నది. నరాల బలహీనత (beri beri) వ్యాధి ఎక్కువగా ఉన్నది. ఇది ఎక్కువగా మనం తినే బియ్యమునుబట్టి వస్తున్నది. మిల్లు

Sri Challa Subbarayudu] [19th March 1954

బియ్యంవల్ల, ఈ నరాల బలహీనత వస్తున్నది. దీనికన్న దంపుడు బియ్యం ఏర్పాటుచేస్తే ఈ వ్యాధి తగ్గుటమే కాకుండా, నిర్మూలంగా, తొలగించి నట్లుగా కూడా అవుతుంది. అట్లా వీలులేకపోతే, బియ్యమును పూర్తి పాలిష్ చేయకుండా ముడిగా వుండేటట్లయినా చేస్తే ఈ రోగాలనుండి తప్పుకోడానికి వీలుగా వుంటుంది. మా తాలూకాలలో మలేరియా ఎక్కువగా ఉన్నది. చాలా గ్రామాలు సర్వే చేశారు. దాని నివారణకు తగుచర్య తీసుకోవాలి. తాడిపత్రి వగైరా గ్రామాలలో విపరీతముగ బాధపడుతున్నారు. గ్రామాలు వదలిపెట్టి వెళ్ళే దౌర్భాగ్యం వచ్చింది ఈ సంవత్సరం budget లో దానికిగాను, ఏమైనా కేటాయించారో, లేదో, నాకు తెలియటంలేదు. వీటిని గురించి తగుశ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. గినివర్మ్ (నారికురుపు) ఈ ప్రాంతములలో ఎక్కువగా ఉన్నది. దానికి మందులేకుండా ఉన్నది. దీనిని పరిశోధన చేసిన వారు తగిన మందును కనుక్కున్నారో, లేదో, తెలియటంలేదు. డాక్టర్లు తగిన శ్రద్ధతీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. వైద్యంలో మంచి సంస్కరణ ములు చేయాలని కోరుతూ, అధ్యక్షులవారు ఈ అవకాశము ఇచ్చినందులకు వందనములు తెలుపుతూ ముగిస్తున్నాను.

(At this stage Mr. Speaker occupied the Chair.)

Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI:— అధ్యక్షా. ఈ demand చాలా ముఖ్యమైనది. ఈనాడు ప్రభుత్వం చేస్తున్న సహాయం ఎంత వరకు ప్రజలకు అందుతున్నదో విచారించాలి. అనంతపురంలోని ఆసుపత్రి తీసుకుంటే, ఇది సరియైన స్థలములో లేదని, మంచిస్థలములోనికి మార్పు చేయడానికి త్వరగా ఏర్పాటు చేయమని-ప్రజలు చాలా యిబ్బందులు పడుతున్నారని చెప్పాము. పోలీసు ఆసుపత్రి అనంతపురం పట్టణ మధ్యనవున్నది. దానిలో పౌరులకుకూడా వైద్యసహాయము లభించునట్లు చేయించమని ప్రజలకు అందు బాటుగా వుంటుందని మంత్రిగారు అక్కడకు వచ్చినప్పుడు చెప్పాము. ఉత్తరువులుయిస్తామనిచెప్పారు. ఆవిధంగా జరగడానికి ఉత్తరువులు ఇవ్వవలసినదిగా కోరుచున్నాను. ఆసుపత్రులలో లంచగొండితనము ఏవిధంగా సాగుతున్నదో మీకు కూడా తెలుసును అనంతపురము ఆసుపత్రిలో నరశింహులునాయుడుగారు లంచము తీసుకొన్నారు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలుసును. అర్జీలుగూడ విచారించారు.

19th March 1954] [Sri T. Lakshminarayana Reddi

దీనిమీద ప్రభుత్వం ఏమిచర్యతీసుకొన్నదీ తెలియదు. అనంతపురం ప్రజల లో ఇది ఆందోళనగావున్నది. దీనిని కొన్ని పరిస్థితులలో శ్రీ సంజీవయ్య గారు ఏదో విధంగా జరగనియకుండా చేయాలనే దృష్టిలోవున్నట్లుగా తోస్తున్నది. ఆ డాక్టరు మంచివాడని చెప్పేవారు ఎవరైనావుంటేసవాల్ చేస్తున్నాను. జరిగిన వాటిని prove చేస్తాను. కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని యీ విషయంలో ప్రోత్సహించగలరని సలహా యిస్తున్నాను. ఈనాడు తాలూకా ఆసుపత్రులు తీసుకుంటే-పెనుగొండ ఆసుపత్రి-కృష్ణదేవరాయల చెరశాలగా వున్నది. ఒక్క lady-doctor కూడ లేదు. చాలా మంది రోగులు ఆ ఆసుపత్రికి పోతున్నారు అక్కడ ఆసుపత్రిని అభివృద్ధి లోనికి తెచ్చి-అక్కడ ఒక Lady-Doctor'ను వేయమనిచెప్పుతున్నాను ఒక్క పెనుగొండ తాలూకా గాక జిల్లాలోని అన్ని తాలూకా ఆసుపత్రులను అభివృద్ధి చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. ఇతర దేశాలు యీ Health ను గురించి బాగుపడుతున్నాయి కాని మనం ఆవిధంగా అభివృద్ధి చేసుకోలేకపోతున్నాము. బుక్కపట్నం ఆసుపత్రి తీసుకుంటే - అక్కడ ఎంతో ఖర్చు అవుతున్నది. రు. 2000 లు ఖర్చవుతున్నది. అందులో 1400లు వైద్యసహాయానికని మెడికల్ ఖర్చులకు పోతుంది.

ఈ మెడికల్ demand విషయంలో ప్రజలకు ఎంత అందుతున్నది మాకు తెలియకున్నది.

మంత్రిగారి ఉపన్యాసములో వచ్చే సంవత్సరం మనరాష్ట్రములో Mobile hospitals పెట్టుచున్నామని చెప్పారు, ఎక్కువగా ప్రతి జిల్లాలోను కూడ పెట్టగలుగుతున్నారని వాటిద్వారా కొద్దివారైన ప్రజలకు వైద్యసహాయము అందజేస్తారని ఆశిస్తున్నాము. ప్రత్యేకంగా క్షయవ్యాధికి మా జిల్లా కేంద్రములో ఇచ్చేటటువంటి వైద్య సహాయము చాలా తక్కువ. రాయలసీమలో ఒకే ఒకచోట మదనపల్లిలో ఈ Sanitorium ఉన్నది. దానిని Mission వాళ్ళు manage చేస్తున్నారు. మన గవర్నమెంటు దానికి సహాయమును చేస్తున్నది. దాంట్లో seat దొరకాలంటే చాలా కష్టము. పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగస్తులకే ప్రవేశము చాలా కష్టంగా ఉంటుంది ఇక సాధారణ ప్రజల సంగతి చెప్పనవసరంలేదు. కాబట్టిక్షయతో బాధ పడేటట్టువంటివారికి ప్రత్యేకంగా ప్రతిజిల్లా కేంద్రములోను

మదనపల్లిలో ఏయేవంటి సౌకర్యమున్నదో అటువంటి వైద్యసహాయము కలుగజేయవలెనని కోరుచున్నాము. ముఖ్యంగా ఈ కాలములో ప్రజలకు ఆహారలోపంవల్లను ఇతర కారణాలవల్లగూ రోగనిరోధక శక్తి తగ్గిపోతున్నది. యువకులకు కూడ చాలామందికి ఈవ్యాధి వస్తున్నది కనుక దీనిని నివారించడానికి ప్రభుత్వము అన్నివిధాలా తోడ్పడవలసియున్నది.

తరువాత కుష్ఠువ్యాధి గురించి కూడ ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవలసియున్నది. సాధారణంగా ఈకుష్ఠురోగులు ఈవేళ బజార్లలో ఉంటున్నారు. ప్రభుత్వము ఈకుష్ఠురోగులయొక్క లెక్కలు తీసి వెంటనే వీరికి ఒక ప్రత్యేకమైన Hospital ఏర్పాటుచేసి ఈవ్యాధి ఇతరులకు అంటుకోకుండా వీరికి ప్రత్యేకమైనటువంటి ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను నిజముగా ప్రజలకు రోగాలు రాకుండా చేయాలంటే సరియైన ఆహారము అవసరము. ఈనాడు పల్లెటూళ్ళలో కొందరు మిత్రులు చెప్పినట్లుగా తినుటకు తిండికూడ సరిగా లేకుండా బాధపడుతున్నారు. ఆహారానికి ఆరోగ్యమునకు చాలా సంబంధమున్నది కనుక ప్రభుత్వము కేవలము వైద్య సదుపాయాలు కలుగ జేయడమే కాకుండా వారియొక్క జీవనాధారాన్ని జీవితపరిమాణాన్ని హెచ్చించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖ్యంగా మా రాయలసీమ క్షామప్రాంతము ప్రజలకు తినుటకు సరిగా తిండిలేదు. తిండి లేనందువల్లనే అనేక రోగాలకు గురి అవుతున్నారు కనుక వీరికి అన్ని విధాలా ప్రభుత్వము తోడ్పడవలెనని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

Sri KAVALI NARAYANA:—అధ్యక్షా! ఇక్కడ ఉన్నటువంటి సభ్యులందరు ఈ Medical department గురించి, వైద్య ము గురించి చక్కగాచెప్పారు, చాలా సంతోషము. సాధారణంగా మన అనుభవంబట్టిచూస్తే, పెద్దవాళ్ళకు, యిష్టము వచ్చినట్లు తిండి తింటూ సుఖంగా వుండేవాళ్ళకే రోగాలు వస్తున్నాయిగాని, బీదలకు తిండి చాలి చాలక, ఆహారము ఉండినా లేకపోయినాసరే అనేటటువంటివాళ్లకు రోగాలు రావు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వము కలుగజేసిన వైద్యసదుపాయాలు ఈ డాక్టర్లు పెద్దవారికి ధనవంతులకే ఉంటున్నదిగా, బీదవారికి కాదు. ఈ డాక్టర్లు చేసే చికిత్సకూడా ఏమాత్రం తృప్తికరంగా లేదు. చిన్న, పెద్ద, ధనవంతులు, బీదవారు అనే పక్షపాతము చాలా చూపుతారు. పల్లె

టూళ్ళలో నాకు అనుభవమున్నది. మా ప్రాంతములో ఒక కాపురైతు మల్లయ్య అనేఅతను, పాలకొండ తాలూకా, కర్నాయుడుపేట అనే గ్రామంలో పెద్ద పెద్ద వైద్యులు, డాక్టర్లు బాగుచెయ్యలేని స్త్రీలజబ్బులు చిన్న మూలికలతో బాగుచేస్తున్నాడు. పెద్ద ఆసుపత్రులకు పోతే బాగా తుందని అనుకొనేవారు అనుదినంపోయి ఆ పెద్దబిల్డింగులలో చికిత్స తీసుకొంటూ ఇంజెక్షన్లు ఆపరేషన్లు, చేసుకొని డబ్బుఖర్చుచేసుకొని తుదకు ప్రయోజనము లేకుండా వెనుకకురావడం జరుగుతున్నది. కాని రోగులు బాగు కావడంలేదు. అసలు యీ డాక్టర్లకు ప్రజలమీద యేమాత్రం విశ్వాసముండదు. వారికి కావలసిందల్లా డబ్బు. డబ్బున్నంతవరకే చికిత్స జరుగుతుంది. గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి ఆయుర్వేద వైద్యులు చాలా మంది ప్రజలవద్ద డబ్బుపుచ్చుకోకుండా విశ్వాసముతో బాగుచేస్తారు. వైద్యుల అనుభవము, వకీళ్ళ అనుభవము ఒకటే విధంగా ఉంటుంది. పెద్ద పెద్ద కోర్టులలో practice చేస్తున్నటువంటి వకీళ్ళు అబద్ధాలు చెప్పనిదే వాళ్ళకు గిట్టదు. ఈ డాక్టర్లకు డబ్బుతీసుకొని ఇంజెక్షన్ ఇవ్వడం ఆపరేషన్లు చేయడంతప్ప మరేమీ తెలియదు. ఒక Engineering Department లో ఒక Engineer ఈమధ్యన మా గ్రామంలో "పరివృతులు ఏలాఉంటాయి అని" అన్నాడు. ఆవిధంగాఉంటుంది. కనుకనే డాక్టర్లకు అనుభవముండాలి. ఇప్పుడు Hospital లో ఇక్కడ ఉమ్మకూడదు, అక్కడ ఉమ్మవలెను, అని వ్రాసి వుంటుంది. కాని అక్కడనే విశేషముగా ఉమ్మివేస్తారు. బస్సులలో పొగత్రాగకూడదని వ్రాసిఉంటే అక్కడనే బాగుగా అక్కడనే త్రాగుతారు. ఇదే విధంగా సినిమాహాల్సులలోకూడా పొగతాగకూడదని బోర్డులు వేసివుంటారు. కాని అక్కడనే ఎక్కువగా సిగరెట్లు పీలుస్తారు. దీనిబట్టిచూస్తే హృదయ పరివర్తన లేనిదే మనుష్యులు బాగుపడరు. దేశ సౌభాగ్యాన్ని బాగుచేయడానికి కంకణ బద్ధులైన ఈ ప్రభుత్వము సక్రమమైన పద్ధతిలో నడచుకోనప్పుడు ప్రజల యొక్క సహకారం లభించదు. ప్రజలకుకూడా వారివల్ల ఏమి ప్రయోజనముండదు. ప్రజమీద నిజమైన విశ్వాశముకలిగి వారికి వైద్య సౌకర్యము కలుగ చేయవలెనంటే ఆయుర్వేదము చదువు కొన్నటువంటి వైద్యులకు స్వల్ప వేతనాలు ఇచ్చి 30, 40 రూపాయాలు (50 రూపాయల లోపుగా) ఇచ్చి ప్రతి పది గ్రామాలకు ఒక ఆయుర్వేద వైద్యుణ్ణినియమిస్తే బాగుంటుందని ; మనవి చేస్తు

Sri Kavali Narayana] [19th March 1954

న్నాను. ఇప్పుడు ఏదో 150, 200 రూపాయలిచ్చి డాక్టర్లను పెట్టినందువల్ల గ్రామాలలోని ప్రజలకు, బీదవాండ్లకు ఏమి ప్రయోజనం జరగడంలేదు. లక్షలాది ప్రజలు పేదవాళ్ళుంటారు. వీరందరికి ఏలాంటివైద్య సహాయం అందడంలేదు. పల్లెటూళ్ళలో ప్రజలు యేవిధంగా బాధపడుతున్నారో ఈ ఆఫీసర్లకు అర్థంకావడంలేదు. మనం మిక్కడ పంకాలక్రింద కూర్చొని హాయిగావుంటే, గ్రామాలలో ప్రజలు అక్కడ దోమలతో బాధపడుతూ యుంటారు. వారికష్టాలు మనకు తెలియవు.

తరువాత గ్రామాలలో చుట్టుప్రక్కల చిన్న చిన్న గావులలో గోగునార వేయడమువల్ల, ఆ నీరు త్రాగుటచేత, కొన్నికొన్ని రోగాలు వస్తూ ఉంటాయి. ఈ విషయములలో నేను అక్కడ గ్రామమునసబులకు ఈ విధముగా చేయకూడదు, ఇది తప్పు అని ప్రచారముచేశాను. కనుక ప్రజలలో హృదయపరివర్తన కలగనిదే ప్రయోజనముండదు. మొత్తానికి బీదవాళ్ళకు, హరిజనులకు ఏలాటి వైద్య సౌకర్యములేదు. డిస్ట్రిక్టుబోర్డు డిస్పెన్సరీలు వచ్చాయి. కాని ఈ డిస్ట్రిక్టుబోర్డు వ్యవహారాలన్నీ నాకు బాగా తెలుసును. ఈ ప్రెసిడెంట్లు, మెంబర్లు ఎప్పుడూ ఈ టీచర్లను పీడిస్తూయుంటారు, వారి స్వలాభాలే ఎప్పుడు చూచుకొంటూ యుంటారు. వాళ్ళ పిల్లలకు ట్యూషను ఇవ్వకపోయిన, వారి మాట వినకపోయిన వేరేచోట్లకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయడం మొదలగు కష్టాలు పెడుతూయుంటారు. కనుక అటువంటివారి మేనేజ్‌మెంటు క్రింద ఉండే ఈ dispensaries వల్ల కూడా ఏమి ప్రయోజనములేదు. అక్కడ మందులుకూడ సరిగా ఉండవు. కనుక ముఖ్యంగా ఈ ఆఫీసర్లలోగాని, డాక్టర్లలోగాని, ప్రజలలోగాని, అందరిలోను హృదయ పరివర్తన కలగనిదే, పరిస్థితులు బాగపడవు. ప్రజలకు సరిగా వైద్యసహాయం జరగాలంటే ముఖ్యముగ ఈవైద్యులలో హృదయ పరివర్తన ప్రజలపట్ల విశ్వాసము చాలా అవసరము. శ్రీకాకుళంలో ఆయుర్వేదము చక్కగ చదువుకొన్నటువంటి ఈశ్వర సత్యనారాయణ అనే వైద్యులున్నారు. ఆయనకు నేను శిష్యుడుకూడాను.

(Mike disconnected by the Hon. Speaker, as the Hon. Member's time was over.)

పరిస్థితులలో తాత్కాలిక సహాయముకూడా దొరకదు. ఏదైనా వైద్య సహాయము కావలసియుంటే నూరుమైళ్ళ దూరములోవున్న బెజవాడ, నూజివీడు, హాస్పిటళ్ళకు-వెళ్ళవలసి వుంటుంది. భాగ్యవంతులు ఎంత ధనమైనా ఖర్చు పెట్టి దూరమైనా పోగలుగుతారు కాని డబ్బులేనివాళ్ల యొక్క దుస్థితియేమిటో, వీళ్ళకు వైద్యసహాయం ఏవిధంగా లభిస్తుందో ఆలోచించండి. కనుక సామాన్య ప్రజలకు వైద్యసహాయం యేవిధంగాను లేదనే విషయము ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. తిరువూరు హాస్పిటలులో కొత్తగా ఒక మెటర్నిటి వార్డును, ప్రజా సహకారంతో జిల్లా వెల్ ఫేర్ కమిటీ కట్టించింది. ఆ కమిటీకి జిల్లా కలెక్టరు అధ్యక్షులు. మంత్రి పట్టాభిరామారావుగారు ఆ వార్డుకు 1952 లో ప్రారంభోత్సవము జరిపారు. కాని ఆ హాస్పిటలులో లేడి డాక్టరును యింతవరకు వేయలేదు. మందులుగాని, beds గాని యేర్పాట్లు చేయలేదు. ఆఖరుకు ఒక సీనియరు నర్సునుగాని, Head nurse ను గాని వేయలేదు. తాలూకా కేంద్రములోవున్నదని చెప్పబడే హాస్పిటలులో స్త్రీలకు ఎటువంటివైద్యం లేదు. డాక్టరునుకూడా యీ హాస్పిటలులో వేయలేదు. హాస్పిటల్సులో యిటువంటి పరిస్థితులు వుంటున్నవి.

ఇకపోతే Rural Dispensaries విషయం చెప్పనవసరములేదు. గంపలగూడెంలో ఒక రూరల్ డిస్పెన్సరీ పెట్టారు. అక్కడ వుంటున్న డాక్టరుకు క్షయ రోగము రావడమువల్ల 8 నెలలు శెలవులో వెళ్ళాడు. 8 మాసములైనను వేరే డాక్టరును వేయలేదు. డిస్పెన్సరి తెరువకుండా 8 మాసములు మూసివేసి వున్నది. Firka development scheme క్రింద మా తాలూకాలో రెడ్డిగూడెం అనే గ్రామంలో క్రొత్తగా ఒక Dispensary పెట్టారు. డాక్టరుమాత్రం వున్నాడు గాని మందులకు డబ్బు గ్రాంటుకాలేదు. ఇంతవరకు మందులు రాలేదు. మైలవరంలో వున్న L. F. హాస్పిటలు డాక్టరు లేకుండా సంవత్సరకాలం మూసివేయబడినది. ఈ హాస్పిటలు విషయములో వుమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రము వున్నప్పుడు అసెంబ్లీలో నేను ప్రశ్నలువేస్తే, మాకు ఆవిషయము తెలియదు అని అప్పటి మంత్రిగారు సమాధానం యిచ్చారు. కాబట్టి యీ హాస్పిటలు మేనేజిమెంటు, వైద్య సహాయము సక్రమముగా జరగడము

లేదని మంత్రిగారు గుర్తించాలి. జిల్లాబోర్డు ఆధీనంలోని హాస్పిటల్సులో డాక్టర్లకు చాలా తక్కువస్కేల్సు యిస్తారు. అందువల్ల డాక్టర్లు ఎవరు కూడా రావడములేదు. వారికి ప్రభుత్వ స్కేలు ప్రకారం జీతాలు యిచ్చి వారు సక్రమంగా పనిచేసేటట్లు చూడాలి. వారి ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు రద్దుచేయాలి. వాళ్ళకు జీతాలు 50 రూపాయలు, 60 రూపాయల కంటె జిల్లాబోర్డువారు ఎక్కువ యివ్వరు. వీలుఅయితే ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేసుకొనుని అంటారట. అటువంటప్పుడు ఎవరైనా రోగి హాస్పిటలు వద్దకు వెళ్ళితే ఆ డాక్టరు అక్కడ వుండరు. ఎంతసేపు కూర్చున్నప్పటికినీ డాక్టరు కనబడడు. ఎక్కడికి వెళ్ళాడు అని అడిగితే, ఆయన ఎక్కడికో రోగినిచూడటానికి వెళ్ళాడు, ఎప్పుడువస్తాడో తెలియదని సమాధానం వస్తుంది. నిజంగా రోగికొరకు వెళ్లాడో, యింట్లోనే వున్నాడో, వేరే స్వంతపనిమీద వెళ్ళాడో ఎవరికెరుక! గనుక వీరు హాస్పిటలుకు కూడా రాని పరిస్థితులు కూడా వుంటున్నవి. కాబట్టి ఈ పరిస్థితులన్ని ప్రభుత్వంవారు దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రతి తాలూకా కేంద్రాలలో వున్న హాస్పిటలును ప్రభుత్వం వెంటనే స్వాధీనపర్చుకొని సక్రమంగా నడపవలెను. రెండు, మూడు, మొబైలు వానులు సప్లయిచేసి గ్రామాలకు కూడావెళ్లి వైద్య సహాయం అందేటట్లుగాచేస్తే ప్రజలకు సౌకర్యముగా వుంటుంది గనుక ప్రభుత్వము యీవిషయములో తగుశ్రద్ధ వహించి చర్య తీసుకొంటారని ఆశిస్తూ విరమిస్తున్నాను. ప్రతిజిల్లాకు అంబులెన్సుకారును యేర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

Sri K. VEERANNA PADAL:—అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో వైద్యసహాయమునుగురించి ప్రభుత్వంవారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్నిసూచనలు చేయదలచుకున్నాను. ప్రభుత్వమువారు ఏర్పరచిన హాస్పిటల్సుగాని, డిస్పెన్సరీలుగాని మొబైల్ వానులుగాని యేర్పాటుచేయించి మా ఏజన్సీ ప్రాంతములో వైద్యసహాయము చేయించవలెను. మాఏజన్సీ ప్రాంతము 1800 మైళ్ళ విస్తీర్ణముగలది. సముద్రమట్టమునకు మూడువేలఅడుగుల ఎత్తునవున్నది. అక్కడ అంతయు కొండలు, అడవులువున్నవి. అక్కడవుండేది కొండజాతివారు. ఏ విధమైన వైద్య సహాయము లేక ఆప్రాంతపు ప్రజలకందరికి-రోగములు వచ్చుచున్నవి. వైద్యసహాయం కావలసివుంటే ఎన్నోమైళ్ళు నడచిరావాలి. పైగా

Sri Veeranna Padal] [19th March 1954

రోడ్లుగూడా అంతంత మాత్రమే. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో కొద్దిరోడ్లు వేసినారు. మా ప్రభుత్వం వచ్చినతరువాత ఒక రోడ్డుగూడా వేయించలేదు. వైద్యసహాయం ఏజన్సీ ప్రాంతాలకు అందుబాటులోలేదు. గూడెంతాలూకాలో మాత్రం ఒక హాస్పిటలు ఏర్పాటుచేశారు. మా ప్రాంతాలలో మలేరియా న్యూమోనియా మొదలైన జ్వరములతో ఆ ప్రాంతపు ప్రజలు ఎక్కువగా బాధపడుతూ వుంటారు. నేను ఎప్పుడు మాట్లాడినా మా ప్రాంతపు ప్రజలకు వైద్యసహాయము విషయము మాట్లాడుతూనే వుంటున్నాను. ప్రభుత్వం ఏవిధమైన శ్రద్ధవహించుచున్నట్లులేదు. మా ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో నిమోనియా మొదలైన జ్వరాలు కాకుండా, యూస్ అనే జబ్బు ప్రబలంగావుంటున్నది. ప్రభుత్వమువారు ఈజబ్బుకు మందులు కనిపెట్టి సప్లయిచేయించాలి. ప్రజలు చాలా బాధపడి చనిపోతూవుంటున్నారు. ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహించి మా ఏజన్సీప్రాంతాలకు వైద్యసహాయం త్వరలో అన్ని చోట్లకు అందేటట్లు ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను.

ఈమధ్య మా కొండజాతిప్రజలు వారి కష్టములన్ని విశదపరచుకుంటూ తీర్మానాలుగూడా చేసి మంత్రిగారికి పంపుకున్నారు. ఏజన్సీ ప్రాంతముఅంతయు అందుబాటుగా వైద్యసహాయము అందేటట్లుగా అక్కడక్కడ సెంటర్లు ఏర్పరచి, కొండజాతివారికి సులభంగా వైద్యసహాయము అందేటట్లు వ్యానులద్వారానో లేక జీపులద్వారానో తగు ఏర్పాట్లు చేయించవలసిన అవసరమువున్నది. ఏజన్సీప్రాంతాలలోవున్న కొండజాతి వారికిగూడా యీ medical offices లో గాని, హాస్పిటల్సులోగాని, dispensaries లోగాని, పనులు యిప్పించవలెననిన్ని, వైద్యముచదువుకోటానికి preference యివ్వాలని కోరుతున్నాను. తక్కిన ప్రజలతో పాటు కాకుండా, వీలయినంతమందిని మా కొండజాతివారికి యీ హాస్పిటల్సులో ఉద్యోగాలుకూడా యిప్పించాలని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం శ్రద్ధవహించి చర్యతీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

పెదవలస గ్రామమునకు చుట్టూ 30 గ్రామాదులు యున్నవి. అందుకుగాను పెదవలస గ్రామములో ఒక dispensary యేర్పాటు చేయించి చుట్టుగ్రామాదుల ప్రజలకు వైద్యసహాయము చేయించగలందులకు ప్రభుత్వమును కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

19th March 1954]

Sri M. R. APPA RAO :— అధ్యక్షా, యీ demand ను బలపరుస్తున్నాను. గౌ॥ మంత్రిగారి ఉపన్యాసములో గుంటూరు కళాశాలలో (Guntur Medical College) లో 3-వ తరగతి క్లాసు పెట్టారని చెప్పారు. దానికి నేను చాలా సంతోషిస్తున్నాను. మెడికల్ కాలేజి విద్యార్థులను తీసుకోవటంలో merit ను పట్టి select చేస్తున్నారు. కొంతమంది బీదవిద్యార్థులు చదువుకొనుటకు చాల బాధపడుతున్నారు. పెండ్లిచేసుకుంటామని -వాగ్దానంచేసి కట్నండబ్బుతో విద్య నేర్చుకోవలసివస్తోంది. అందుచేతబీదవిద్యార్థులకు scholarships ఎక్కువగా యిచ్చేటట్లుగాచూచి, యిటువంటి విపరీత పరిస్థితినుంచి తప్పిస్తే చాలామంచిది.

ఇక Radiology విషయంచూస్తే, Madras లో Bernard Institute of Radiology వున్నది. కాని మనకు విశాఖపట్నం హాస్పిటలులో Radiology లేదు. ఇదిలేకపోవడంవల్ల cancer జబ్బువల్ల బాధపడేవారికి సహాయం జరగడంలేదు. డాక్టరు diagnose చేస్తేనే తప్ప రోగికి ప్రాణాపాయముకూడా కలుగుతోంది. అందుచేత ముఖ్యంగా King George Hospital లో cancer treatmentకు Radiology department పెట్టాలి. ఈమధ్య 10 రోజులక్రితం నేను విశాఖపట్నం హాస్పిటల్ చూచాను. అక్కడ T. B. రోగులు చాలామంది స్థలంచాలక బాధపడుతున్నారు, నేనొక patientను పంపస్తే, ఆయనను ఖాళీలేదని పంపివేశారు. అందువల్ల అక్కడ T. B. కి separate గా ఒక building ను with more number of beds తో యేర్పాటు చేయడం మంచిది. రెండవది యిప్పుడు యీ T. B. ward upstairs లో వుంది. T. B. patients యెక్కలేని పరిస్థితులలో వుంటే, వారు ఆలాగునేబాధ పడుతూ యెక్కిరావలసివస్తోంది. అందుచేత వారికి down stairs లో వేరే ward యేర్పాటుచేస్తే మంచిది.

ప్రతి తాలూకా Headquarters hospital లోను lady Doctors లేకపోవడంవల్ల స్త్రీల ప్రసూతి వైద్యం విషయంలో ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు. అసలు యీ lady doctors కు వారికి యెక్కువ జీతాలు యిస్తేనేకాని రామంటున్నారని యిదివరకు compo-

Sri M. R. Appa Rao] [19th March 1954

site State లో వృద్ధివస్తుందని నేను అడిగి వున్నాను మంత్రిగారు చెప్పారు. Advertise చేసినా రావటంలేదన్నారని మంత్రిగారు చెప్పారు. అందు చేత వారికి యెక్కువ జీతాలు యిచ్చి encourage చేయటం మంచిది.

Mobile units start చేశామంటున్నారు. మా నూజివీడు తాలూకా అంతా వెనుకబడ్డ ప్రదేశము. రోడ్లు రవాణా సరిగా లేవు. ఆచుట్టు ప్రక్కలలోని ప్రజలు నూజివీడు రావటం అంటే చాలా కష్టం. అక్కడ ఒక mobile unit పెట్టి ఆగ్రామాలకు వైద్యసహాయం చేస్తే చాలా మంచిది.

మా తాలూకాలో రమణక్కపేట పెద్దగ్రామం. అధిక జనాభా కలగ్రామం. అక్కడ ఒక rural dispensary పెట్టి అక్కడ ప్రత్యేకంగా ఒక doctor ను పెట్టడం చాలామంచిది. బందరు District Headquarters Hospital కూడా అభివృద్ధిపరచాలని శ్రీ ఆంజనేయులు గారు చెప్పారు బందరులోకూడా చాలారోగులకు యిబ్బంది కలుగు చున్నది. ఇంతేగాక, అక్కడ ఒక Family planning section పెట్టడం మంచిది. ఎందుకంటే, Malthusian Theory ప్రకారం ప్రజలు ఎక్కువ అభివృద్ధి (సంఖ్యలో) చెందేస్థితిని అనుపులో పుంచడానికి ఒక family planning section పెట్టడం చాలా అవసరం.

ఇక క్షయరోగం విషయంలో ముందుగా, preliminary stage లోనే, జాగ్రత్తపడితే శ్రేయస్కరం, తొందరగా తగ్గిపోవడానికి అవకాశం వుంటుంది. B. C. G. vaccination దీనికి చాలావరకు తోడ్పడుతుంది. ఈ B. C. G. vaccination injections మద్రాసు లో ప్రజలకు పూరికే యిస్తున్నారు. దానివల్ల క్షయ initial stage లోనే రాకుండా నివారించబడుచున్నది. అటువంటిది యిక్కడకూడా పెట్టాలి. శ్రీ మూర్తిరాజుగారు యివ్వాళ రాలేదనుకొంటాను. వారు చెప్పారు, భీమవరంలో ప్రకృతి వైద్యశాలవున్నది. అక్కడచాలా వ్యాధులను (ప్రకృతి వైద్యులు) కుదర్చారని, వైద్యవిషయంలో చాలా నిపుణులని చెప్పారు. వారికి ప్రభుత్వము తగు సహాయముచేసి, వారిని ప్రోత్స

హించాలని, యెంతవరకు వీలుంటే అంతవరకు వారికి సహాయము చేయాలని కోరుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri D. RAMABRAHMAM.—అధ్యక్షా, ప్రస్తుతము వైద్య శాఖామంత్రిగారు మనముందుపెట్టిన ఈవైద్య Demand ను support చేస్తూ, ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలను మాత్రమే చేయదల్చాను.

ఇప్పుడు మన వైద్యంలో యింగ్లీషు వైద్యమేగాక, నేచరోపతి వైద్యమునుగూడా ప్రోత్సహించి, అభివృద్ధిపర్చాలని కొందరు మిత్రులు సూచించారు. నేచరోపతి వైద్యము చాలా అధికమైన ఖర్చుతోకూడు కొన్న వైద్యము. అది సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో వుండటము కష్టం. అందుచేత యిక్కడ మన హిందూదేశములో యెప్పటినుంచో అంటే ప్రాచీనకాలంనుంచీ (పూర్వకాలంనుంచీ) కూడా యీఆయుర్వేద వైద్యముఅన్నది సామాన్యప్రజలకు అందుబాటులోవున్నది. మనప్రక్క మైసూర్ స్టేట్‌లోకూడా ఈవైద్యాభివృద్ధిపరచుటకు, వారు అక్కడక్కడ కొన్ని కేంద్రములను rural parts లో పెట్టి వాటిని ప్రభుత్వప్రోత్సాహముతో ప్రారంభించి, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలను చేకూరుస్తున్నారు. ఆరోగ్యభాగ్యం మొట్టమొదటిది గావున, అటువంటివైద్యము మనఆంధ్ర రాష్ట్రములోకూడా అభివృద్ధిపర్చాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇక్కడ మన ఆంధ్రదేశంలో కీ. శే. డాక్టరు కేసరిగారు, కీ. శే. డాక్టరు పండిత గోపాలాచార్యులుగారు మొదలైనవారు ఆరోగ్యవిధానమును వారు మన ఆంధ్రరాష్ట్రంలో యెంతో ముందుకు తీసుకువచ్చారు. అటువంటివైద్యమును మన రాష్ట్రవ్యాప్తంగాపెట్టి, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలు చేకూర్చమని నేను కోరుతున్నాను.

పోతే, ప్రతితాలూకా కేంద్రంలోను జిల్లాబోర్డు dispensaries వున్నవి. జిల్లాబోర్డులు యింతవరకు చాలాచిక్కులతోకూడుకొని, ఆర్థికస్తోమతలేక నడపలేకపోతున్నవి. నా నియోజకవర్గమైన కుప్పం పెద్ద centre అయినా అక్కడ జిల్లాబోర్డు dispensary మాత్రమే వున్నది. ఆ dispensary లో మందులు కొనడానికని జిల్లాబోర్డు ప్రతి సంవత్సరం 6 వం ద ల రూపాయిలు grant యిస్తున్నారు. ఆ dispensary

establishment క్రింద రు. 3,000 లు ఖర్చు అవుతున్నది. వారికిచ్చే వేతనమంతకూడ మందులఖర్చు సరిపోకపోతే, ప్రజలకు ఎలాంటి వైద్య సౌకర్యాలు కలుగుతాయో ఆలోచించండి. ప్రక్కప్రక్క గ్రామాలు 300 వున్నవి. అక్కడ జనాభా ఒక లక్షకుపైగా వున్నది. అక్కడవున్న Rural dispensary కి రు. 600 లు వైద్యానికి కావలసిన మందులకుగాను grant ఇస్తే, మొనగాడ్డైనా, ఎంత efficient man అయినా, అక్కడ ఎటువంటి వారిని నియమించినా, వచ్చే ప్రయోజనం వుండదు.

ప్రతితాలూకా కేంద్రంలోనుకూడా, ఒక గవర్నమెంటు హాస్పిటలుపెట్టి, అక్కడినుంచి ఆ ప్రక్కప్రక్కల rural parts కు mobile van ఒకటిపెట్టి, ప్రతిఒక్క తాలూకాలోవుండే, మారుమూలలవున్న గ్రామాలకు వైద్య సహాయం అందుబాటు చెయ్యాలి. రెండవది అక్కడపల్లెటూళ్ళలోవుండే రోడ్లు సరిగాలేవు. అటువంటి ప్రదేశాలలో mobile units ఎందుకు పెట్టరాదు? ఇప్పుడు అన్ని చోట్లకూడా గ్రామ స్వరాజ్యం తెస్తున్నారే మన ప్రభుత్వం! మన పంచాయితీ బోర్డులు అన్నిటికీకూడా వారికి కొంత విరాళాలుయిచ్చి అక్కడవున్న రోడ్లు రహదార్లను బాగు చేయాలని అంటున్నాను. అవి బాగుచేయబడుటకు నూతనంగా వచ్చే యువకులు, పంచాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంట్లు చాలా చురుకుగా పనిచేస్తారు. అందుచేత యీ mobile units పెట్టే లోపల వారు రోడ్లు తయారుచేస్తారు. అందుకు వెంటనే mobile vans పెట్టటకు గాను ప్రతి ఒక్క తాలూకాలోనూ యేర్పాట్లుచేయాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా తాలూకా కేంద్రాలలో lady doctors లేక ప్రజలు చాలా దురవస్థల పాలవుతున్నారు. ప్రత్యేకంగా, స్త్రీలు ప్రసూతి కాలంలో, వారికి ఒక పెద్దకష్టం గడిచినట్లు అవుతోంది. అటువంటి సందర్భాలలో యీ Lady doctors లేక పోవటంవల్ల, male doctors treat చేయలేక పోవటంవల్ల సుఖప్రసవం కాకపోవటంవల్ల, అక్కడ చాలా అననుకూల పరిస్థితులు యేర్పడుతున్నాయి. అందుచేత, ప్రత్యేకంగా తాలూకా కేంద్రం లో ఒక lady doctor ను యేర్పాటు చేయాలి. పైగా, వారికి male doctor కు యిచ్చే జీతాలకన్న 20% అదనంగా యిచ్చినట్లయితే, medical department కు కూడా

19th March 1954] [Sri D. Ramabrahmam

స్త్రీలు రావడానికి వీలవుతుంది. ఇప్పుడు వారు medical department కు రాకుండా, clerical appointments కు పోతున్నారు. ప్రతి ఒక్క స్త్రీ అట్లా పోవటంవల్ల, యిక్కడ medical department లో పనులు స్థంభించి పోతున్నాయనే విషయం నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇక మీదటనైనా, medical colleges లో స్త్రీలకు ప్రత్యేక అవకాశాలు కలుగజేసి, వారికి clerical appointments లో అంత scope యివ్వకూడదని, ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తూ, యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

* Sri S. NARAYANAPPA:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు తెచ్చిన యీ Demand ను బలపరుస్తూ ప్రతిపక్షం వారు తెచ్చిన cut motion ను నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

అయితే నేను కొన్ని సూచనలను ప్రభుత్వానికి ఇవ్వదలచినాను. ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి ముఖ్యంగా పల్లెటూళ్ళలోవుండే రైతాంగానికి, కూలిప్రజానీకానికి వైద్యసహాయం చేకూర్చడానికి వెన్వెంటనే అందుకు ఒక విధానమును అమలుపరచి, ప్రజలుఆశించినట్లుగా వారికి వుపయోగ పడుస్తారని నేను ఆశించుచున్నాను. ఈ విషయంలో నేనుకొన్ని సూచనలు చెప్పి విరమిస్తున్నాను.

ప్రజలు సుఖముగ వుండుటకు సంబంధించి ఇది రెండుభాగాలుగా వున్నది. మొదటిది Medical Department, రెండవది రోగం రాకుండా, నివారించే పద్ధతి పబ్లిక్ హెల్తు డిపార్టుమెంటు. ఆరోగ్యశాఖకు సంబంధించినంతవరకు Health Officers, Health Inspectors, Sanitary Inspectors, Vaccinators అని వున్నారు. Health Department మెడికల్ డిపార్టుమెంటుకంటే ముఖ్యమైనది, ఇది ప్రివెంట్యూ (Preventive side) పనిచేయు డిపార్టుమెంటు. ఈ డిపార్టుమెంటుకు పల్లెలలోని ప్రజలకు ఎక్కువసంబంధించి వుంటుంది. ఈనాడు పల్లెలలో drinking water supply లేక ఎన్నియో రోగములు ప్రబలుచున్నవి. వాటిని అరికట్టడానికి తగిన సౌకర్యాలు యీ rural water supply scheme క్రింద చేయాలి. ఇది Public Health Department క్రిందికి వస్తుంది. Public Health Minister గారు

Sri S. Narayanappa [19th March 1954

త్రాగుడునీటి సౌకర్యము ప్రతి పల్లెలోను యేర్పాటుచేసే విధానం, యేర్పాటు చేయవలయును. మా గుత్తి తాలూకాలోని గ్రామాలలో రేగడి పల్లెలు యెక్కువ. ఆ రేగడిపల్లె ప్రాంతాలలో నీటి సౌకర్యాలు మిక్కిలి తక్కువ.

ఈ రేగడిపల్లె ప్రాంతంలో అక్కడక్కడ గుంటలను ఏర్పాటుచేసి వర్షాకాలమున వచ్చి ఆ గుంటలలో నిలచిన నీటిని త్రాగుతారు. ప్రజలు ఈ విధంగా త్రాగే నీటివల్ల చాలారోగములు కలిగి ముఖ్యముగా నారికురుపులవల్ల బాధ పడుతున్నారు. ప్రజలయొక్క కష్టాలను, ఈ రోగాలను పోగొట్టవలయునంటే ప్రభుత్వం యీ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఇదిగాక ప్రతి సంవత్సరం మసూచికం అనేరోగంవల్ల చాలా మంది మృత్యువాత బడుతున్నారు. ఒకవేళ బ్రతికినను వారు కురూపులగుచున్నారు. పిల్లలకు ఎక్కువగావచ్చును. ఇదిచాలాప్రమాదకరమైనరోగం. ఇది వయస్సుకలవాండ్లకు కూడా వస్తుంది. ఈ వ్యాధివల్ల చాలామంది గ్రామాల్లో చనిపోతున్నారు. దీన్ని పోగొట్టడానికి మార్గాలేమిటో ఇంతవరకు కనిపెట్టలేదు. కొంతవరకు జరుగుచున్న విధానము పెద్ద ఎత్తున జరిపించి సహాయం చేయాలి.

కుష్టు రోగులసంఖ్య ఇప్పుడు పెరుగుచున్నది. దీనికి ఏ విధమైన రోగ నివారణకు చర్య తీసుకోవడములేదు. ఇది అంటువ్యాధి. దీనివల్ల భావి సంతతులవారికి అన్యాయం చేసినట్లు అవుతుంది. అందుచేత రాష్ట్రం మొత్తంమీద కొన్ని కేంద్రములు యేర్పాటుచేసి యీ కుష్టు రోగులందరికి, వైద్య సౌకర్యాలు కలుగజేసి, వారిని ఆరోగ్య వంతులుగా చేయవలసి యున్నది. ఉరవకొండ L. F. ఆస్పత్రిని గవర్నమెంటువారు స్వాధీనం చేసుకొని నిర్వహిస్తే బాగుంటుందని కోరినాము. విజ్ఞప్తులు కూడా పంపించాము. ఇంతలో జిల్లాబోర్డుకు స్పెషలు ఆఫీసరు రాగానే ఈ Dispensary లో వున్నటువంటి M. B. B. S. డాక్టరును తీసివేసి, L. M. P. డాక్టరును నియమించుటకు ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవనివిన్నాము. ఇప్పుడు M. B. B. S. డాక్టరుపోతే ప్రజలు చాలాకష్టాలకు లోనౌతారు. అందుచేత ప్రభుత్వంవారు ఈ యిబ్బందిని గుర్తించి ఆ స్పెషల్ ఆఫీసరుకు

ఉత్తర్వులుపంపించి ఆ డాక్టరును నిలబెడతారని ఆసిస్తున్నాను. అనంతపురం జిల్లా అంతటికి అనంతపురంలో ఒక పెద్దఆస్పత్రివుంది. అది చెరువు గట్టుక్రిందఉంది. అది ఆరోగ్యకరమైన ప్రాంతముకాదు. అందుచేత మరొక అనుకూలమైన ప్రదేశానికిమార్చమని కోరుతున్నాం. ఈ కోరిక చాలాసంవత్సరాలనుండిఉంది. డిప్యూటీ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారికికూడా ఈసంగతి తెలుసు. గా॥ శ్రీ సంజీవయ్యగారికికూడా విజ్ఞప్తులు చేశాం. వారు మీరు అగనేల, అక్కడకువచ్చిన గా॥ మంత్రులందరకూ కూడా విజ్ఞప్తులు చేస్తున్నాం. వెంటనే జిల్లా కేంద్రములోయున్న ఈ ఆస్పత్రిని ఆరోగ్యకరమైన ప్రజలకు అందుబాటులో నున్న మరొక మైన చోటకు మార్పించవలయును. ఇది చాలా ఉపయోగమైన కార్యం జిల్లా ప్రజలకు మేలుచేసిన వారవుతారు. ప్రభుత్వం పెడచెవిన పెట్టక యీ పని నేరవేర్చుదురని ఆశించుచున్నాను.

ఈ Health Department లో Health Inspectors ఉన్నారు. వీరికి ప్రమోషన్సు ఏమీలేవు. ఇతర డిపార్టుమెంట్లలో అయితే అనగా ఒక పోలీసు డిపార్టుమెంటు తీసుకోండి. ఉదాహరణకు అతను రైటరుఅయి, హెడ్ కానిస్టేబుల్ అయి, తరువాత Sub-Inspector అయి, అక్కడనుండి సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరయి, Dy. S. P. వరకుకూడా ప్రమోషన్ వచ్చు అవకాశంకూడాఉంది. కాని ఈ డిపార్టుమెంటులో వ్యాక్సినేటర్సు, వ్యాక్సినేటర్సుగా ఉండవలసిందే. హెల్తు ఇన్స్పెక్టర్లు అట్లనేవుండవలసిందే. అందుచేత ఈ వ్యాక్సినేటర్సుకు హెల్తు యిన్స్పెక్టర్లకు ప్రమోషన్సుయిచ్చి వారికి ప్రోత్సాహమిచ్చిన కొంచెం చురుగ్గా ఉత్సాహంతో పని చేస్తారని అనుకొంటున్నాను. తరువాత ఈ department లో ఎక్కువ దుబారాఖర్చులు తగ్గించవలయును. ట్రావెలింగ్ అలవెన్సులక్రింద అయ్యేఖర్చులు తగ్గించాలి.తరువాత డాక్టర్లను ఒక చోటనుండి ఇంకోచోటికి అనగా మిక్కిలి దూరప్రదేశానికి మార్చకుండా ఉండేపద్ధతి అమలు జరపాలి. అలా చేస్తారని ఆసిస్తూన్నాను ఎంతో డబ్బు ప్రభుత్వానికి మిగులుననికూడా తెలుపుచు, ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను.

The House then adjourned to meet at 11 a.m. on 19th March 54.

PAPERS PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

(Vide Answer to Legislative Assembly Starred Question No. 585.)

STATEMENT SHOWING THE VILLAGES OF KOVUR AND POLAVARAM TALUKS IN WEST GODAVARI DISTRICT FROM WHICH APPLICATIONS HAVE BEEN RECEIVED FOR PROVISION OF HOUSE SITES TO THE HARIJANS AND THE STAGE OF EACH CASE.

S. No.	Name of the village.	No. of families to be provided	Date on which the scheme for acquisition was sanctioned (in pending cases only) by Collector.	Reasons for the pendency.
1	2	3	4	5
1.	Markondapadu, Kovur Tq.	31		Award passed and sites granted to the Harijans.
2.	Chendravaram h/o Mallavaram	28		
3.	Duddukur, Kovur Tq.	82		
4.	Dharmavaram, Kovur Tq,	52		
5.	Kunkudumilli h/o Markondapadu, Kovur Tq.	50	1—4—46	Draft notification was published. But it was subsequently found during the enquiry that

1	2	3	4	5
				all the applicants need not be provided with house sites. There is also some legal aspects involved in it and the matter is under investigation. Draft declaration and Draft Notification under emergency provision are being prepared and will be submitted shortly.
6.	Brahmanagudem Kovur Tq.	48		Award passed and sites granted to the Harijans.
7.	Aurangabad h/o Vemulur	40		
8.	Nidadavolu, Kovur Tq.	40		
9.	Pangidigudem. Kovur Tq.	48		
10.	Pasivedala, Kovur Tq.	32		
11.	Nandamur ,,	47		
12.	Chinnayagudem Kovur Tq.	80	14—11—47	Draft Declaration proposals are submitted to the Government.
13.	Bhimole ,,	40		Award passed and sites granted to the Harijans.
14.	Malakapalli ,,	100		
15.	Peddavam ,,	50		

1	2	3	4	5
16.	D. Muppavaram Kovur Tq.		11—11—48	D. D. proposals are submitted to the Government.
17.	Tyajampudi ,,	131		Award passed and sites granted to the Harijans.
	II. YEAR.			
18.	Chityala Kovur Tq.	40	22—12—45	Not yet taken up for want of funds.
19.	Kovur Town	41	7— 2—52	D. D. proposals are submitted to the Government.
20.	Chikkalla, Kovur Tq.	54		Award passed and sites granted to Harijans.
21.	Settipeta Kovur Tq.	58	11—11—48	The passing of award is held up for want of funds.
22.	Gopalapuram Kovur Tq.	40	30— 4—47	Not yet taken for want of funds.
23.	Pandalaparru ,,	64	22—12—49	D. D. Proposals are submitted to Government.
24.	Vadapalli ,,	46	22—12—45	Not yet taken up for want of funds.
25.	Chidipi ,,	40	16— 4—46	
26.	Tadipudi, Polavaram Tq.	30		Awards passed and sites granted to Harijans.

1	2	3	4	5
	III YEAR.			
27.	Mahalaxmipeta h/o Gutala, Polavaram Tq.	40	31— 8—49	Not yet taken up for want of funds.
28.	Vellachintalagudem, Kovur Tq.	80	30— 6—45	
29.	Pongutur, Kovur Tq.	60	24—11—45	
30.	Dhumanthunigudem Kovur Tq.	30	23— 2—46	
31.	Yadavole, Kovur Tq.	66	29— 5—46	
32.	Daravaram ,,	40	29— 6—46	
33.	Devulapalli ,,	50	22— 7—46	
34.	Lakkavaram ,,	74	12— 5—47	
35.	Kethavaram ,,	20	13— 5—47	
36.	Guravayagudem ,,	30	8— 3—47	
37.	Gajjaram ,,	48	10— 3—47	
IV.	YEAR.			
38.	Nidadavolu ,,	80		Award passed and sites granted to the Harijans.
39.	Vadalakuuta ,,	40	20— 7—47	Programmed to be taken up in the 4th and 5th years of the
40.	Rajavaram ,,	107	10— 4—49	
41.	Ghopparamanagudem Kovur Tq.	24	29— 6—47	
42.	Bandapuram ,,	33	29— 6—47	
43.	Samisrigudem ,,	20	25— 2—48	
44.	Thogummi ,,	20	16—11—48	
45.	Kovvurapadu ,,	40	2— 3—49	

1	2	3	4	5
V. YEAR.				
46. Tadimalla	Kovur Tq.	40	30— 3—47	Five Year Plan i. e., during 1954-55 and 1955-56 respectively
47. Munipalli	,,	50	11— 7—47	
48. Peddevam	,,	74	30— 8—48	
49. Yernagudem	,,	150	19— 7—49	
50. Nelatur (Chagallu)	Kovur Tq.	96	31— 8—49	
51. Kumaradevam	,,	98	19— 9—49	
*52. Purushottapalli	,,		3—12—46	D. D. Proposals submitted to the Government.
*53. Arikarevular	,,		29—11—52	D. N. and D. D. proposals are duefrom the Special Revenue Inspector.
*54. Sangayagudem	,,		5—11—51	Will be taken up in due course along with items 38 to 51 when funds are available.
*55. Ballipadu, Polavaram Tq.			15— 1—53	D. N. and D. D. Proposals are due from the Special Revenue Inspector.

* Not included in the Five Year Programme.

D. N. Draft Notification.
D. D. Draft Declaration.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

[*Vide* ANSWER TO CLAUSES (*a*) AND (*b*) OF THE LEGISLATIVE ASSEMBLY STARRED QUESTION No. 303]

Statement of Bore wells in the State — District-war — Number out of use and steps taken to repair them.

Serial Number.	District.	Number of Bore-wells with Rural Water supply pumps.	Number of Bore-wells out of use.	Remarks.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	East Godavari	5	4	1 in working order. 3 estimates submitted. 1 to be converted into open draw-well.
2	West Godavari	17	15	2 in working order- 10 to be converted into open draw-well. 2 estimates submitted. 3 to be inspected.
3	Krishna	5	4	1 converted into draw-well and pump deleted. 3 to be excavated into open-well 1 to be repaired.

19th March 1954]

Sri K. RAMAYYA CHOWDARY:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మనం ఎన్నిక చేసుకున్న చర్చనీయాంశము అమిత ముఖ్యమైనది. ఇది ప్రజారోగ్యమునకు సంబంధించిన విషయము. వైద్య సహాయమును గురించి మాట్లాడుచున్నాము. అసలు వైద్యులు వైద్యము గురించి మాట్లాడేముందు అసలు ఈ జబ్బులు ఎందుకు వస్తున్నవో, కారణములు ఏమిటో ఫండమెంటల్ ప్రిన్సిపల్సు విచారించి వ్యాధి రాకుండా చేయవలయును. వచ్చిన జబ్బు బాగుచెయ్యడానికి డాక్టర్లు లేరు అని కొందరు అంటున్నారు. ఈ వివరములను గురించి మాట్లాడుటానికి ప్రతి సభ్యునికి 20 నిమిషములు టైము ఇవ్వవలెను అని కోరుచున్నాను.

పల్లెప్రజలకు సంబంధించినంతవరకు పల్లెటూళ్ళను నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారని అందరు అంగీకరిస్తారు. కేంద్రీకృత పరిపాలన జరుగుతున్నది అని అక్కడ మాకు తెలుస్తున్నది. అనేక చోట్ల ధర్మ ఆసుపత్రి అని వ్రాసియున్నది. ఆ బోర్డులలో 'అ' అన్న అక్షరము వ్రాయడం మరచిపోయినారు. నాకు అదే న్యాయముగావుంది. ప్రభుత్వంవారు ఇప్పటికైనా ఆ 'అ' అక్షరాన్ని వ్రాయించాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. జిల్లాబోర్డు ఆసుపత్రి డాక్టర్లకు స్వల్పముగా జీతాలు ఇస్తున్నారు. డాక్టర్లు దొరకడం కష్టంగా వుంది. Expert డాక్టర్లు లేరు. ఆసుపత్రిలలో మందులు లేవు. డాక్టర్లు ఉంటే మందులు, మందులు ఉంటే డాక్టర్లు ఉండరు. మందుల సప్లయి నామినేటు చేసిన కంట్రాక్టర్లకు ఇస్తారు. డాక్టర్లువెళ్ళి 90% మందుకు శాంక్షను చేస్తే 30% మందులు పుచ్చుకొని తక్కిన వి క్యాషుగా తీసుకుంటారు.

మా నెల్లూరుజిల్లాలో ఈ మధ్య ఒక సంగతి జరిగింది. ఒకమనిషి పాముకరచి చనిపోయినాడు. పోలీసువారు శవాన్ని పరీక్షకు తీసుకొని వెళ్ళారు. ఆ సంగతి ముందుగానే తెలుసుకుని అక్కడి డాక్టరు అర్ధరాత్రి వేళ శెలవుతీసుకొని వెళ్ళిపోయినాడు. వైరు ఇచ్చేసేడట. యింకొక ఆసుపత్రికి వెళ్ళితే అక్కడ డాక్టరుకూడా ముందుగానే శెలవుపెట్టిపోయినాడన్నారు. మూడవరోజున శవపంచాయతి జరిగింది. రిటైరు అయ్యే డాక్టర్లను పండు వృద్ధులను జిల్లాబోర్డు ఆసుపత్రిలలో పెడుతున్నారు.

19th March 1954] [Sri Challa Subbarayudu

ఇటు మద్రాసు, బెంగుళూరు, హైదరాబాదులకు పోవలసిన అవసరం వస్తున్నది. కాబట్టి సెంట్రల్ స్థలాల్లో, మంచి స్పెషలిస్టులను ఉంచేటట్లుగా ఏర్పాటు చేస్తే, అన్ని ప్రాంతాల అవసరాలు తీర్చడానికి వీలుగా ఉంటుంది. మెడికల్ కాలేజీలు పెట్టడానికి గూడ ఇవి తోడ్పడుతవి. ఆసుపత్రులు అక్కడక్కడ పెట్టుతున్నారు. కాని అక్కడ మందులు బొత్తిగా లేవు. రూరల్ ఆసుపత్రులలోగాని Headquarters ఆసుపత్రులలోగాని, ఎక్కడాగూడ మందులు లేవు. తాడిపత్రి Headquarters ఆసుపత్రి తీసుకుందాము. సరైన మంచాలు గాని, మందులుగాని లేవు. మంత్రిగారు అక్కడికి tour వచ్చినప్పుడు ఈ ఆసుపత్రిని చూచి "ఇది ఆసుపత్రా? లేక బైరాగిమఠమా?" అని అన్నారు. దీనికి ఏవిధమైనటువంటి improvement యింతవరకు లేదు. ఆజిల్లాలో అది కేంద్రముగా ఉన్నది కాబట్టి ఆ చుట్టుప్రక్కల గ్రామాల వారు అక్కడికి రావటం, తటస్థిస్తున్నది. Lady Doctor గూడ అక్కడ లేదు. ఆ ఆసుపత్రిలో, మంచినీళ్ళకుగూడ కరువుగా ఉన్నది. అక్కడి రోగులకు మంచినీళ్లుగూడ దొరకటంలేదు. Electricity సదుపాయము గూడలేదు. ఇవన్నీ కల్పించాలని కోరుతున్నాను. మందులు యివ్వటములో చాలా ఆలస్యం జరుగుచున్నది. గంటలకొలది రోగులు అక్కడ వేచి ఉండవలసివస్తున్నది. ఇంకా ఇద్దరు కాంపౌండర్లు (compounders) వేయవలసినదిగా కోరాము. అదిగూడ జరుగలేదు. ఆసుపత్రులను పాడుపెట్టడముకంటే, మందులు వగైరాలు ఏర్పాటు చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. హోమియోపతి వైద్యము చేసేవారున్నారు. బొంబాయి U. P. రాష్ట్రాలలో హోమియోపతి వైద్యము చేసేవారికి, certificates యివ్వటం జరుగుతున్నది. వీరు ఇతర అల్లోపతిక్ వైద్యులవలె ప్రాక్టీసు చేయటానికి వీలులేకుండా ఉన్నది. వీరికిగూడా సర్టిఫికేట్లు యివ్వవలసినదిగా కోరుతున్నాము. ప్రకృతి వైద్యమును గురించి. భీమవరంలో ఒక రాజుగారు ఉన్నారు. వారిని పోలీసులు అటకాయింపు జరిపినట్లు తెలిసినది. ఒక bill ను పెట్టి, లెజిస్లేషన్ చేయవలసి ఉన్నది. ప్రభుత్వం తక్కువ ఖర్చులతో ఎక్కువమందికి అవకాశం కలిగేలాగున చేయవలసి ఉన్నది. నరాల బలహీనత (beri beri) వ్యాధి ఎక్కువగా ఉన్నది. ఇది ఎక్కువగా మనం తెల్లబియ్యమును బట్టి వస్తున్నది. మిల్లు

బియ్యంవల్ల, ఈ నరాల బలహీనత వస్తున్నది. దీనికన్న దంపుడు బియ్యం ఏర్పాటుచేస్తే ఈ వ్యాధి తగ్గటమే కాకుండా, నిరుద్యోగం, తొలగించి నట్లుగా కూడా అవుతుంది. అట్లా వీలులేకపోతే, బియ్యము పూర్తి పాలిష్ చేయకుండా ముడిగా వుండేటట్లయినా చేస్తే ఈ రోగాలనుండి తప్పుకోడానికి వీలుగా వుంటుంది. మా తాలూకాలలో మలేరియా ఎక్కువగా ఉన్నది. చాలా గ్రామాలు సర్వే చేశారు. దాని నివారణకు తగుచర్య తీసుకోవాలి. తాడిపత్రి వగయిరా గ్రామాలవారు విపరీతముగ బాధపడుతున్నారు. గ్రామాలు వదలిపెట్టి వెళ్ళే దౌర్భాగ్యం వచ్చింది ఈ సంవత్సరం budget లో దానికిగాను, ఏమైనా కేటాయించారో, లేదో, నాకు తెలియటంలేదు. వీటిని గురించి గట్టిశ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. గినివర్మ్ (నారికురుపు) ఈ ప్రాంతములలో ఎక్కువగా ఉన్నది. దానికి మందులేకుండా ఉన్నది. దీనిని పరిశోధన చేసిన వారు తగిన మందును కనుక్కున్నారో, లేదో, తెలియటంలేదు. డాక్టర్లు తగిన శ్రద్ధతీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. వైద్యంలో మంచి సదుపాయములు చేయాలని కోరుతూ, అధ్యక్షులవారు ఈ అవకాశము యిచ్చినందులకు వందనములు తెలుపుతూ ముగిస్తున్నాను.

(At this stage Mr. Speaker occupied the Chair.)

Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI:— అధ్యక్షా. ఈ demand చాలా ముఖ్యమైనది. ఈనాడు ప్రభుత్వం చేస్తున్న సహాయం ఎంత వరకు ప్రజలకు అందుతున్నదో విచారించాలి. అనంతపురంలోని ఆసుపత్రి తీసుకుంటే, ఇది సరియైన స్థలములో లేదని, మంచిస్థలములోనికి మార్పుచేయడానికి త్వరగా ఏర్పాటు చేయమని-ప్రజలు చాలా యిబ్బందులు పడుతున్నారని చెప్పాము. పోలీసు ఆసుపత్రి అనంతపురం పట్టణ మధ్యనవున్నది. దానిలో పౌరులకుకూడా వైద్యసహాయము లభించునట్లు చేయించమని ప్రజలకు అందు బాటుగా వుంటుందని మంత్రిగారు అక్కడకు వచ్చినప్పుడు చెప్పాము. ఉత్తరువులుయిస్తామనిచెప్పారు. ఆవిధంగా జరగడానికి ఉత్తరువులు యివ్వవలసినదిగా కోరుచున్నాను. ఆసుపత్రులలో లంచగొండితనము ఏవిధంగా సాగుతున్నదో మీకు కూడా తెలుసును అనంతపురము ఆసుపత్రిలో నరశింహులునాయుడుగారు లంచము తీసుకొన్నారు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలుసును. అర్జీలుగూడ విచారించారు.

దీనిమీద ప్రభుత్వం ఏమిచర్యతీసుకొన్నదీ తెలియదు. అనంతపురం ప్రజలలో ఇది ఆందోళనగావున్నది. దీనిని కొన్ని పరిస్థితులలో శ్రీ సంజీవయ్యగారు ఏదో విధంగా జరగనియకుండా చేయాలనే దృష్టిలోవున్నట్లుగా తోస్తున్నది. ఆ డాక్టరు మంచివాడని చెప్పేవారు ఎవరైనావుంటేసవాల్ చేస్తున్నాను. జరిగిన వాటిని prove చేస్తాను. కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని యీ విషయంలో ప్రోత్సహించగలరని సలహా యిస్తున్నాను. ఈనాడు తాలూకా ఆసుపత్రులు తీసుకుంటే-పెనుగొండ ఆసుపత్రి-కృష్ణదేవరాయల చెరశాలగా వున్నది. ఒక్క lady-doctor కూడ లేదు. చాలా మంది రోగులు ఆ ఆసుపత్రికి పోతున్నారు అక్కడ ఆసుపత్రిని అభివృద్ధి లోనికి తెచ్చి-అక్కడ ఒక Lady-Doctor'ను వేయమనిచెప్పుతున్నాను ఒక్క పెనుగొండ తాలూకా గాక జిల్లాలోని అన్ని తాలూకా ఆసుపత్రులను అభివృద్ధి చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. ఇతర దేశాలు యీ Health ను గురించి బాగుపడుతున్నాయి కాని మనం ఆవిధంగా అభివృద్ధి చేసుకోలేకపోతున్నాము. బుక్కపట్నం ఆసుపత్రి తీసుకుంటే - అక్కడ ఎంతో ఖర్చు అవుతున్నది. రు. 2000 లు ఖర్చవుతున్నది. అందులో 1400లు వైద్యసహాయానికని మెడికల్ ఖర్చులకు పోతుంది.

ఈ మెడికల్ demand విషయంలో ప్రజలకు ఎంత అందుతున్నది మాకు తెలియకున్నది.

మంత్రిగారి ఉపన్యాసములో వచ్చే సంవత్సరం మనరాష్ట్రములో Mobile hospitals పెట్టుచున్నామని చెప్పారు, ఎక్కువగా ప్రతి జిల్లాలోను కూడ పెట్టగలుగుతున్నారని వాటిద్వారా కొద్దివారైన ప్రజలకు వైద్యసహాయము అందజేస్తారని ఆశిస్తున్నాము. ప్రత్యేకంగా క్షయవ్యాధికి మా జిల్లా కేంద్రములో ఇచ్చేటటువంటి వైద్య సహాయము చాలా తక్కువ. రాయలసీమలో ఒకే ఒకచోట మదనపల్లిలో ఈ Sanitorium ఉన్నది. దానిని Mission వాళ్లు manage చేస్తున్నారు. మన గవర్నమెంటు దానికి సహాయము చేస్తున్నది. దాంట్లో seat దొరకాలంటే చాలా కష్టము. పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగస్థులకే ప్రవేశము చాలా కష్టంగా ఉంటుంది ఇక సాధారణ ప్రజల సంగతి చెప్పనవసరంలేదు. కాబట్టి క్షయతో బాధ పడేటట్టువంటివారికి ప్రత్యేకంగా ప్రతిజిల్లా కేంద్రములోను

మదనపల్లిలో ఎటువంటి సౌకర్యమున్నదో అటువంటి వైద్యసహాయము కలుగజేయవలెనని కోరుచున్నాము. ముఖ్యంగా ఈ కాలములో ప్రజలకు ఆహారలోపంవల్లను ఇతర కారణాలవల్లగూ రోగనిరోధక శక్తి తగ్గిపోతున్నది. యువకులకు కూడ చాలామందికి ఈవ్యాధి వస్తున్నది కనుక దీనిని నివారించడానికి ప్రభుత్వము అన్నివిధాలా తోడ్పడవలసియున్నది.

తరువాత కుష్ఠువ్యాధి గురించి కూడ ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవలసియున్నది. సాధారణాగా ఈకుష్ఠురోగులు ఈవేళ బజార్లలో ఉంటున్నారు. ప్రభుత్వము ఈకుష్ఠురోగులయొక్క లెక్కలు తీసి వెంటనే వీరికి ఒక ప్రత్యేకమైన Hospital ఏర్పాటుచేసి ఈవ్యాధి ఇతరులకు అంటుకోకుండా వీరికి ప్రత్యేకమైనటువంటి ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. నిజముగా ప్రజలకు రోగాలు రాకుండా చేయాలంటే సరియైన ఆహారము అవసరము. ఈనాడు పల్లెటూళ్ళలో కొందరు మిత్రులు చెప్పినట్లుగా తినుటకు తిండికూడ సరిగా లేకుండా బాధపడుతున్నారు. ఆహారానికి ఆరోగ్యమునకు చాలా సంబంధమున్నది కనుక ప్రభుత్వము కేవలము వైద్య సదుపాయాలు కలుగ జేయడమే కాకుండా వారియొక్క జీవనాధారాన్ని జీవితప్రమాణాన్ని హెచ్చించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖ్యంగా మా రాయలసీమ క్షామప్రాంతము ప్రజలకు తినుటకు సరిగా తిండిలేదు. తిండి లేనందువల్లనే అనేక రోగాలకు గురి అవుతున్నారు కనుక వీరికి అన్ని విధాలా ప్రభుత్వము తోడ్పడవలెనని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

Sri KAVALI NARAYANA:—అధ్యక్షా! ఇక్కడ ఉన్నటువంటి సభ్యులందరు ఈ Medical department గురించి, వైద్యము గురించి చక్కగాచెప్పారు, చాలా సంతోషము. సాధారణంగా మన అనుభవంబట్టిచూస్తే, పెద్దవాళ్ళకు, యిష్టము వచ్చినట్లు తిండి తింటూ సుఖంగా వుండేవాళ్ళకే రోగాలు వస్తున్నాయిగాని, బీదలకు తిండి చాలి చాలక, ఆహారము ఉండినా లేకపోయినాసరే అనేటటువంటివాళ్లకు రోగాలు రావు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వము కలుగజేసిన వైద్యసదుపాయాలు ఈ డాక్టర్లు పెద్దవారికి ధనవంతులకే ఉంటున్నదిగా, బీదవారికి కాదు. ఈ డాక్టర్లు చేసే చికిత్సకూడా ఏమాత్రం తృప్తికరంగాలేదు. చిన్న, పెద్ద, ధనవంతులు, బీదవారు అనే పక్షపాతము చాలా చూపుతారు. పల్లె

టూళ్ళలో నాకు అనుభవమున్నది. మా ప్రాంతములో ఒక కాపురైతు మల్లయ్య అనేఅతను, పాలకొండ తాలూకా, కర్నాయుడుపేట అనే గ్రామంలో పెద్ద పెద్ద వైద్యులు, డాక్టర్లు బాగుచెయ్యలేని స్త్రీలజబ్బులు చిన్న మూలికలతో బాగుచేస్తున్నాడు. పెద్ద ఆసుపత్రులకు పోతే బాగా తుందని అనుకొనేవారు అనుదినంపోయి ఆ పెద్దబిల్డింగులలో చికిత్స తీసుకొంటూ ఇంజెక్షన్లు ఆపరేషన్లు, చేసుకొని డబ్బుఖర్చుచేసుకొని తుదకు ప్రయోజనము లేకుండా వెనుకకురావడం జరుగుతున్నది. కాని రోగులు బాగు కావడంలేదు. అసలు యీ డాక్టర్లకు ప్రజలమీద యేమాత్రం విశ్వాసముండదు. వారికి కావలసిందల్లా డబ్బు. డబ్బున్నంతవరకే చికిత్స జరుగుతుంది. గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి ఆయుర్వేద వైద్యులు చాలా మంది ప్రజలవద్ద డబ్బుపుచ్చుకోకుండా విశ్వాసముతో బాగుచేస్తారు. వైద్యుల అనుభవము, వకీళ్ళ అనుభవము ఒకటే విధంగా ఉంటుంది. పెద్ద పెద్ద కోర్టులలో practice చేస్తున్నటువంటి వకీళ్ళు అబద్ధాలు చెప్పనిదే వాళ్ళకు గిట్టదు. ఈ డాక్టర్లకు డబ్బుతీసుకొని ఇంజెక్షన్ ఇవ్వడం ఆపరేషన్లు చేయడంతప్ప మరేమీ తెలియదు. ఒక Engineering Department లో ఒక Engineer ఈబుద్ధ్యన మా గ్రామంలో "పరివృత్తాలు ఏలాఉంటాయి అని" అన్నాడు. ఆవిధంగాఉంటుంది. కనుక నే డాక్టర్లకు అనుభవముండాలి. ఇప్పుడు Hospital లో ఇక్కడ ఉమ్మకూడదు, అక్కడ ఉమ్మవలెను, అని వ్రాసి వుంటుంది. కాని అక్కడనే విశేషముగా ఉమ్మివేస్తారు. బస్సులలో పొగత్రాగకూడదని వ్రాసిఉంటే అక్కడనే బాగుగా అక్కడనే త్రాగుతారు. ఇదే విధంగా సినిమాహాల్సులోకూడా పొగతాగకూడదని బోర్డులువేసివుంటారు. కాని అక్కడనే ఎక్కువగా సిగరెట్లు పీలుస్తారు. దీనిబట్టిచూస్తే హృదయ పరివర్తన లేనిదే మనష్యులు బాగుపడరు. దేశ సౌభాగ్యాన్ని బాగుచేయడానికి కంకణ బద్ధులైన ఈ ప్రభుత్వము సక్రమమైన పద్ధతిలో నడచుకోనప్పుడు ప్రజల యొక్క సహకారం లభించదు. ప్రజలకుకూడా వారివల్ల ఏమి ప్రయోజనముండదు. ప్రజమీద నిజమైన విశ్వాశముకలిగి వారికి వైద్య సౌకర్యము కలుగ చేయవలెనంటే ఆయుర్వేదము చదువు కొన్నటువంటి వైద్యులకు స్వల్ప వేతనాలు ఇచ్చి 30, 40 రూపాయాలు (50 రూపాయల లోపుగా) ఇచ్చి ప్రతి పది గ్రామాలకు ఒక ఆయుర్వేద వైద్యుణ్ణినియమిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తు

న్నాను. ఇప్పుడు ఏదో 150, 200 రూపాయలిచ్చి డాక్టర్లను పెట్టినందు వల్ల గ్రామాలలోని ప్రజలకు, బీదవాండ్లకు ఏమి ప్రయోజనం జరగడం లేదు. లక్షలాది ప్రజలు పేదవాళ్ళుంటారు. వీరందరికి ఏలాంటి వైద్య సహాయం అందడంలేదు. పల్లెటూళ్ళలో ప్రజలు యేవిధంగా బాధపడు తున్నారో ఈ ఆఫీసర్లకు అర్థంకావడంలేదు. మనం మిక్కడ పంకాలక్రింద కూర్చొని హాయిగావుంటే, గ్రామాలలో ప్రజలు అక్కడ దోమలతో బాధపడుతూ యుంటారు. వారికష్టాలు మనకు తెలియవు.

తరువాత గ్రామాలలో చుట్టుప్రక్కల చిన్న చిన్న బావులలో గోగునార వేయడమువల్ల, ఆ నీరు త్రాగుటచేత, కొన్నికొన్ని రోగాలు వస్తూ ఉంటాయి. ఈ విషయములలో నేను అక్కడ గ్రామమునసబు లకు ఈ విధముగా చేయకూడదు, ఇది తప్పు అని ప్రచారముచేశాను. కనుక ప్రజలలో హృదయపరివర్తన కలగనిదే ప్రయోజనముండదు. మొత్తానికి బీదవాళ్ళకు, హరిజనులకు ఏలాటి వైద్య సౌకర్యములేదు. డిస్ట్రిక్టుబోర్డు డిస్పెన్సరీలు వచ్చాయి. కాని ఈ డిస్ట్రిక్టుబోర్డు వ్యవహారా లన్నీ నాకు బాగా తెలుసును. ఈ ప్రెసిడెంట్లు, మెంబర్లు ఎప్పుడూ ఈ టీచర్లను పీడిస్తూయుంటారు, వారి స్వలాభాలే ఎప్పుడు చూచుకొంటూ యుంటారు. వాళ్ళ పిల్లలకు ట్యూషను ఇవ్వవలెను, వారి మాట వినకపోయిన వేరేచోట్లకు ట్రాన్సుఫర్ చేయడం మొదలగు కష్టాలు పెడుతూయుంటారు. కనుక అటువంటివారి మేనేజిమెంటు క్రింద ఉండే ఈ dispensaries వల్ల కూడా ఏమి ప్రయోజనము లేదు. అక్కడ మందులుకూడ సరిగా ఉండవు. కనుక ముఖ్యంగా ఈ ఆఫీసర్లలోగాని, డాక్టర్లలోగాని, ప్రజలలోగాని, అందరిలోను హృదయ పరివర్తన కలగ నిదే పరిస్థితులు బాగపడవు. ప్రజలకు సరిగా వైద్యసహాయం జరగా లంటే ముఖ్యముగ ఈ వైద్యులలో హృదయ పరివర్తన ప్రజలపట్ల విశ్వా సము చాలా అవసరము. శ్రీకాకుళంలో ఆయుర్వేదము చక్కగ చదువుకొన్నటువంటి ఈశ్వర సత్యనారాయణ అనే వైద్యులున్నారు. ఆయనకు నేను శిష్యుడుకూడాను.

(Mike disconnected by the Hon. Speaker, as the Hon. Member's time was over.)

పరిస్థితులలో తాత్కాలిక సహాయముకూడా దొరకదు. ఏదైనా వైద్య సహాయము కావలసియుంటే నూరుమైళ్ళ దూరములోవున్న బెజవాడ, నూజివీడు, హాస్పిటళ్ళకు-వెళ్ళవలసి వుంటుంది. భాగ్యవంతులు ఎంత ధనమైనా ఖర్చు పెట్టి దూరమైనా పోగలుగుతారు కాని డబ్బులేనివాళ్ల యొక్క దుస్థితి యేమిటో, వీళ్ళకు వైద్యసహాయం ఏవిధంగా లభిస్తుందో ఆలోచించండి. కనుక సామాన్య ప్రజలకు వైద్యసహాయం యేవిధంగాను లేదనే విషయము ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. తిరువూరు హాస్పిటలులో క్రొత్తగా ఒక మెటర్నిటి వార్డుకు, ప్రజా సహాకారంతో జిల్లా వెల్ ఫేర్ కమిటీ కట్టించింది. ఆ కమిటీకి జిల్లా కలెక్టరు అధ్యక్షులు. మంత్రి పట్టాభిరామారావుగారు ఆ వార్డుకు 1952 లో ప్రారంభోత్సవము జరిపారు. కాని ఆ హాస్పిటలులో లేడీ డాక్టరును యింతవరకు వేయలేదు. మందులుగాని, beds గాని యేర్పాట్లు చేయలేదు. ఆఖరుకు ఒక సీనియరు నర్సునుగాని, Head nurse ను గాని వేయలేదు. తాలూకా కేంద్రములోవున్నదని చెప్పబడే హాస్పిటలులో స్త్రీలకు ఎటువంటివైద్యం లేదు. డాక్టరునుకూడా యీ హాస్పిటలులో వేయలేదు. హాస్పిటల్సులో యిటువంటి పరిస్థితులు వుంటున్నవి.

ఇకపోతే Rural Dispensaries విషయం చెప్పనవసరములేదు. గంపలగూడెంలో ఒక రూరల్ డిస్పెన్సరీ పెట్టారు. అక్కడ వుంటున్న డాక్టరుకు క్షయ రోగము రావడమువల్ల 8 నెలలు శెలవులో వెళ్ళాడు. 8 మాసములైనను వేరే డాక్టరును వేయలేదు. డిస్పెన్సరి తెరువకుండా 8 మాసములు మూసివేసి వున్నది. Firka development scheme క్రింద మా తాలూకాలో రెడ్డిగూడెం అనే గ్రామంలో క్రొత్తగా ఒక Dispensary పెట్టారు. డాక్టరుమాత్రం వున్నాడు గాని మందులకు డబ్బు గ్రాంటుకాలేదు. ఇంతవరకు మందులు రాలేదు. మైలవరంలో వున్న L. F. హాస్పిటలు డాక్టరు లేకుండా సంవత్సరకాలం మూసివేయబడినది. ఈ హాస్పిటలు విషయములో వుమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రము వున్నప్పుడు అసెంబ్లీలో నేను ప్రశ్నలువేస్తే, మాకు ఆవిషయము తెలియదు అని అప్పటి మంత్రిగారు సమాధానం యిచ్చారు. కాబట్టి యీ హాస్పిటలు మేనేజిమెంటు, వైద్య సహాయము సక్రమముగా జరగడము

19th March 1954] [Sri P. Rama Rao

లేదని మంత్రిగారు గుర్తించాలి. జిల్లాబోర్డు ఆధీనంలోని హాస్పిటల్సులో డాక్టర్లకు చాలా తక్కువస్కేల్సు యిస్తారు. అందువల్ల డాక్టర్లు ఎవరు కూడా రావడములేదు. వారికి ప్రభుత్వ స్కేలు ప్రకారం జీతాలు యిచ్చి వారు సక్రమంగా పనిచేసేటట్లు చూడాలి. వారి ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు రద్దుచేయాలి. వాళ్ళకు జీతాలు 50 రూపాయలు, 60 రూపాయల కంటె జిల్లాబోర్డువారు ఎక్కువ యివ్వరు. వీలుఅయితే ప్రయివేటు ప్రాక్టీస్ చేసుకొనుని అంటారట. అటువంటప్పుడు ఎవరైనా రోగి హాస్పిటలు వద్దకు వెళ్ళితే ఆ డాక్టరు అక్కడ వుండడు. ఎంతసేపు కూర్చున్నప్పటికినీ డాక్టరు కనబడడు. ఎక్కడికి వెళ్ళాడు అని అడిగితే, ఆయన ఎక్కడికో రోగినిచూడటానికి వెళ్ళాడు, ఎప్పుడువస్తాడో తెలియదని సమాధానం వస్తుంది. నిజంగా రోగికొరకు వెళ్లాడో, యింట్లోనే వున్నాడో, వేరే స్వంతపనిమీద వెళ్ళాడో ఎవరికెరుక! గనుక వీరు హాస్పిటలుకు కూడా రాని పరిస్థితులు కూడా వుంటున్నవి. కాబట్టి ఈ పరిస్థితులన్ని ప్రభుత్వంవారు దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రతి తాలూకా కేంద్రాలలో వున్న హాస్పిటలును ప్రభుత్వం వెంటనే స్వాధీనపర్చుకొని సక్రమంగా నడపవలెను. రెండు, మూడు, మొబైలు వానులు సప్లయిచేసి గ్రామాలకు కూడావెళ్లి వైద్య సహాయం అందేటట్లుగాచేస్తే ప్రజలకు సౌకర్యముగా వుంటుంది గనుక ప్రభుత్వము యీవిషయములో తగుశ్రద్ధ వహించి చర్య తీసుకొంటారని ఆసిస్తూ విరమిస్తున్నారు. ప్రతిజిల్లాకు అంబులెన్సుకారును యేర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

Sri K. VEERANNA PADAL:—అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో వైద్యసహాయమునుగురించి ప్రభుత్వంవారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్నిసూచనలు చేయదలచుకున్నాను. ప్రభుత్వమువారు ఏర్పరచిన హాస్పిటల్సుగాని, డిస్పెన్సరీలుగాని మొబైల్ వానులుగాని యేర్పాటుచేయించి మా ఏజన్సీ ప్రాంతములో వైద్యసహాయము చేయించవలెను. మాఏజన్సీ ప్రాంతము 1800 మైళ్ళ విస్తీర్ణముగలది. సముద్రమట్టమునకు మూడువేలఅడుగుల ఎత్తునవున్నది. అక్కడ అంతయు కొండలు, అడవులువున్నవి. అక్కడవుండేది కొండజాతివారు. ఏ విధమైన వైద్య సహాయము లేక ఆప్రాంతపు ప్రజలకందరికి-రోగములు వచ్చుచున్నవి. వైద్యసహాయం కావలసివుంటే ఎన్నోమైళ్ళు నడచిరావాలి. పైగా

రోడ్లుగూడా అంతంత మాత్రమే. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో కొద్దిరోడ్లు వేసినారు. మా ప్రభుత్వం వచ్చినతరువాత ఒక రోడ్డుగూడా వేయించలేదు. వైద్యసహాయం ఏజన్సీప్రాంతాలకు అందుబాటులో లేదు. గూడెంతాలూకాలో మాత్రం ఒక హాస్పిటలు ఏర్పాటుచేశారు. మా ప్రాంతాలలో మలేరియా న్యూమోనియా మొదలైన జ్వరములతో ఆ ప్రాంతపు ప్రజలు ఎక్కువగా బాధపడుతూ వుంటారు. నేను ఎప్పుడు మాట్లాడినా మా ప్రాంతపు ప్రజలకు వైద్యసహాయము విషయము మాట్లాడుతూ వుంటున్నాను. ప్రభుత్వం ఏవిధమైన శ్రద్ధవహించుచున్నట్లులేదు. మా ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో నిమోనియా మొదలైన జ్వరాలు కాకుండా, యాస్ అనే జబ్బు ప్రబలంగావుంటున్నది. ప్రభుత్వమువారు ఈజబ్బుకు మందులు కని పెట్టి సప్లయిచేయించాలి. ప్రజలు చాలాబాధపడి చనిపోతూవుంటున్నారు. ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహించి మా ఏజన్సీప్రాంతాలకు వైద్యసహాయం త్వరలో అన్నిచోట్లకు అందేటట్లు ఏర్పాటుచేయాలని కోరుచున్నాను.

ఈమధ్య మా కొండజాతిప్రజలు వారి కష్టములన్ని విశదపరచుకుంటూ తీర్మానాలుగూడా చేసి మంత్రిగారికి పంపుతున్నారు. ఏజన్సీ ప్రాంతముఅంతయు అందుబాటుగా వైద్యసహాయము అందేటట్లుగా అక్కడక్కడ సెంటర్లు ఏర్పరచి, కొండజాతివారికి సులభంగా వైద్యసహాయము అందేటట్లు వ్యానులద్వారానో లేక జాబులద్వారానో తగు ఏర్పాట్లు చేయించవలసిన అవసరమున్నది. ఏజన్సీప్రాంతాలలోవున్న కొండజాతి వారికిగూడా యీ medical offices లో గాని, హాస్పిటల్సులోగాని, dispensaries లోగాని, పనులు యిప్పించవలెననిన్ని, వైద్యము చదువుకోటానికి preference యివ్వాలని కోరుతున్నాను. తక్కిన ప్రజలతో పాటు కాకుండా, వీలయినంతమందిని మా కొండజాతివారికి యీ హాస్పిటల్సులో ఉద్యోగాలుకూడా యిప్పించాలని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం శ్రద్ధవహించి చర్యతీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

పెదవలస గ్రామమునకు చుట్టూ 30 గ్రామాదులు యున్నవి. అందుకుగాను పెదవలస గ్రామములో ఒక dispensary యేర్పాటు చేయించి చుట్టుగ్రామాదుల ప్రజలకు వైద్యసహాయము చేయించగలందులకు ప్రభుత్వమును కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

19th March 1954]

Sri M. R. APPA RAO :— అధ్యక్షా, యీ demand ను బలపరుస్తున్నాను. గౌ॥ మంత్రిగారి ప్రుపన్యాసములో గుంటూరు కళాశాలలో (Guntur Medical College) లో 3-వ తరగతి క్లాసు పెట్టారని చెప్పారు. దానికి నేను చాలా సంతోషిస్తున్నాను. మెడికల్ కాలేజి విద్యార్థులను తీసుకోవటంలో merit ను పట్టి select చేస్తున్నారు. కొంతమంది బీదవిద్యార్థులు చదువుకొనుటకు చాల బాధపడుతున్నారు. పెండ్లిచేసుకుంటామని వాగ్దానంచేసి కట్నండబ్బుతో విద్య నేర్చుకోవలసివస్తోంది. అందుచేతబీదవిద్యార్థులకు scholarships ఎక్కువగా యిచ్చేటట్లుగాచూచి, యిటువంటి విపరీత పరిస్థితినుంచి తప్పిస్తే చాలామంచిది.

ఇక Radiology విషయంచూస్తే, Madras లో Bernard Institute of Radiology వున్నది. కాని మనకు విశాఖపట్నం హాస్పిటలులో Radiology లేదు. ఇదిలేకపోవడంవల్ల cancer జబ్బువల్ల బాధపడేవారికి సహాయం జరగడంలేదు. డాక్టరు diagnose చేస్తేనే తప్ప రోగికి ప్రాణాపాయముకూడా కలుగుతోంది. అందుచేత ముఖ్యంగా King George Hospital లో cancer treatmentకు Radiology department పెట్టాలి. ఈమధ్య 10 రోజులక్రితం నేను విశాఖపట్నం హాస్పిటల్ చూచాను. అక్కడ T. B. రోగులు చాలామంది స్థలంచాలక బాధపడుతున్నారు, నేనొక patientను పంపస్తే, ఆయనను ఖాళీలేదని పంపివేశారు. అందువల్ల అక్కడ T. B. కి separate గా ఒక building ను with more number of beds తో యేర్పాటు చేయడం మంచిది. రెండవది యిప్పుడు యీ T. B. ward upstairs లో వుంది. T. B. patients యెక్కలేని పరిస్థితులలోవుంటే, వారు ఆలాగునేబాధ పడుతూ యెక్కిరావలసివస్తోంది. అందుచేత వారికి down stairs లో వేరే ward యేర్పాటుచేస్తే మంచిది.

ప్రతి తాలూకా Headquarters hospital లోను lady Doctors లేకపోవడంవల్ల స్త్రీల ప్రసూతి వైద్యం విషయంలో ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు. అసలు యీ lady doctors కు వారికి యెక్కువ జీతాలు యిస్తేనేకాని రావంటున్నారని యిదివరకు compo-

Sri M. R. Appa Rao] [19th March 1954

site State లో ప్రశ్నప్పుడు నేను అడిగినప్పుడు మంత్రిగారు చెప్పారు. Advertise చేసినా రావడంలేదన్నారని మంత్రిగారు చెప్పారు. అందు చేత వారికి యెక్కువ జీతాలు యిచ్చి encourage చేయటం మంచిది.

Mobile units start చేశామన్నారు. మా నూజివీడు తాలూకా అంతా వెనుకబడ్డ ప్రదేశము. రోడ్లు సౌకర్యం సరిగాలేవు. ఆచుట్టు ప్రక్కలలోని ప్రజలు నూజివీడు రావటం అంటే చాలాకష్టం. అక్కడ ఒక mobile unit పెట్టి ఆగ్రామాలకు వైద్యసహాయంచేస్తే చాలా మంచిది.

మా తాలూకాలో రమణక్కపేట పెద్దగ్రామం. అధిక జనాభా గలగ్రామం. అక్కడ ఒక rural dispensary పెట్టి అక్కడ ప్రత్యేకంగా ఒక doctor ను పెట్టడం చాలామంచిది. బందరు District Headquarters Hospital కూడా అల్లాగేవుందని శ్రీ ఆంజనేయులు గారు చెప్పారు బందరులోకూడా చాలారోగులకు యిబ్బంది కలుగు చున్నది. ఇంతేగాక, అక్కడ ఒక Family planning section పెట్టడం మంచిది. ఎందుకంటే, Malthusian Theory ప్రకారం ప్రజలు ఎక్కువ అభివృద్ధి (సంఖ్యలో) చెందేస్థితిని అదుపులోవుంచడానికి ఒక family planning section పెట్టడం చాలా అవసరం.

ఇక క్షయరోగం విషయంలో ముందుగా, preliminary stage లోనే, జాగ్రత్తపడితే శ్రేయస్కరం, తొందరగా తగ్గిపోవడానికి అవకాశం వుంటుంది. B. C. G. vaccination దీనికి చాలావరకు తోడ్పడుతుంది. ఈ B. C. G. vaccination injections మద్రాసు లో ప్రజలకు పూరికే యిస్తున్నారు. దానివల్ల క్షయ initial stage లోనే రాకుండా నివారించబడుచున్నది. అటువంటిది యిక్కడకూడా పెట్టాలి. శ్రీ మూర్తిరాజుగారు యివ్వాళ రాలేదనుకొంటాను. వారు చెప్పారు, భీమవరంలో ప్రకృతి వైద్యశాలవున్నది. అక్కడచాలా వ్యాధులను (ప్రకృతి వైద్యులు) కుదర్చారని, వైద్యవిషయంలో చాలా నిపుణులని చెప్పారు. వారికి ప్రభుత్వము తగు సహాయముచేసి, వారిని ప్రోత్సా

హించాలని, యెంతవరకు వీలుంటే అంతవరకు వారికి సహాయము చేయాలని కోరుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri D. RAMABRAHMAM.—అధ్యక్షా, ప్రస్తుతము వైద్య శాఖామంత్రిగారు మనముందుపెట్టిన ఈవైద్య Demand ను support చేస్తూ, ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలను మాత్రమే చేయదల్చాను.

ఇప్పుడు మన వైద్యంలో యింగ్లీషు వైద్యమేగాక, నేచరోపతి వైద్యమునుగూడా ప్రోత్సహించి, అభివృద్ధిపర్చాలని కొందరు మిత్రులు సూచించారు. నేచరోపతి వైద్యము చాలా అధికమైన ఖర్చుతోకూడు కొన్న వైద్యము. అది సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో వుండటము కష్టం. అందుచేత యిక్కడ మన హిందూదేశములో యెప్పటినుంచో అంటే ప్రాచీనకాలంనుంచీ (పూర్వకాలంనుంచీ) కూడా యీఆయుర్వేద వైద్యముఅన్నది సామాన్యప్రజలకు అందుబాటులోవున్నది. మనప్రక్కన మైసూర్ స్టేట్‌లోకూడా ఈవైద్యాభివృద్ధిపరచుటకు, వారు అక్కడక్కడ కొన్ని కేంద్రములను rural parts లో పెట్టి వాటిని ప్రభుత్వప్రోత్సాహముతో ప్రారంభించి, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలను చేకూరుస్తున్నారు. ఆరోగ్యభాగ్యం మొట్టమొదటిది గావున, అటువంటివైద్యము మనఆంధ్ర రాష్ట్రములోకూడా అభివృద్ధిపర్చాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇక్కడ మన ఆంధ్రదేశంలో కీ. శే. డాక్టరు కేసరిగారు, కీ. శే. డాక్టరు పండిత గోపాలాచార్యులుగారు మొదలైనవారు ఆరోగ్యవిధానమును వారు మన ఆంధ్రరాష్ట్రంలో యెంతో ముందుకు తీసుకువచ్చారు. అటువంటివైద్యమును మన రాష్ట్రవ్యాప్తంగాపెట్టి, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలు చేకూర్చమని నేను కోరుతున్నాను.

పోతే, ప్రతితాలూకా కేంద్రంలోను జిల్లాబోర్డు dispensaries వున్నవి. జిల్లాబోర్డులు యింతవరకు చాలాచిక్కులతోకూడుకొని, ఆర్థిక స్తోమతలేక నడపలేకపోతున్నవి. నా నియోజకవర్గమైన కుప్పం పెద్ద centre అయినా అక్కడ జిల్లాబోర్డు dispensary మాత్రమే వున్నది. ఆ dispensary లో మందులు కొనడానికని జిల్లాబోర్డు ప్రతి సంవత్సరం 6 వందల రూపాయిలు grant యిస్తున్నారు. ఆ dispensary

Sri D. Ramabrahmam] [19th March 1954

establishment క్రింద రు. 3,000 లు ఖర్చు అవుతున్నది. వారికిచ్చే వేతనమంతకూడ మందులఖర్చు సరిపోకపోతే, ప్రజలకు ఎలాంటి వైద్య సౌకర్యాలు కలుగుతాయో ఆలోచించండి. చుట్టుప్రక్క గ్రామాలు 300 వున్నవి. అక్కడ జనాభా ఒక లక్షకుపైగా వున్నది. అక్కడవున్న Rural dispensary కి రు. 600 లు వైద్యానికి కావలసిన సందులకుగాను grant ఇస్తే, మొగోడాక్టరైనా, ఎంత efficient man అయినా, అక్కడ ఎటువంటి వారిని నియమించినా, వచ్చే ప్రయోజనం వుండదు.

ప్రతితాలూకా కేంద్రంలోనుకూడా, ఒక గవర్నమెంటు హాస్పిటలుపెట్టి, అక్కడినుంచి ఆచుట్టుప్రక్కల rural parts కు mobile van ఒకటిపెట్టి, ప్రతిఒక్క తాలూకాలోవుండే, మారుమూలలవున్న గ్రామాలకు వైద్య సహాయం అందుబాటు చెయ్యాలి. రెండవది అక్కడపల్లెటూళ్ళలోవుండే రోడ్లు సరిగాలేవు. అటువంటి ప్రదేశాలలో mobile units ఎందుకు పెట్టరాదు? ఇప్పుడు అన్ని కోట్లకూడా గ్రామ స్వరాజ్యం తెస్తున్నారే మన ప్రభుత్వం! మన పంచాయితీ బోర్డులు అన్నిటికీకూడా వారికి కొంత విరాళాలుయిచ్చి అక్కడవున్న రోడ్లు రహదార్లను బాగు చేయాలని అంటున్నాను. అవి బాగుచేయబడుటకు నూతనంగా వచ్చే యువకులు, పంచాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంట్లు చాలా చురుకుగా పనిచేస్తారు. అందుచేత యీ mobile units పెట్టే లోపల వారు రోడ్లు తయారుచేస్తారు. అందుకు వెంటనే mobile vans పెట్టుటకు గాను ప్రతి ఒక్క తాలూకాలోను యేర్పాట్లుచేయాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా తాలూకా కేంద్రాలలో lady doctors లేక ప్రజలు చాలా దురవస్థల పాలవుతున్నారు. ప్రత్యేకంగా, స్త్రీలు ప్రసూతి కాలంలో, వారికి ఒక పెద్దకష్టం గడిచినట్లు అవుతోంది. అటువంటి సందర్భాలలో యీ Lady doctors లేకపోవడంవల్ల, male doctors treat చేయలేక పోవటంవల్ల సుఖప్రసవం కాకపోవటంవల్ల, అక్కడ చాలా అననుకూల పరిస్థితులు యేర్పడుతున్నాయి. అందుచేత, ప్రత్యేకంగా తాలూకా కేంద్రం లో ఒక lady doctor ను యేర్పాటు చేయాలి. పైగా, వారికి male doctor కు యిచ్చే జీతాలకన్న 20% అదనంగా యిచ్చినట్లయితే, medical department కు కూడా

19th March 1954] [Sri D. Ramabrahmam

స్త్రీలు రావడానికి వీలవుతుంది. ఇప్పుడు వారు medical department కు రాకుండా, clerical appointments కు పోతున్నారు. ప్రతి ఒక్క స్త్రీ అట్లా పోవటంవల్ల, యిక్కడ medical department లో పనులు స్థంభించి పోతున్నాయనే విషయం నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇక మీాదటనైనా, medical colleges లో స్త్రీలకు ప్రత్యేక అవకాశాలు కలుగజేసి, వారికి clerical appointments లో అంత scope యివ్వకూడదని, ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తూ, యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

* Sri S. NARAYANAPPA:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు తెచ్చిన యీా Demand ను బలపరుస్తూ ప్రతిపక్షం వారు తెచ్చిన cut motion ను నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

అయితే నేను కొన్ని సూచనలను ప్రభుత్వానికి ఇవ్వదలచినాను. ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి ముఖ్యంగా పల్లెటూళ్ళలోవుండే రైతాంగానికి, కూలిప్రజానీకానికి వైద్యసహాయం చేకూర్చడానికి వెన్వెంటనే అందుకు ఒక విధానమును అమలుపరచి, ప్రజలుఆశించినట్లుగా వారికి వుపయోగ పరుస్తారని నేను ఆశించుచున్నాను. ఈ విషయంలో నేనుకొన్ని సూచనలు చెప్పి విరమిస్తున్నాను.

ప్రజలు సుఖముగ వుండుటకు సంబంధించి ఇది రెండుభాగాలుగా వున్నది. మొదటిది Medical Department, రెండవది రోగం రాకుండా, నివారించే పద్ధతి పబ్లిక్ హెల్తు డిపార్టుమెంటు. ఆరోగ్యశాఖకు సంబంధించినంతవరకు Health Officers, Health Inspectors, Sanitary Inspectors, Vaccinators అని వున్నారు. Health Department మెడికల్ డిపార్టుమెంటుకంటే ముఖ్యమైనది, ఇది ప్రెవెంట్యూ (Preventive side) పనిచేయు డిపార్టుమెంటు. ఈ డిపార్టుమెంటుకు పల్లెలలోని ప్రజలకు ఎక్కువసంబంధించి వుంటుంది. ఈనాడు పల్లెలలో drinking water supply లేక ఎన్నియో రోగములు ప్రబలుచున్నవి. వాటిని అరికట్టడానికి తగిన సౌకర్యాలు యీా rural water supply scheme క్రింద చేయాలి. ఇది Public Health Department క్రిందికి వస్తుంది. Public Health Minister గారు

త్రాగుడునీటి సౌకర్యము ప్రతి పల్లెలోను యేర్పాటుచేసే విధానం, యేర్పాటు చేయవలయును. మా గుత్తి తాలూకాలోని గ్రామాలలో రేగడి పల్లెలు యెక్కువ. ఆ రేగడిపల్లె ప్రాంతాలలో నీటి సౌకర్యాలు మిక్కిలి తక్కువ.

ఈ రేగడిపల్లె ప్రాంతంలో అక్కడక్కడ గుంటలను ఏర్పాటుచేసి వర్షాకాలమున వచ్చి ఆ గుంటలలో నిలచిన నీటిని త్రాగుతారు. ప్రజలు ఈ విధంగా త్రాగే నీటివల్ల చాలారోగములు కలిగి ముఖ్యముగా నారికురుపులవల్ల బాధ పడుతున్నారు. ప్రజలయొక్క కష్టాలను, ఈ రోగాలను పోగొట్టవలయునంటే ప్రభుత్వం యీ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఇదిగాక ప్రతి సంవత్సరం మసూచికం అనేరోగంవల్ల చాలా మంది మృత్యువాత బడుతున్నారు. ఒకవేళ బ్రతికినను వారు కురూపులగుచున్నారు. పిల్లలకు ఎక్కువగావచ్చును. ఇదిచాలాప్రమాదకరమైనరోగం. ఇది వయస్సుకలవాండ్లకు కూడా వస్తుంది. ఈ వ్యాధివల్ల చాలామంది గ్రామాల్లో చనిపోతున్నారు. దీన్ని పోగొట్టడానికి మార్గాలేమిటో ఇంతవరకు కనిపెట్టలేదు. కొంతవరకు జరుగుచున్న విధానము పెద్ద ఎత్తున జరిపించి సహాయం చేయాలి.

కుష్టు రోగులసంఖ్య ఇప్పుడు పెరుగుచున్నది. దీనికి ఏ విధమైన రోగ నివారణకు చర్య తీసుకోవడములేదు. ఇది అంటువ్యాధి. దీనివల్ల భావి సంతతులవారికి అన్యాయం చేసినట్లు అవుతుంది. అందుచేత రాష్ట్రం మొత్తంమీద కొన్ని కేంద్రములు యేర్పాటుచేసి యీ కుష్టు రోగులందరికి, వైద్య సౌకర్యాలు కలుగజేసి, వారిని ఆరోగ్య వంతులుగా చేయవలసి యున్నది. ఉరవకొండ L. F. ఆస్పత్రిని గవర్నమెంటువారు స్వాధీనం చేసుకొని నిర్వహిస్తే బాగుంటుందని కోరినాము. విజ్ఞప్తులు కూడా పంపించాము. ఇంతలో జిల్లాబోర్డుకు స్పెషలు ఆఫీసరు రాగానే ఈ Dispensary లో వున్నటువంటి M. B. B. S. డాక్టరును తీసివేసి, L. M. P. డాక్టరును నియమించుటకు ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవనివిన్నాము. ఇప్పుడు M. B. B. S. డాక్టరుపోతే ప్రజలు చాలాకష్టాలకు లోనౌతారు. అందుచేత ప్రభుత్వంవారు ఈ యిబ్బందిని గుర్తించి ఆ స్పెషల్ ఆఫీసరుకు

ఉత్తర్వులుపంపించి ఆ డాక్టరును నిలబెడతారని ఆసిస్తున్నాను. అనంతపురం జిల్లా అంతటికి అనంతపురంలో ఒక పెద్దఆస్పత్రివుంది. అది చెరువు గట్టుక్రిందఉంది. అది ఆరోగ్యకరమైన ప్రాంతముకాదు. అందుచేత మరొక అనుకూలమైన ప్రదేశానికిమార్చమని కోరుతున్నాం. ఈ కోరిక చాలాసంవత్సరాలనుండిఉంది. డిప్యూటీ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారికికూడా ఈసంగతి తెలుసు. గౌ॥ శ్రీ సంజీవయ్యగారికికూడా విజ్ఞప్తులు చేశాం. వారు మీరు అనగనేల, అక్కడకువచ్చిన గౌ॥ మంత్రులందరకూ కూడా విజ్ఞప్తులు చేస్తున్నాం. వెంటనే జిల్లా కేంద్రములోయున్న ఈ ఆస్పత్రిని ఆరోగ్యకరమైన ప్రజలకు అందుబాటులో నున్న మరొక మైన చోటకు మార్పించవలయును. ఇది చాలా ఉపయోగమైన కార్యం జిల్లా ప్రజలకు మేలుచేసిన వారవుతారు. ప్రభుత్వం పెడచెవిన పెట్టక యీ పని నెరవేర్చుదురని ఆశించుచున్నాను.

ఈ Health Department లో Health Inspectors ఉన్నారు. వీరికి ప్రమోషన్లు ఏమీలేవు. ఇతర డిపార్టుమెంట్లలో అయితే అనగా ఒక పోలీసు డిపార్టుమెంటు తీసుకోండి. ఉదాహరణకు అతను రైటరుఅయి, హెడ్ కానిస్టేబుల్ అయి, తరువాత Sub-Inspector అయి, అక్కడనుండి సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరయి, Dy. S. P. వరకుకూడా ప్రమోషన్ వచ్చు అవకాశంకూడాఉంది. కాని ఈ డిపార్టుమెంటులో వ్యాక్సినేటర్సు, వ్యాక్సినేటర్సుగా ఉండవలసిందే. హెల్తు ఇన్స్పెక్టర్లు అట్లనేవుండవలసిందే. అందుచేత ఈ వ్యాక్సినేటర్సుకు హెల్తు యిన్స్పెక్టర్లకు ప్రమోషన్సుయిచ్చి వారికి ప్రోత్సాహమిచ్చిన కొంచెం చురుగ్గా ఉత్సాహంతో పని చేస్తారని అనుకొంటున్నాను. తరువాత ఈ department లో ఎక్కువ దుబారాఖర్చులు తగ్గించవలయును. ట్రావెలింగ్ అలవెన్సులక్రింద అయ్యేఖర్చులు తగ్గించాలి.తరువాత డాక్టర్లను ఒక చోటనుండి ఇంకోచోటికి అనగా మిక్కిలి దూరప్రదేశానికి మార్చకుండా ఉండేపద్ధతి అమలు జరపాలి. అలాచేస్తారని ఆసిస్తూన్నాను ఎంతోడబ్బు ప్రభుత్వానికి మిగులుననికూడా తెలుపుచు, ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను.

The House then adjourned to meet at 11 a.m. on 19th March 54.

PAPERS PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

(Vide Answer to Legislative Assembly Starred Question No. 585.)

STATEMENT SHOWING THE VILLAGES OF KOVUR AND POLAVARAM TALUKS IN WEST GODAVARI DISTRICT FROM WHICH APPLICATIONS HAVE BEEN RECEIVED FOR PROVISION OF HOUSE SITES TO THE HARIJANS AND THE STAGE OF EACH CASE.

S. No.	Name of the village.	No. of families to be provided	Date on which the scheme for acquisition was sanctioned (in pending cases only) by Collector.	Reasons for the pendency.
1	2	3	4	5
1.	Markondapadu, Kovur Tq.	31		Award passed and sites granted to the Harijans.
2.	Chendravaram h/o Mallavaram	28		
3.	Duddukur, Kovur Tq.	82		
4.	Dharmavaram, Kovur Tq,	52		
5.	Kunkudumilli h/o Markondapadu, Kovur Tq.	50	1—4—46	Draft notification was published. But it was subsequently found during the enquiry that

1	2	3	4	5
				all the applicants need not be provided with house sites. There is also some legal aspects involved in it and the matter is under investigation. Draft declaration and Draft Notification under emergency provision are being prepared and will be submitted shortly.
6.	Brahmanagudem Kovur Tq.	48		Award passed and sites granted to the Harijans.
7.	Aurangabad h/o Vemulur	40		
8.	Nidadavolu, Kovur Tq.	40		
9.	Pangidigudem. Kovur Tq.	48		
10.	Pasivedala, Kovur Tq.	32		
11.	Nandamur ,,	47		
12.	Chinnayagudem Kovur Tq.	80	14—11—47	Draft Declaration proposals are submitted to the Government.
13.	Bhimole ,,	40		Award passed and sites granted to the Harijans.
14.	Malakapalli ,,	100		
15.	Peddavam ,,	50		

1	2	3	4	5
16.	D. Muppavaram Kovur Tq.		11—11—48	D. D. proposals are submitted to the Government.
17.	Tyajampudi ,,	131		Award passed and sites granted to the Harijans.
	II. YEAR.			
18.	Chityala Kovur Tq.	40	22—12—45	Not yet taken up for want of funds.
19.	Kovur Town	41	7— 2—52	D. D. proposals are submitted to the Government.
20.	Chikkalla, Kovur Tq.	54		Award passed and sites granted to Harijans.
21.	Settipeta Kovur Tq.	58	11—11—48	The passing of award is held up for want of funds.
22.	Gopalapuram Kovur Tq.	40	30— 4—47	Not yet taken for want of funds.
23.	Pandalaparru ,,	64	22—12—49	D. D. Proposals are submitted to Government.
24.	Vadapalli ,,	46	22—12—45	Not yet taken up for want of funds.
25.	Chidipi ,,	40	16— 4—46	
26.	Tadipudi, Polavaram Tq.	30		Awards passed and sites granted to Harijans.

1, 2	3	4	5
III YEAR.			
27. Mahalaxmipeta h/o Gutala, Polavaram Tq.	40	31— 8—49	Not yet taken up for want of funds.
28. Vellachintalagudem, Kovur Tq.	80	30— 6—45	
29. Pongutur, Kovur Tq.	60	24—11—45	
30. Dhumanthunigudem Kovur Tq.	30	23— 2—46	
31. Yadavole, Kovur Tq.	66	29— 5—46	
32. Daravaram ,,	40	29— 6—46	
33. Devulapalli ,,	50	22— 7—46	
34. Lakkavaram ,,	74	12— 5—47	
35. Kethavaram ,,	20	13— 5—47	
36. Guravayagudem ,,	30	8— 3—47	
37. Gajjaram ,,	48	10— 3—47	
IV. YEAR.			
38. Nidadavolu ,,	80		Award passed and sites granted to the Harijans.
39. Vadalakuuta ,,	40	20— 7—47	Programmed to be taken up in the 4th and 5th years of the
40. Rajavaram ,,	107	10— 4—49	
41. Ghopparamanagudem Kovur Tq.	24	29— 6—47	
42. Bandapuram ,,	33	29— 6—47	
43. Samisrigudem ,,	20	25— 2—48	
44. Thogummi ,,	20	16—11—48	
45. Kovvurapadu ,,	40	2— 3—49	

1	2	3	4	5
V. YEAR.				
46.	Tadimalla Kovur Tq.	40	30— 3—47	Five Year Plan i. e., during 1954-55 and 1955-56 respectively
47.	Munipalli ,,	50	11— 7—47	
48.	Peddevam ,,	74	30— 8—48	
49.	Yernagudem ,,	150	19— 7—49	
50.	Nelatur (Chagallu) Kovur Tq.	96	31— 8—49	
51.	Kumaradevam ,,	98	19— 9—49	
*52.	Purushottapalli ,,		3—12—46	D. D. Proposals submitted to the Government.
*53.	Arikarevular ,,		29—11—52	D. N. and D. D. proposals are duefrom the Special Revenue Inspector.
*54.	Sangayagudem ,,		5—11—51	Will be taken up in due course along with items 38 to 51 when funds are available.
*55.	Ballipadu, Polavaram Tq.		15— 1—53	D. N. and D. D. Proposals are due from the Special Revenue Inspector.

* Not included in the Five Year Programme.

D. N. Draft Notification.
D. D. Draft Declaration.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

[*Vide* ANSWER TO CLAUSES (*a*) AND (*b*) OF THE LEGISLATIVE ASSEMBLY STARRED QUESTION NO. 303]

Statement of Bore wells in the State — District-war — Number out of use and steps taken to repair them.

Serial Number.	District.	Number of Bore-wells with Rural Water supply pumps.	Number of Bore-wells out of use.	Remarks.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	East Godavari	5	4	1 in working order. 3 estimates submitted. 1 to be converted into open draw-well.
2	West Godavari	17	15	2 in working order- 10 to be converted into open draw-well. 2 estimates submitted. 3 to be inspected.
3	Krishna	5	4	1 converted into draw-well and pump deleted. 3 to be excavated into open-well 1 to be repaired.